

Jamtlands Tidning

STUDENT- OCH HEMBYGDSFÖRENINGEN JAMTAMOT, NORRLANDS NATION, UPSALA

NR 1/2000, ÅRGÅNG 29

Jamtamot 85 år!

Jämthunden

ÖH-krönikor

Jamsk matematik

Hurusom jag

och mycket mer...

Blandade foton från åren 96-00
(+ en högvakt):

INNEHÅLL

Ledare - Br Redaktör'n tackar för sig och de inskickade bidragen	4
I luvan på Bröderna - Br Stj Pål Jenssen tycker till om förra JT	5
Indelningsverket - den sista och avslutande delen, av Br Stj Nyman	6
Pratbubblan - ny tävling och rätt svar till förra numrets tävling	7
Eric Festin - en stor Jamts verk skildrat av Br Stj Nils PM Sjölander	8
Filosofiska rummet - för dig som inte riktigt förstår allt på Moten	9
Hederspristagaren 1999 - Br Mikael Rahm presenteras	10
Brandtalet 1999 - Br Örjan Festin förklarar hur det ligger till	11
Retrospektiva glimtar... - Br Stj Halvar berättar om forntida fotboll	12
Jamsk matematik - Br Rally flyttar om bland siffrorna	14
ÖH-krönikan 96-97 - Br Richardsson täljer historiska spånor	16
Extinktioner - hederspristagaren Br Harald Eriksson informerar	20
Ad Notam - värt att veta om Brr:s senaste eskapader	21
Handöl - Br Stj HP berättar den bakomliggande historien	22
Stormotet och Jubileumsbanketten - bilder från 85-årsfirandet	24
Nya styrelseband - å Valmot chockerade våra systrar många Brr	25
Jamtens födelsedagskalas - saga skriven av Br Stj Nyman inför 80-års jubileumet. "Uppdaterad" till 85-års version av Br Red.	26
Br Stj Nymans bröllop - många Brr och en kanon	27
Bilförbud Järpen och Åre - Br Stj Oscarsson förtäljer	28
Dubbeldusk-i-topp-listan - generösa mecenater presenteras	28
Kung Chulalongkorn - efter dryga 20 års tystnad vässar HJ pennan	29
Hurusom jag - Br Stj Ando bevarar sin dygd	30
ÖH-krönikan 98-99 - Br Peter "SIÖH" Dahlin om ännu att succéär	32
Peran Bloss - Br Stj Oscarsson berättar nya fakta om en gammal sång	36
Inbetalningskommentarer - Brr tycker till på postgirolapparna	37
Citatet - här förklaras vad som sades, men inte varför det sades	37
Med Jämthunden - Br Stj Fahlén berättar åter igen om fyrfotingar	38
Golvslipning och strängslakt - Br Stj HP renoverar medelst skoter	40
Valborgsmässonatt - dikt skriven av Br Carl Nenzélius	41
Att uppmärksamma utan att uppvakta - Br Stj Halvars 50-årsdag	42
Silvergruvan på Oldfjället - Br Red em Markus Heed berättar	44
Härja-Jämtes jubileumsspex - manuset presenteras här i sagoform	46
Kalendarium - vad som händer, var det händer och när det händer	47
Artut och kient samt ynkligt - saker att förundras och irriteras över	48
Under suptallen - JT berättar allt om Brr:s senaste pinsamheter	49
Br ÖH:s reflexioner - Br Storhaugen tänker till	50
Gammlan - tal hållet av Alan Kristensson 1934 å övre Phoenix	52

Omslagsfoto: "Vi måste rå om varandra i Jamtamot", Stj PM å Sommarmotet 99.

Foton sid två: De senaste åren, JT:s bildarkiv, HJ:s fotoalbum, Br Tomas Persson.

Foton näst sista sidan: Blå-vit-grön, Br Tomas Persson.

Foto sista sidan: Höst i Upsala, Br Tomas Persson.

Text sista sidan: Gammlan. Tal vid sista Jamtamotet på Övre Phoenix i Upsala (29/4-34) av Br Stj Alan Kristensson (invalid -34, Skr 34-36, Stj -66, avliden -75). Uttolkad av Br Stj Bo Oscarsson från Br Stj Kristenssons egen handskrift, tillhandahållen av hans son Magnus, med modern stavning men med bibehållna särdrag för Oviksmålet (till exempel åu i stället för å). Vissa ord översatta av Br Stj Oscarsson, men det är för redaktionen okänt vilka i Jamtamot som gjort de svenska översättningarna, som sammanstälts och i viss mån korrigerats av Br Tomas Persson (med benäget bistånd av Br Stj Oscarsson).

Jamtlands Tidning

Tidskrift utgiven av: student- och hembygdssföreningen **Jamtamot**

Redaktör och Ansvarig utgivare: Tomas Persson (tel. 018-259789). Korrekturchef: Markus Heed.

Grafisk form: Tomas Persson. Scanning/Bildbearbetning: Tomas Persson. Taltidningsansvarig: Markus Heed.

Prenumerationer: Lars-Göran Larsson (tel. 018-551539). Foto: JT:s bildarkiv om ej annat anges. Postgiro: 183606-3.

Adress: Jamtlands tidning c/o Norrlands nation, Box 612, 751 25 Upsala. Upplaga: 300 ex. Annonsering: Kontakta Red.

Student- och Hembygdssföreningen

 Jamtamot

Adress

c/o Norrlands nation
Västra Ågatan 14
Box 612, 751 25 Upsala

E-post & Hemsida

Red: tomasrally@hotmail.com
www.student.uu.se/
nation/norrlands/jamtamot

Postgiro

18 36 06-3 Jamtlands Tidning

Styrelsen 1999-2000

Br Andreas Sjödin, Storhögen

Överhövding, ÖH (13 71 07)

Br Peter Dahlin, Frösön

Hövding, H (50 19 05)

Br Jonas Egervärn, Hallen

Gode, Go (ht 1999) (50 83 37)

Br Michael Blom, Krokomb

Gode, Go (vt 2000) (50 32 68)

Br Fredrik Johansson, Ås

Skrivare, Skr (50 59 60)

Br Pedro Forsström, Frösön

Fogde, Fo (51 39 43)

Br Mattias Laxvik, Stan

Gillevärd primus, GvP (24 07 66)

Br Robin Smith, Alfta

Gillevärd secundus, GvS (50 08 99)

Br Thomas Oscarsson,

Hammerdal

Sjuman, 7-m (51 06 67)

Br Dan Eriksson, Rödön

Lekare, Le (14 15 42)

Br Ulf Eriksson, Hedeviken

Munskänk, Msk (13 71 07)

Br Tomas Persson, Sveg

Redaktör, Red (25 97 89)

Ledare.

AHÅ BR! NU SÅ LIGGER DEN äntligen framför dig, ett rykande färskt nummer av JT. Vägen hit har inte varit alldeles rak, för som så ofta är det inte alltid så lätt att gå från teori till praktik. Men efter att ha förstört en kamera, sabbat en skanner, kraschat en hårddisk, flyttat fram dödlinjen fyra gånger, mött hot, fått mutor och en del annat lock och pock, är mitt arbete nu äntligen klart.

När jag inledde mitt arbete var det så gott som tomt både på kunskaper, artiklar och pengar (Jamtamot hade motvilligt gått med på att täcka underskottet från förra numret, knorr och hot om nedläggning hördes), och arbetet med att få in pengar tog vid. Tack vare prenumerationsinkomsterna (även om somliga Brr betalar brukspatronmässigt), generösa gåvor och en och annan decenniegask där man kunde plocka bidrag från smakade Jamtar ute i förvärvslivet, så fanns helt plötsligt förutsättningar för att ge ut en tidning. Nu gällde det bara att hitta ett innehåll.

Problemet var att det enda som fanns kvar var refuserade artiklar och artiklar som förvanskats nästan bortom all räddning vid konverteringen till PC. Det tog tid men till slut flöt det in artiklar så att denna JT, den tjockaste någonsin, kunde fyllas.

Under tiden hade jag försökt lära mig att få JT:n i mitt huvud att hamna på dataskärmen. Det var inte helt problemfritt, och det var ofta jag kände mig som en sörlänning på vintervägslag. Dessutom hade den enda tidigare JT-redaktören som gjort en JT på PC bestämt sig för att fly fältet till okänd ort i asien, så det fanns inte många att fråga. Men jag väntade ut honom och vid hemkomsten fanns en diger lista med frågor som väntade.

Under tiden hade vissa Styrelsebror, som ledsnat på att vänta, presenterat en "svart-JT" av fotostatkopie-modell å Mot vilken var fylld med allehanda osakliga och ogrundade påhopp på undertecknad. Till råga på allt hävdade de att jag låg bakom missfostret. Lugubert eller inte, men genom sitt obetänkta handlande hjälpte de mig ur mitt vallöfte; att ge ut två JT under min tid som Redaktör. En JT var sålunda utgiven och jag kunde lägga all kraft på detta nummer. Bäh! Du luurn?

(Synd bara att ifrågavarande Brr inte har lagt ned lika mycket möda på att skriva riktiga artiklar...)

Om man står på andras axlar så blir man längre, och så även i detta fall. Jag vill rikta ett stort tack till alla vars axlar jag nyttjat och då framför allt Br Red em Markus Heed som korrekturläst, och som även skapat de mallar jag gjort JT efter. Han är även den som sett till att JT numera även finns som taltidning! Tack även till Br Lek Dan Eriksson som lärde mig hantera datorprogrammen bättre samt Br Stj Lars-Göran Larsson som förstätt nyttan av att hålla ordning på register och Stasistik. Ett stort tack även till alla Brr som skrivit artiklar samt donerat/lånat ut fotografier. Jag hoppas även att mina ändringar av texterna inte upprör författarna alltför mycket.

Men det största tacket vill jag rikta till Dig, Bäste Broder, för att du läser och betalar det du tycker tidningen är värd. Utan läsare/mecenater, ingen tidning och det här är ju kanske den, för utomstående, mest påtagliga skillnaden mellan oss och små kustnära sutföreningar. Utan generösa bidrag skulle JT inte vara den tidskrift den är, utan bara vara ett fylligare medlemsblad som skickas ut med terminskallelsen.

Men Br, vi står vid ett vägskäl, där Du faller avgörandet! Ska vi ge ut ett tjockt nummer per år, i stället för två tunnare, och halvera de betydande portokostnaderna? Färgbilder är också stora kostnader som man kan spara in på. Skall vi lusa ned tidningen med all möjlig reklam eller skall vi ha viss urskiljning? Hur mycket tycker Du egentligen att en JT ska kosta? Krasst uttryckt är det så att alla inbetalningar med mindre än fem siffror (två decimaler inräknade) är en röst på en enklare JT.

Ett pinsamt faktum är att de Härja-Jämtskor som betalar för JT har högre snittbetalningar än vi Jamtar!!!

Så skriv nu kommentarer (och siffror) på inbetalningstalongen så lägger min efterträdare ribban efter det!

Motet har numera även tagit ett principbeslut att alla som vill ha JT, får JT, bara de betalar för den, så sprid skriften bland släkt och grannar och andra intresserade av Jamsk kultur. Ju fler som läser (och betalar) desto bättre JT! Idéer om annonsörer tas naturligtvis också tacksamt emot av redaktionen.

Efter denna uppmaning vill jag bara tillönska Dig en bra sommar och en förhoppning om att vi syns på Mot samt naturligtvis en förhoppning om att du finner nöje i läsningen!

/Redaktör 'n Br Tomas Persson

I luvan på bröderna

Br Pål Jensen excellerar i kommatering och kommenterar det senaste JT-numret i allmänhet och Haubitsartikeln i synnerhet:

KÄRASTE BRR! ATT JAMTAMOT, OCH JAMTLANDS tidning, finns hade jag så när glömt bort. Det har ju gått några år sedan senast. Därför var det jussom tröjsamt te få ett nummer. Så fint det var! Och så tjockt papper i pärmarna! Innehållet insöps med samma fermitet som en törstande dricker vatten efter en lång och dammig ökenfärd. Somt, och somliga igenkändes.

Av Br Stj Pål Jensen

Invald 1985

Br Stj Nisse PM tycks varken ha blivit snällare eller smalare. Varför skulle han det förresten? Halvar, denna gång med björnslig huvudbonad, är lika evig som dragningen i en bestämd sorts lotteri. Br Stj Thomas Nischa försöker ge sig till känna, och lyckas. Br Stj Blåtands ödesmängda tillvaro relateras. Br Stj Nyman förevisas bildligen, dels med huvudlöst yxskäft, dels med kalsongresårsförsedd storjamtluva. Ack ja! Mot slutet av tidningen visas en yngst som tycks ha fastnat med överkroppen i en självbindare. Hjälp karln! I övrigt visas en och annan av de Brr vilka kommer att föra Jamtamot vidare när gammeluvorna dragit torven över skulten.

“...vad Brr nu försöker göra, det har rediga jamtar redan gjort!”

Så var det detta med saluten: Idén är ju kanon! Varför, därför, eftersträva haubits? Jag förstår så väl, att man här vill väl. Men, precis som när jag var ung, prövar man på att uppfinna hjulet en gång till. Trots att det gamla fungerar alldeles utmärkt. Saken är nämligen den att, vad Brr nu försöker göra, det har rediga jamtar redan gjort! Närmare bestämt penningstinna, och handlingskraftiga rödbönder.

Enligt uppgift (Ericson, L.: *Något om Rödöns kyrka*, Uppsala 1984) var det i nådens år 1818 som det hände: Enligt vedertagen jamtsk sedvänja inropades, på auktion, inte bara en, utan de facto två, rejäla pjäser, vilka hemforslades och ställdes, lika väl kamouflerade som synliga, likt grindstolpar vid kyrkan. Tanken kan ha varit att öppna eld i ryggen på eventuella besättare av Tibrandshögen. Hur som helst. Detta är rejäla bössor. En avfyrring från en av dessa skulle säkert få Haubits 77 att verka som en gråhundsfis på Branamyra. Krutladdningar var ju redan ordnade, och jag vet var man kan hämta kulor: Det ligger stora högar utanför, nu nedlagda, artilleriregementet i Sta'n. Skulle kalibern vara något fel, så kan man alltid trixa lite. Är projektilerna för små går det att fylla ut med något passande. Br Lennart Nilsson, till exempel, den gamle landsförrädaren.

Om problemet är det motsatta skulle man ju kunna svarva av kloten genom användning som matchbollar i korpserien.

Återstår bara att, förslagsvis brevledes, hänvända sig till kyrkorådet, i Rödöns församling, för erhållande av jakande svar. Bara för att verka seriös kan man ju också, för kännedom, meddela Länsstyrelsen i Jämtlands län, Kul(!)-turmiljöenheten, samt Jämtlands läns museum. Sedan är det bara att hämta rören och ställa dom i position för saluts avskjutande. Visserligen finns risk för att rekylverkan kan åstadkomma rivning av halva kvarter, och mera, men vad då? Är det jubileumsfest så är det.

Salutem!

Grindstolparna med tillhörande kyrka å Rödön.
Foto: Br Lek Dan Eriksson.

***Betala för JT och
förbli prenumerant!***

Indelningsverket

och det storsvenska förtrycket av Jamtland

Del 3. Indelningsverkets boställen

Här följer den tredje och avslutande delen i Br Stj Lennart Nymans redogörelse om försvenskningen av Jamtland från 1600-talet och framåt.

VI HAR GÄRNA DEN UPPFATTNINGEN ATT ALLA officerare, underofficerare och civil militärer enligt indelningsverket hade sina gårdar, som de kunde leva av. Detta var också fallet i Jamtland.

Av Br Stj Lennart Nyman

Invald 1990

Översten bodde på kungsgården, överstelöjtnanten på Vången, majoren i Söre i Lit, regementspastorn och fältskärn (läkaren) på Västerhus, en kompanichef på Galhammar, en i Hovermo, en i Höla (för att nu räkna upp dem på västsidan) och så vidare. Precis som i Uppland eller vart som helst i södra sverige hade alla befattningshavare ned till furir och rustmästare ett boställe.

Detta var dock inte fallet i Dalarna och Norrland. Förutsättningen för att militärer skulle få boställen var ju nämligen Karl XI:s reduktion av adelsgoods, och eftersom några sådana inte funnits i norra delarna av sverige, fick endast ett fåtal av officerarna vid Dalregementet, Hälsinge och Västerbottens regementen egna boställen; övriga fick hålla tillgodo med lönen i form av jordränder. (Vid båtsmanhållet i Västernorrland fanns inga indelta befäl - alla marin-officerare var penningavlönade.)

Nu frågar återigen vän av ordning om inte allt detta gäller också för Jamtlands vidkommande. Jo, naturligtvis hade inga adelsgoods funnits hos oss, men likafullt fanns i Jamtland gårdar för indelningsverkets behov. Förklaringen är med all sannolikhet den, att den svenska regeringen inte alls återgav jantbönderna alla gårdar Kristian IV konfiskerat, utan sparade en ganska stor del till militären. I Jamtland praktiserade Karl XI vad man närapå kan kalla ett slags omvänd reduktion - "Bauerland in Junkerhand", för att travestera en känd sentens.

"...då skulle Jamtlands län sätta upp 12,9 man per 1000 invånare mot 9,3 för riket som helhet och till exempel 4,5 i Västernorrlands län..."

1830-53 lyckades äntligen jantarna få någon lättnad i roteringsbesvären i samband med att svenska regeringen önskade flera hästjägare och färre fältjägare (som Jamtlandskavallerister respektive infanterister då blivit).

I stället för åtta kompanier infanteri och ett kavalleri sattes fyra plus två kompanier upp. Men även efter detta var jantarna tyngst drabbade.

*Författaren
Br Stj Lennart
Nyman
släpper fram
aggressionerna
vid sleipdos-
dragningen å
Båtnot 1996.*

*Foto:
Br Red Tomas
Persson.*

I Grills verk (*Grill, Claes Lorentz, Statistisk sammanställning av det svenska indelningsverket, Reds. anm.*) finns ett mycket klargörande sammandrag av läget 1858, då jamtarna och herjeådalarna ändå oavbrutet under 100 år blivit flera (inte bara i absoluta tal utan också i förhållande till sveriges folkmängd), då skulle Jamtlands län sätta upp 12,9 man per 1000 invånare mot 9,3 för riket som helhet och till exempel 4,5 i Västernorrlands län. Visserligen var Blekinge ännu hårdare drabbat med 13,7 man per 1000 invånare, men man ska då komma ihåg att blekingarna uppbar skattefrihet för nästan hela den bördan (1500 av 1527 båtsmän), medan jamtbönderna fortfarande endast hade skattefrihet från 100 rusthåll (och den skattefriheten var naturligtvis redan från början reducerad jämfört med övriga rikets rusthåll - svenskarna var oerhört konsekventa i sin diskriminering). Då är ändå inte heller medtaget i beräkningen att härjeådalarna fortfarande inte satte upp knektar utan fick betala istället.

Dessutom skulle Jamtland ställa hästar till förfogande. Närmare bestämt 21,3 hästar per 100 hemman, vilket var nästan lika mycket som de skånska länens 25,8 respektive 24,3, och väsentligt mer än Örebro läns (som var 4:e länet i ordningen) 11,7 hästar per 100 hemman. (Dessa senare nämnda satte upp 8,5, 8,5 respektive 6,4 man per 1000 invånare, att jämföra med Jamtlands 12,9.) Vi ska också komma ihåg att de jamtska hemmana var väsentligt mindre jordbruksenheter. Dessutom åtnjöt jamtarna efter reformen *mindre än hälften* av den skattefrihet som kom sydsvenska rusthållare till del, när de höll med häst.

Jag skall avsluta med att berätta om beväringen. Den var ett slags värnplikt som infördes på 1800-talet. Meningen var att män upp till 25 års ålder skulle kunna utgöra en reserv till stammen, indelta och värvade soldater. Alla tjugooåriga män kallades in till mönstring, där de *approberades* om de inte hade några lyten eller inte var upptagna som stam. De som inte höll måttet *kasserades*.

"...Jamtlands län... ..visar de bästa resultatet i landet med 80,7 % approberade"

Jämför man antalet beväringsskyldiga 1854 (det år Grill använder) med de som approberats får man en uppfattning om hur frisk och sund en befolkning rimligen var. Viktigt att komma ihåg är då att åtskilliga beväringsskyldiga redan är upptagna som stam, varför det inte är *så* konstigt att Blekinge län endast har 42,7 % approberade, medan det närapå är direkt otillständigt att Uppsala universitet endast får 76,2 %, 80 av 105 studenter. (Lunds Universitet är dock naturligtvis ännu sämre med 65,1 %.) Det visar sig när man tar dessa siffror i beaktande att Jamtlands län, trots sin höga andel av stamanställda, visar de bästa resultaten i landet med 80,7 % approberade.

Häri finner vi väl också anledningen till att vi jamtar orkat med tre sekler av förtryck. Svensken har utsatt oss för en exempellöst diskriminerande behandling, och vi har utnyttjats, utskrivits och beskattats långt mer än några andra i det svenska väldet. Likväl står vi kvar, därför att vi är en frisk och sund nation.

Pratbubblan

Allstans era emerita Jessica Henriksson har uppenbarligen sagt något som fått Br Örjan Festin att tänka till, under en konversation å Samarrsexan 1997. Frågorna som väcks är många men just du, Bäste Br, kan nog besvara ena, eller båda frågorna: **Vad sa Härja-Jämtskan egentligen?** Och framför allt: **Vad svarar/tänker Br Uffas?** Ta chansen att få se ditt vinnande namn i tryck och vinna marvelösa priser! Utslagsfråga: Vad hette sveriges första förbundskapten i fotboll, och vad har han för eventuell koppling till Jamtamot?

Gissa Br!

Jaha Brr! Tävligen i förra numret var uppenbarligen svår, men faktiskt är det så att även jag befunnits värdig yngstluvan.

Rätt svar är sålunda något i stil med:

Br Tomas "Rally" Persson.

Vinnare av det eminenta priset, att få se sitt namn i tryck är:

Br Peder Arvidsson

Br Red em har befunnits bryta mot "god publicistisk sed" genom att försöka delta i denna sin egen tävling och bestraffas därför med att få se sitt namn felstavat i JT:

Br Red emeritus Marcus Hed

Den verkligt store Jamten

Eric Festin

BR STJ SJÖLANDER LÅTER HÄR Brr få ta del av somligt ur hedersdoktorn Br Stj Eric Festins livsgärning.

Av Br Stj Nils Sjölander
Invald 1976

Femtiofem år har gått sedan Eric Festin avled. Vid ett besök på Jamtlis hemsida (www.jamtli.com) försattes jag i tankar. Att man koncentrerar sig på marknadsföringen av Historieland är givetvis självklart, men nog borde väl vävmästaren känna lite ansvar för och stolthet över fornbyns historia också. Det finns just nu inte tillstymmelse till historik över ett av landets äldsta friluftsmuseer, och inte ett ord om Br Stj Festins fundamentala insatser (ungefär som att presentera Skansen utan att nämna Hazelius!).

Br Stj Festin kom från en gård, Fäste, Hackås, som han också tog sitt namn från. En fallolycka som barn ledde till att han blev puckelryggig och sjuklig och inte kunde ta över gården. Fick i stället möjlighet att studera och kom efter studentexamen i Östersund till Uppsala år 1902.

- Började läsa juridik vilket han så småningom övergav för att läsa humaniora, med huvudämnena arkeologi och konsthistoria. (fil. kand. 1912)
- Deltog i bildandet av Norrländska studenters folkbildningsförening vid Norrlands nation 1905 tillsammans med bland annat Theodor Hellman, skaparen av friluftsmuseet Murberget i Härnösand.
- Medlem i det gamla Jamtamot 1907-1910.
- Andre kurator på Norrlands nation 1909-1911 och bland annat den drivande kraften bakom renoveringen 1910-1911.
- Hedersledamot av Norrlands nation 1929 och Hedersdoktor vid Uppsala universitet 1942.

Han började så småningom besöka det nya Jamtamot regelbundet under slutet av 20-talet och blev Stj 1929. Jag skulle tro att han, mer handfast, återfick kontakten med nationen vid nationsjubileet 1927, där han bland annat deltog i den stora sittningen i Gamla salen.

“Som ett slags knorr lade han i vissa årgångar av Jämten från 1930 och 40-talen in en gruppbild från Motet...”

Årsskriften “Jämten” trycktes i Uppsala och Br Stj Festin korrekturläste på plats under november månad. Det blev tradition att ett Mot förlades till den tiden. Br Stj Festin hämtades då vid tåget av en delegation Jamtar.
(Se till exempel JT 1/93)

Under Motet höll han sedan ett kåseri om vad som hänt i hembygden sedan han sist var på Mot. Som ett slags knorr lade han i vissa årgångar av “Jämten” från 1930 och 40-talen, in en gruppbild från Motet sist i skriften (sista gången 1944). En av Br Stj Eric Festins söner, konstnären och fiolspelmanen Br Olle Festin, blev Jamtamots Hederspristagare 1986 och att han hade ärvt Festins humor och temperament kan vi som var med vid Prismotet det året intyga.

Citat av hans efterträdare:

”På livets olika skiften, mörka som ljusa, på medgångarna likasom på motgångarna såg han med humorns försonande blick och av ett väl turnerat svar njöt han alltid, även om det gick ut över honom själv. Däri som i så mycket annat var han en äkta jämte.”

”Jämten” 1945, Lennart Björkquist

”Liten, sjuklig, puckelryggig och stridslysten, hade han en handlingskraft och en vilja som kunde försätta berg i rullning. Hans efterlämnade brevsamling står i färgstyrka och och oförblommerade uttryck Gustav Vasas inte mycket efter.”

Presentboken “Jämtland” 1984, Sten Rentzhog

“Eric Festins ‘Jämten’ var något för sig, oöverträffad i sin mångfald och rikedom, sin folklighet och sin djupa förankring i en skrivande allmänhet inom bokens spridningsområde. [...] Att entusiastiska författarna, att ge människor ur alla miljöer och samhällsklasser intresse och självförtroende att skriva måste ha varit en av redaktörens viktigaste egenskaper. [...] För det var som sagt inte utombys lärde som bidrog med artiklarna utan länets egna.”

“Jämten 1986”, “Jämtens egen historia”, Sten Rentzhog

Att läsa vidare: till exempel “Jämten” 1945, 1986 (se även JT 2/78)

Tre valda strofer ur dikten

"Eric Festins minne"

av Olle Arbman (*Jämten* 1945)

Din dag blev rik av väldiga vär
i Jämtland din vaggas land.
Din syftning var hög, din dröm var djärv
och vida vi märkte din hand.
Du var envis som enen, du nådde ditt mål.
Vart hinder bröts ned av ditt viljestål.
Som sångsvanen sträcker i våren kväll,
nu når din ande sitt tjäll.

När du skådade pilgrimsvägar och fjäll,
blev lyrisk din blåa blick.
Ditt hela liv var ett enda hell
till den bygd, som din längtan fick.
Din kärlek till Jämtland blev din passion,
och tusenden gjorde du starka i tron.
Ingen isande köld, ingen lurande hand
din flammande ande band.

Ring, Jämtlands kyrka, hans minne, ring!
Göm, trofasta fjäll, hans namn!
Nu honom, som famnade tusen ting,
slut, Jämtland, i älskande famn.
När brunkullan blommar, när brudlåten går
och fjället i drömmande blånad står,
då manges i allt som en blomdoft, fin,
ditt minne Eric Festin.

Korta fakta om Erik Festin:

(delvis ur *Norrländsk uppslagsbok*)

1912 intendent vid Föreningen Jämtslöjd. Eldsjälen bakom grundandet av Fornbyn Jamtli (1912) och Jämtlands läns museum (1930).

Blev 1919 sveriges förste länsantikvarie. Ledde restaureringar av mer än hälften av länets kyrkor samt utförde en mängd arkeologiska utgrävningar och byggnadshistoriska undersökningar.

Räddade "Stenen i grönan dal".
(*Sten med ännu ej tolkade inskriptioner vid Skurdalsporten. Jamt/Norska gränsen. Reds. anm.*)

Lyckades efter en utdragen strid, med framför allt Härnösandsföreträdarna, lokalisera Landsarkivet till Östersund.

Initiativtagare till de stora historieverken om Jämtland och Härjedalen.

Redaktör för årsskriften "Jämten" 1913-1944!

Starkt engagerad i naturskyddsfrågor, räddade till exempel Tännforsen i början av 1940-talet, ledde återinplanteringen av bäver på 1920-talet och såg också till att Sångsvanen åter häckade i länet.

Festin, Eric, 1878-1945

Museiman, verksam i hembygdsarbetet i Jämtland och Härjedalen, från 1919 länsantikvarie. Festin var den drivande kraften bakom skapandet av länsmuséet och friluftsmuséet Jamtli i Östersund.

(ur *Nationalencyklopedin*)

Jämtlands Tidning

-numera även som

Taltidning!

Tehörnan

TEBUTIKEN I

FORUMGALLERIAN

MED ÖVER 100 SORTER

ATT VÄLJA PÅ,

TILLIKA SAMARRETS

CHOKLADLEVERANTÖR

Filosofiska rummet

Hegel i mikroformat för Jamtar av Br A. Nonymus

Många beslut vid Moten kan te sig slumpartade och obegripliga, ja rentav ibland ge ett intryck av att Jamtamot är en totalt anarkistisk sammanslutning utan verkligt djupa, långsiktiga mål. En rätt tolkning av den tyske filosofen Hegel (1770-1831) kan dock ge Br ÖH tröst, och andra en förklaring till vad som på ytan kan verka kaos och ibland rena dumheterna.

Vad som i Hegels historiefilosofi kallas "Världsanden" tolkas då som "Jamtanden", den djupa bilden av det sant jamtska och den som i själva verket driver utvecklingen framåt. Jamtamots verksamhet kan ses som en dialektisk utvecklingsprocess, spelet mellan motsättningar, enligt det välbekanta dialektiska schemat: tes-antites-syntes, som ger upphov till ny antites, ny syntes etc. Både tesen och antitesen har sitt berättigande som moment i den högre enheten, syntesen, ingenting värdefullt går förlorat, även om det för en flyktig och kortlivad iakttagare kan te sig så. Även de mest underliga beslut har då sin uppgift i utvecklingsprocessen, de enskilda Brr ser bara detaljerna, vi förstår inte helheten och målen, som Jamtanden ser dem.

De individer som agerar i Jamtamot drivs kanske av sina egna personliga intressen, men det är Jamtanden som dirigerar det hela, med eller mot deras vilja. Detta kallas av Hegel "Andens list".

"Skalden, tänkaren och hjälten, allt det härliga på jorden, verkar blint som Anden vill." (Esaias Tegnér)

Jamtamots Hederspristagare 1999

Br Mikael Rahm

Br Mikael Rahm mottager hederspriset; diplom samt handsmidd kopia av storsjöödjurssaxen, från K-G Lindblad i Rätan.

Motiveringen lyder som följer:

Mikael Rahm är en teaterutbildad och framgångsrik teatermänniska som flyttat hem till Jamtland. Han har genom teatergruppen Sjänudrott, där sjånu betyder sena och drott står för drag, dvs sammantaget scendraget, givit en stor mängd föreställningar på jamska. Han uppträdde bland annat med nämnda teatergrupp på Norrlands nation samma dag som och timmarna innan Julmotet 1996.

Mikael Rahm motarbetas av "finkulturen" i Landstinget, trots hans stora framgångar med teater Sjänudrott runt om i Jamtland. Detta motarbetande av denna jamska teater snarare förstärker Jamtamots syn på den föreslagna kandidatens lämplighet som Jamtamots Hederspristagare.

Hederspristagaren under ett bejublat framträdande å Prismot 1999. Till sin hjälp har han Br Stj P-G Norman som förtjänstfullt och inlevelsefullt agerade blomma.

Brandtalet 1999

hållet vid Gunillaklockan av Br Örjan Festin

Bröder Storjamtar, Jamtar och Gålbeiningar!

Vi går mot ett nytt årtusende. Aldrig förr har väl den känslan känts så påtaglig som nu, i detta årtusendes sista år. Domedagsvisionerna duggar tätt. Våra datorer kommer att sluta fungera. Våra tvättmaskiner kommer att stanna och jetplan kommer att störta. Jag för min del blir alldeles nöjd om bara sundsvall stannar. Eller ännu bättre. Ett jetplan störtar i ett sundsvall utan fungerande brandbilar.

Jag säger bara: Må sundsvall brinna!

Ikväll Brr, har vi elden på vår sida. Den brinner inom oss och den brinner utanför oss. Våra stolta Jamtländska själar brinner av iver och förväntan inför framtiden. Skåda våra facklor. Skåda hur deras eldar dansar i vinden. Se lågorna röra sig och se dem leva. Om facklan slocknar, ge inte upp, se istället hur deras glöd tar vid. Glöden är vår vilja. Och en glöd blir lätt till en eld. Och elden är våra levande själar. Är elden stor fröjdas våra själar. Är elden större kan vi hämta kraft ur den. Låta den värma våra sinnen le vid åsynen av lågornas dans. Men det finns endast en eld som är tillräckligt stor för att tillfredsställa en Jamt.

Jag säger bara: Må sundsvall brinna!

Brr! Det talas om år 2000-problemet. Skräck och fruktan injagas i vanliga människor via gigantiska reklam och annonskampanjer. Allt för att skapa en medvetenhet om problemet. Brr! Folk blir rädda! sundsvallarn blir rädd! storsvensken blir rädd! Hör ni, Brr, storsvensken är rädd för år 2000. Maktens korridorer i stockholm skakar i sina grundvalar. På grund av ett årtal? På grund av ett stoort och jaaaaämt årtal? Är man månne rädd för Stooorsjöödjuret också?

Vi säger: Låt dem vara rädda! Låt dem känna fruktan! Det är ändå bara en försmak av vad som komma skall. Dagen då Jamten reser sig och tänder sin fackla. Dagen då Jamten marscherar mot sundsvall med sin brinnande eld. Då skall sundsvallarn få lära sig vad fruktan är! Då skall storsvensken få lära sig vad rädsla är!

Jag säger bara: Må sundsvall brinna!

Brr! Har ni noterat att det blåser ikväll? Om ni sett på storsvenska TV-utsändningar eller lyssnat på storsvenska radioutsändningar har ni säkert också noterat att storsvensken uppmanats att hålla sig inomhus. Brr! storsvensken är vek! storsvensken är en vekling. En Jamt tvekar aldrig att gå ut när det blåser. Det är vi alla som är här ikväll levande bevis för. Jamten drar bara luvan hårdare över huvudet, öppnar dörren och går mot vinden. Rakryggad och stolt. Det, Brr, det gör inte sundsvallarn! Han vänder kappan efter vinden och går in till mamma och dricker mjölkchoklad.

Hur skulle Jamtland sett ut om Jamten vänt kappan efter vinden? –Om vi gett upp utan strid?

Det, Brr, det skall jag säga eder: I så fall vore Jamtland ödeland, precis som Erik XIV ville. Ett ödeland fyllt av kalhyggen och utdikade myltmyrar.

Ett ödeland där den sista lekströmmen blivit utbyggd av den energitörstande storsvensken. Nej Brr! Så har vi det inte och så vill vi definitivt inte ha det. Och det är endast för att Jamten alltid gått Mot vinden. Rakryggad och stolt! Låt storsvensken och sundsvallarn hämta sin energi på annat håll. Spräng de storsvenska kraftverksdammarna i Jamtland och flytta Barsebäck till Alnön. En härdsmläta och vi slipper sundsvall för gott. Då får storsvensken lära sig det verkliga priset av "två hål i väggen". Och då får vi dessutom se en brasa som vi aldrig sett maken till!

Jag säger bara: Må sundsvall brinna!

Brr! Vi är Jamtar och vi är rakryggade och stolta. Vi låter oss inte påverkas av påbud ifrån stockholm. En Jamt gör såsom han alltid gjort. Han gör som han vill!

Visst, vi går in i ett nytt millenium med allt vad det innebär. –En etta och tre nior byts mot en tvåa och tre nollor. Låt oss bara hoppas att de tre nollorna inte är storsvensken, stockholmarn och sundsvallarn. I så fall, Brr, kan vår framtid tyckas dyster. Då får vi garanterat käppar i hjulet. Men vad betyder en käpp i hjulet för det frustande ånglok som Jamten är? Ingenting Brr, ingenting!

Ångloket Jamtamot kommer att frusta vidare på sin väg in i, och igenom nästa årtusende. Där finns inget som hindrar detta målmedvetna ånglok. Om loket spårar ur lyfter vi bara upp det på spåret igen. Om ångpannan springer läck tatar vi bara läckan med vårt eget levrade blod. Och om kolet tar slut gör vi bara en kolmila och använder sundsvalls trähus som kolved. Och detta lok kommer att fortsätta på sin väg framåt. Det kommer aldrig att stanna och det kommer inte att vila förrän våra yttersta mål är uppfyllda: Ett fritt Jamtland. Ett fritt Herjeådalen. Ett fritt Ravund och ett nerbrunnet sundsvall. Därför säger jag er en sista gång:

Jag säger bara: Må sundsvall brinna.

Leve de fria republikerna Jamtland, Herjeådalen och Ravund. Leve dem...

Retrospektiva glimtar ur Lillhallens fotbollshistoria

MÅNGA BRR FÖRVÄNADES Å FOTBOLLSMATCHERNA som inledde Sommarmoten i Pilsbo, då det visade sig att Br Stj Halvar behärskade den svåra konsten "fantomräddningar". Vi förstod att denna talang någonstans slipats till perfektion under stor möda, men de närmare detaljerna var och förblev okända. Ända tills nu...

Av Br Stj Stefan Halvarsson
Invald 1970

För att något dämpa läsarens eventuella förväntningar på denna lilla epistel, efter att ha tagit del av ovanstående rubrik, må påpekas att jag till stor del håller mig till det från min egen tid självupplevda: Lillhallen, ja. Något eget officiellt lag torde byn aldrig ha presterat. Däremot har understundom en och annan god spelare understundom gjort väl ifrån sig i socknens fotbolls stolthet, Bergs IK, vilket manskap när det begav sig gjorde ett och annat kortare (läs: en säsong per tillfälle) gästspel i det dåtida division III. Av framstående spelare från byn kan nämnas bland annat min granne Torsten Hallgren och Sven-Erik Hoversjö, den sist nämnde var på framför allt 1960-talet en så pass framstående målvakt, att han till och med vid ett antal tillfällen vaktade kassen för landskapslaget Jämtland - jo, det är sant, på den tiden spelades faktiskt landskaps-turneringar. Hittills angivna Lillhallsbor är av äldre årgång än mig själv och tillhör därför inte min barn- och ynglingatids umgängeskrets. Det gör dock Alvar Höglund, en årgång efter mig, vilken omsider hamnade även han i klubbens A-lag, varefter han spelade icke utan viss framgång.

"Spelet stördes i och för sig något av ett tvärsöver planen löpande krodike..."

Något bör nämnas om de fotbollsplaner som brukades i byn. På en i den övre delen i byn liggande fastighet, 1:27, Anders-Ers, befinner sig - i topografiskt hänseende - ett visst terrassliknande, relativt flackt parti, innan nästa stigning vidtar. Här har numera skogen återtagit herraväldet, men tidigare fanns här en lägda, som gick under benämningen "Ratsve", varav kan tänkas framgå att det ursprungligen varit ett markområde som betraktats som "rat" (mindre värdefullt) och därefter avsedd till att omsider bli lägda. Det är inte otänkbart att det finns även andra förklaringar till namnet.

Hursomhelst: på Ratsve, väster om körvägen till fastigheten Lillhallen 1:48, samlades esomoftast på 1930 och 40-talen pojkarna från Lillhallen - och för den delen även i viss mån ynglingarna från stationssamhället - för att där på lägdan därstädes utöva fotbollsspel. På den tiden delades lag av två pojkar, där "stutten" (kortaste pinnen) fick begynna utvälja manskap. Vidare gällde "tre hörnors straff". Lillhallspojkar skrapade på den tiden - med enbart pojkar från byn - ihop ett fullstort lag och utmanade tid efter annan Rörön, Lillhallen fick städse stryka i dessa drabbningar.

"...resultat i stil med 54 - 42 kunde förekomma."

På min tid var annars en av de mest frekventerade fotbollsplanerna, till och med med ett par något så när skapliga målställningar, faktiskt belägen i grannbyn Bergsviken, men inte många meter från Lillhallen, nämligen å fastigheten Bergsviken 2:17 (Åstorp), bara på andra sidan ån, det vill säga Svenstaån, som för övrigt utgör gränsen mellan byarna. Fotbollsplanen låg något sluttande (hur många grader kan jag inte bedöma) ned mot ån i öst-västlig riktning, uppskattningsvis 50 meter från vattendraget. Jag kan dock aldrig minnas att bollen - som då för tiden var en så kallad läderkula med snörning, vansklig och något hälsovådlig att nicka om den var blöt och tung - hamnade i vattnet.

Artikelförfattaren i ett ögonblick av endräkt å Älvros gamla kyrkas församlingshem, Heimmotet 98.

På denna fastighet bodde bland annat Hans Ekqvist, några år äldre än jag. Han och hans tämligen jämnåriga vapendragare från övre byn i Lillhallen, Arne Nordfjäll utgjorde en gedigen, inspirerande och sporrande spelarduo att spela med eller mot för oss något yngre Lillhallspojkar, som förutom jag själv utgjordes av Sune Persson från Per-Johans, sagde Alvar Höglund, Tord-Erik Hallgren, Christer Häggmark och Lars Sund. Spännvidden i ålder var visserligen en sju-åtta år, men där hade vi ändå minst ett sjumanna lag.

Detta i vårt tycke formidabla manskap mötte med jämna mellanrum pojkarna från andra - östra - sidan ån, det vill säga Bergsviken (Hans Ekqvist räknade vi i sammanhanget som Lillhallsbo). Motståndarna torde ha bestått av en mixtur av ynglingar från Bergsviken, med en och annan deltagare även från stationssamhället Svenstavik. Kamperna gick av stapeln på den så kallade Dahlbergs-lägdan, en bit upp i Bergviksbyn, även den i påtaglig grad lutande ned i öst-västlig riktning mot Svenstaån. Därför hörde till spelets regler att halvlekarna blev många, man inte så långa - en kvart i taget eller så - för att lagen skulle få turas om att spela i medlut. Domare och linjemän existerade inte, domslut kom båda lagen fortlöpande överens om. Någon egentlig osämja lagen emellan kan jag inte erinra mig.

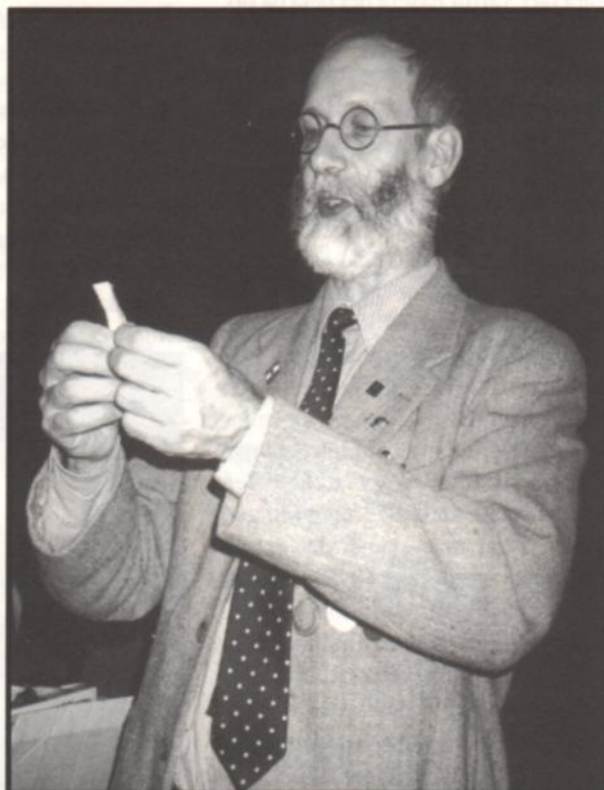
”...satte han sig helt enkelt på bollen och låste anfallaren dymedelst en oforcerbar bensax”

Publiken torde ha varit fåtalig eller obefintlig. Det var synd, ty matcherna hade något av maratonkaraktär - tre till fyra timmars sammanhängande spel med ideliga sidbyten var ingen ovanlighet - och resulterade i en mängd mål, resultat i stil med 54 - 42 kunde förekomma. Spelet stördes i och för sig något av ett tvärsöver planen löpande kronrike, men det gjorde bara drabbningarna lite intressantare och dribblingarna och tjurussningarna lite mer oberäkneliga. För egen del agerade jag alltid målvakt. Mitt städse obefintliga bollsinne fick mig att inse min begränsning som utspelare.

Kamperna mot Bergsviken var sålunda mycket givande, även om vi inte alltid vann. Stärkta av framgångarna tog sig Lillhallslaget en gång till och med för att, som en följd av gamla traditioner, utmana grannbyn i söder, vid vägs ände av Svenstaån, det vill säga Rörön. Vi misstänkte dock - utifrån berättelser om forna tiders kamper - att Röröns pojkar kunde vara snäppet bättre som lag betraktat, varför vi i vårt lag tog oss friheten att smussa in några Svenstabor i laget. Vi var inte så knussliga på den punkten, bland annat vet jag att sedermera Hederspristagaren i Jamtamot, Br Lars-Erik Lundberg, (*Samma person som försökte konfirmera hönors flygförmåga i Tupp-Stinas hönshus. Se artikel i JT nr 1/99. Reds. anm.*)

numera lärare i Svenstavik, ävensom Roger Meijer, deltog i vårt lag. Det var fulla elvor å ömse sidor.

Kampen gick av stapeln i Rörön, uppe i byn, i närheten av dåvarande Svantes bilverkstad, på - hör och häpna - en riktig grusplan, platt som en pannkaka, och med gedigna målramar, en dylik arena (som rent av höll klassen som träningsplan för Bergs IK) hade vi tillförne inte beträtt. Spelet kom emellertid igång och blev intensivt. När väl Lillhallens kämpar kommit över den första chocken över avsaknaden av med- eller motlut gick det riktigt skapligt, i synnerhet visade sig Lundberg på sin backplats, efter vissa instruktioner och tips från mig i målgården, vara en rackare för motståndarna att komma förbi. Blev det för knepigt satte han sig helt enkelt på bollen och låste anfallaren dymedelst en oforcerbar bensax. Det var synnerligen effektivt!

Br Stj Halvar i sedvanlig Motposé.

Med ett bra lag var det i slutändan ingen sensation att vi faktiskt lyckades vinna. Slutresultatet blev 4 - 1 sedan jag på sluttampen genom ett mindre lyckat ingripande åvägabragt ett mål i baken. Men olidligt spännande var det fram till slutsignalen, som lagen själva höll ordning på, även här i avsaknad av domare.

Mer än så är inte att säga om denna epok ur fotbollsmässig synpunkt. Framgången att kunna besegra och få en länge efterlängtat revansch mot självaste Rörön må dock kunna berättiga denna notis ur de idrottsliga annalerna i Lillhallens historia.

(Källa: Min granne Birger Hallgren, vilken jag varmt tackar för lämnade upplysningar.)

Jamsk matematik

Br Rally visar att människans kanske ursprungligaste avancerade talsystem levte vidare i Jamtland ända in i modern tid

NÄR VI RÄKNAR ANVÄNDER VI det decimala systemet vår lågstadietänkan lärt oss, utan att närmare reflektera om det kanske finns något annat, och kanske bättre sätt att räkna på. Vi har tio fingrar att räkna på, men vi glömmer då våra tår! Varför basera det hela på tio, när vi skulle kunna använda tjugor?

**Av Br Red Tomas Persson
Invald 1994**

Vi har i vårt decimala system basen tio; 352 betyder $3 \times 10 \times 10 + 5 \times 10 + 2$ och vi har tio olika siffror. Men det finns andra system, till exempel det *binära* som används av datorerna. Där är basen två; två siffror; etta och nolla.¹ Datorns ettor och nollor kallas bitar och grupperas vanligen ihop i grupper om åtta bitar som då kallas en byte. För att underlätta hanteringen av detta har man skapat det *oktala* systemet, åtta siffror (0-7), och där betyder "10" samma sak som vår åtta. Vidare grupperar man vanligen ihop två byte (16 bitar) och därför finns det *hexadecimala* systemet med bas 16. Då vi bara har tio siffror har man skapat sex siffror av de första bokstäverna. Så A=10, F=15 och "10" får då samma värde som sexton i det decimala systemet.

Men alla dessa ovan nämnda talsystem har ingen egentlig "vetenskaplig" grund. Det är bara det mest lämpliga.

Hade vi haft sex fingrar på varje hand (6 tår förekommer i varje fall hos vissa släktled i Hede-trakten, ett dominant anlag) hade vi troligen haft basen 12 istället och ingen hade tyckt att det var konstigt.

Ett försök att hitta ett samband mellan något i fysiken förekommande tal och talsystemet gjordes av babylonerna. De hade basen 60 (men bara två siffror,

1 och 10, som kombinerades) och sambandet fås genom $60 \times 6 = 360$ vilket är rätt nära antalet dagar på ett år. Detta talsystem lever kvar än i dag i indelningen av ett varv i 360 grader och en timmes indelning i 3600 (60×60) sekunder.

Basen 5 har även den förekommit men då oftast i kombination med bas-10 eller med det för oss intressanta bas-20 systemet.

Nåväl, vad är det då vi vet om 20-systemet? Jo det har använts av eskimåer i Alaska, i norra Kanada och på Grönland samt även i vissa områden i Sibirien. Men det har även använts i södra Nordamerika, Centralamerika och norra Sydamerika i minst 2500 år (troligen mer).

Skribenten Br Tomas Persson.
Foto: Br Erik Markstedt.

Detta tyder på kontakt mellan eskimåerna och de sydligare indianerna, men 20-systemet kan naturligtvis ha varit en egen uppfinning av olmekerna eller maya-indianerna.²

Men om man tar del av de senaste undersökningarna av så kallat mitokondrie-DNA får man reda på att kolonialiseringen av Amerika skedde i två omgångar. Den första vågen kommer från Centralasien, via Sibirien, över Berings sund och ända ned till södra Sydamerika, de så kallade yanomani-indianerna.

Från denna gren uppkommer senare eskimåerna och apache/navaho-indianer. (Långt senare kommer nästa våg genom södra Asien, Berings sund, och ned till nordvästra Sydamerika. Dessa paleoindianer ger bland annat upphov till övriga nordamerikanska indianer.) Så visst finns det en möjlighet att detta talsystem spridits denna väg, då alla som använt tjugoräkningen ligger längs den gren som till slut blev yanomani-indianerna.

"Ett visst område i norra Europa som har en förkärlek för traditioner och en naturlig skepticism mot nymodigheter."

Men vad många inte vet om är att det i övriga världen mycket ovanliga 20-systemet även varit i användning i Europa. Det har dessutom haft stor utbredning. Tjugosystemet kan man se tydliga spår av, till exempel i franskans åttio: "quatre-vingt" (4×20) och danskans sextio: "tresindstyve" (3×20) för att ta några välkända exempel. Men det finns tydliga spår även i portugisiska, holländska, albanska, sicilianska och keltiska språk. Till och med gammal-irländskan som ursprungligen är ett rent decimalt språk har i den så kallade nyirländskan plockat in tjugosystemet. Uttryck som "deich mnaa a secht fichit" betyder 10 kvinnor och sju tjugor; alltså 150 kvinnor.

Om man då betänker att de romanska språken som kommer av latinet (som inte räknar med tjugor) ändå har rester av tjugoräkningen samt att det icke indoeuropeiska språket baskiska har renodlade räkneord baserade på tjugor, leder detta till den inte särskilt vågade slutsatsen att Europa kolonialiserades

i två omgångar, först av "icke-indo-européer" som använde tjugoräkningen och som sedan trängdes undan/uppblandades med den andra vågen som använde bas tio. Denna kolonialiseringsteori bekräftas även om man tittar på blodgrupper, basker har extremt stor andel Rhesus-negativa personer i sin befolkningsgrupp, 33%, vilket är överlägset högst andel i världen. Detta kan man jämföra med 10-12 % Rh-negativa för övriga (indo)européer.³

Men tyvärr så dog tjugoräkningen snabbt ut i Europa och så sakteliga även i resten av världen och levde endast kvar som språkliga anekdoter, och användes på sin höjd när man köpte ett tjug ägg.

Utom på en plats! Ett visst område i norra Europa som har en förkärlek för traditioner och en naturlig skepticism mot nymodigheter. Jag talar naturligtvis om Jamtland.

Om det är samma, måste det ha uppkommit redan när afrikanerna stod i Mellanöstern och delade upp sig i "Första omgången européer till vänster, andra omgången får vänta ett tag och asiater fortsätter rakt fram" dvs för kanske 30-50 tusen år sedan.

"...att detta överlevt ända till 1920-talet och då endast i Jamtland är i sanning marvelöst!"

Men även om det endast är ett europeiskt räknesätt som upfunnits av de första européerna är det oerhört gammalt! Och sedan att detta överlevt ända till 1920-talet och då endast i Jamtland är i sanning marvelöst! Dock är det deprimerande att vi tappat denna kunskap och låtit oss anamma storsvenskens räknesätt.

Fotnötter:

¹Det binära systemet är ingalunda någon ny uppfinning, det har använts på många ställen tidigare. Till exempel så hade man bland vissa indianstammar i norra Brasilien två siffror, tokale (1) och ahage (2) och för att säga till exempel fem sa man: "ahage ahage tokale" (2+2+1). För att beskriva tal större än sex pekade man helt enkelt på tårna med fingrarna. För jättestora tal tog man tag i håret och höll det rakt ut.

²Mayaindianerna använde sig av 3 kalendrar samtidigt, men som alla baserades på 20. 20 månader á 13 dagar, 18 månader á 20 dagar + 1 månad med 5 dagar (de resterande 5 dagarna gjorde man till en festdag och fyra otursdagar), samt slutligen 18 månader á 20 dagar som i sin tur grupperades i hop i 20 vilket gjorde att ett "år" blev nästan 400 av våra år.

Karta som utvisar 20-systemets utbredning. Svärtade områden där den säkert har förekommit, streckade områden där uppgift om talsystem saknas.

I trakten av Stora Blåsjön fanns en bonde vid namn Elof Aronsson som dog så sent som 1925! Han var väl inte vad vi idag skulle kalla "läs och skrivkundig" men han räknade sina får i "tjugor". När han hade som mest hade han 5 tjugor får lät han berätta. Sättet att räkna hade han lärt sig av sina föräldrar som i sin tur fått det från förfäder från Norge. Till Norge hade räknesättet troligen kommit från Danmark. Är nu det talsystem som användes av bland annat eskimåer, mayaindianer och jamtar ett och samma eller har de upfunnits oberoende av varandra?

Bara för att storsvensken endast kan räkna på fingrarna behöver vi väl inte göra det? Brr, låt oss använda alla extremiteter till fullo! Låt oss utveckla matematiken än högre genom att gå tillbaka till grunden!

Källor:

1993 Rodhe, Staffan;
 "Native American counting"
 7/1990 FoF; "Erövare eller invandrare - vilka spred språket"
 13/1997 Illustrerad vetenskap; "Folkvandring avslöjas med hjälp av DNA"
 1989:23 Flegg, Graham;
 "Numbers through the ages"
 1967 Asimov, Isaac;
 "Lägg till en dimension"

³Som Br Skr Fredrik Johansson påpekar och även redogjorts för å Mot (95?) finns det faktiskt ännu en möjlig koppling, om än långsökt, mellan basker och jamtar. Vid utgrävningen av gravarna på Sproteidet fann man att de begravda hade en mycket ovanlig skullsöm (sick-sack mönstret mellan fontanellerna på kraniet) och denna söm finns även hos Baskerna idag. Detta skulle kunna innebära att även urjamtarna tillhörde den ursprungliga kolonialiseringsvågen av icke-indo-européer.

ÖH-Krönikan 96-97

det tunga arvet efter ÖH emeritus Per-Olof Andersson

BR RICHARDSSON LÄTER HÄR BRR FÖLJA MED PÅ EN exposé över det år då Jamtamot ställde till medkraftfullare rabalder än på mycket länge.

Av Br Henning Richardsson
Invald 1994

Då verksamhetsåret startade hade Br Msk electus, Niklas Svanström, rest till Kina och Br GV, Peter Dahlin, vägrade lämna Stan. Lätt decimerad drog den nya styrelsen igång med höstens arbete som i vanlig ordning inleddes med Samarret. Som så ofta klagades det på ordning och nykterhet bland arrangörerna vilket föranledde Br H, Örjan Festin, att likt en torped spåra upp ryktesspridarna samt ställa såväl skyldiga som oskyldiga till svars. En officiell ursäkt erhöles och Jamtamot gick stärkta vidare.

OCKUPATIONSMOT

Gålbeiningarna var många och Motet kom igång cirka en och en halv timma efter utsatt tid. Det fina tidsschema som jag ägnat mycken möda sprack alltså redan innan Motet startat och trenden höll i sig, vilket resulterade i att efterrätten intogs vid halvtvåtiden.

"Den ansvarige var skjuten..."

Förrätten, som intogs något tidigare, väckte Brr vrede då den endast bestod av salladsblad.

Någon skrek "Skjut de ansvariga" och den nya styrelsen visade prov på både handlingskraft, beslutsamhet och snabbhet då den något uppblåste Br Gillevärden bestraffades med ett nackskott. Den ansvarige var skjuten och märkligt nog kandiderade ingen av de närvarande Brr till den vakanta posten, så vi stod utan Gillevärd resten av terminen.

Styrelsens antal ökade dock då Br Rolf Hilleberg kandiderade till Msk-posten och blev vald efter ett övertygande valtal. Br Msk hade uppenbarligen tagit intryck av sin företrädare ty han visade sin glädje över valresultatet genom att kliva upp på bordet, välta ett antal glas samt utbrista "ölhand!".

Även presidiet kan understundom ryckas med i den allmänna euforin. Här under nackskottsomröstningen.

BÅTMOT

En dryg månad senare var det dags för terminens andra Mot, Båtmotet. Tanken var att Motet skulle hållas på en Finlandsfärja men inom föreningen Jamtamot blir saker aldrig riktigt som man tänkt sig, dessutom visade det sig att Östersjön var isbelagd, vilket omöjliggjorde båtresan. Kvällens gäst var Br Arne Rubensson som höll ett intressant föredrag om Finland, dit de flesta faktiskt trodde att de var på väg, och det finländska språket. Senare under kvällen framförde gästen en obetalbar version av "När ma fer heim ti Kluk" ackompanjerad av en luftbanjospelande Br Stj PM. En insändare i ÖP med rubriken "Jamtland är det värsta helvete Gud skapat" lästes upp och det resulterade i att den helt obekante författaren, som faktiskt varit dum nog att sätta ut sitt eget namn, aldrig skall få kallelse till Mot. Under de sena timmarna dukades groggbänk med kallsupar fram på Kammar'n.

Lycksalighetens-ö-kommittén, Br Stj "PM" Sjölander och A. Johannisson, Brr B. Bröman, D. Markstedt och V. Sjögren, under session å Salighetens ö.

JULMOT

December månad var kommen och med den det traditionella Julmotet som innehöll det mesta. Grisfötter, skinka, luguberheitssnaps, kinesisk fana, eldsprutning med mera. Nybildade Samfundet Julbordets Vänner hade tillagat julbordet. Ypsilon sjöng julsånger och överlämnade ett foto på deras styrelse i baddräkt, ett kort som jag förövrigt snabbt smusslade ner i min jacka och fortfarande har kvar. Den stora dramatiken utspelade sig dock vid fackeltåget till Gunilla-klockan. Jamtarnas skönsång och Br Markstedt d ä:s brandtal trängde igenom slottets tjocka väggar och väckte både landshövdingen och dennes hustru. Åsynen av ett femtiotal luvbeklädda frihetskämpar med facklor i händerna fick dem att tillkalla ordningsmakten, vilken ryckte ut med blixstens hastighet. Två polisbilar anlände till klockan och en kvinnlig konstapel undrade vad som stod på. Med list och charm lyckades vi så småningom lugna damen. (Br Richardsson glömmet att nämna sitt *resoluta* handlande då den första polisbilen anlände och en manlig konstapel med myndig stämma efterfrågade en ansvarig. Br ÖH svarade raskt och utan nämnvärd eftertanke: 'Han heter Lennart Nyman. Han står där uppe!' Reds. anm.)

"...frihetskämpar med facklor i händerna fick dem att tillkalla ordningsmakten..."

Anledningen till den snabba utryckningen visade sig vara att en yngling sprungit förbi News cafe med en fackla i handen. Då ynglingen inte hade haft någon röd luva på sig förstod till och med polisen att händelsen inte hade något med oss att göra, och Jamtarna kunde till slut ta sig tillbaka till nationen utan förluster. Efterrätt intogs och Motet avslutades vederbörligen på Lycksalighetens ö. Julkammarkvällen gick av stapeln dagarna därpå och Brr begav sig därefter norrut för att fira jul heim. Innan hemresan kom dock den stora kallduschen som än idag framkallar vrede och ilska. Den snikna och avundsjuka Kalle Anka-föreningen skvadern tafsade på den för Jamtamot uråldriga och heliga Valborgspuben och nationen lät meddela att förändringar skulle ske. Det urjamtiska blodet kokade och febril verksamhet utbröt i kampen för Valborgspubens bevarande.

Jul-
mot
96

Det nya året inleddes med ett grundligt firande av Storsjöodjurets fridlysnings tillsammans med JH och HJ. För att få stöd i kampen för Valborgspuben bjöd Jamtamot generöst och folk lät sig väl smaka.

Under julkammarkvällen lärde Br ÖH ut den svåra konsten att locka älg. Här är det Brr ÖH em Pelle Andersson och Tomas Nilsson som övar.

ÄRTMOT

Lagom till Ärtmotet dök den efterlängtrade GV Peter Dahlin upp och styrelsen blev äntligen full. Den från Jamtamot till Peking utsände Br Niklas Swanström gästade Motet och redogjorde för den turbulens han orsakat under höstterminen. Under en taltävling på det kinesiska universitetet berättade Br Swanström om att Jamtland var ockuperat och förtryckt av det övriga Sverige. Vi hade egen president och det var hos Jamtamot, som var intelligentian i exil, som de viktiga besluten fattades. Detta var stora nyheter som inte överensstämde med den allmänna bilden av Sverige, och väckte stort intresse, inte minst hos rektor. Följden blev att Br Swanström fick uppsöka svenska ambassaden och intyga att han varken var uppviglare eller förespråkade väpnad kamp.

"...det var hos Jamtamot, som var intelligentian i exil, som de viktiga besluten fattades"

Efter incidenten blev postgången långsammare och diverse knäppningar hördes i telefonen. De annars så stabila relationerna med folkrepubliken hade alltså fått sig en törn, men Motet beslutade att Br Swanström skulle återvända och fortsätta kampen för vår sak.

Via en magnetofon-upptagning får Brr höra Br 7-man, Kalle Jonsson, konversera med en radiopratare. Br 7-man har själv ringt upp och Br ÖH har påpassligt nog spelat in det hela. Br 7-man berättar glatt att han ska testa hur skidorna slinter och inta lufttrumpetposition. "Är det nåt jävla Bullen" kommenterar en smakad Br Stj inslaget. På samma band finns även en upptagning då "Bergsprängartango" spelas för vår 7-man som enligt radiopratare Enhörning "i tid och otid utbrister i denna sång på Norrlands nation".

PRISMOT

I mars månad hölls Prismotet och Hederspristagaren Br Harald Eriksson från Hucksjöåsen mottog sax och diplom. Harald förevisade en hel del intressanta genitalteckningar samt höll ett föredrag om den jamtska naturen och de fjärilar som flyger omkring i densamma. Han visade bilder både från Hucksjöåsen och Alaska där han arbetat med skogshuggning. Harald, som passerat åttiostårsstreck, hade på förhand meddelat att han tänkte bryta upp och uppsöka sin nattlogi vid tiotiden. För att Hederspristagaren åtminstone skulle få se varmrätten drogs ett vansinnes-tempo upp. Långmässningar och svammel avbröts med bestämda klubbslag och aldrig förr har Jamtamot kommit så tidigt till bords. Hederpristagaren tackade för priset och konstaterade att Prismotet slog ut den kungamiddag han varit på. Harald lovade samtliga Brr fritt inträde till hans fjärilmuséum samt gratis fika. Hederspriset hade verkligen gått till rätt kille! Nationens förste kurator, Mikael Alenius, gästade Prismotet och intygade att samtliga mansföreningar var avundsjuka på Jamtamot. Framför allt gällde detta Jamtarnas förmåga att uppskatta sin egen kultur. Onekligen kloka ord. En kommitté, Fanskapskommittén, tillsattes. Br Stj Tomas Nilsson hade genom sin tjänst på Akademiska sjukhuset fått en 86-årig sömmerska i sitt våld, förmodligen läkemedelsberoende, och hon lär sy upp vår nya fana till ett lågt pris. Brr Rubensson och Nyman valdes till Stj.

Planerna om att ta upp den urgamla seden att dricka påsk försvarades då nationen förlagt en EU-konferens på samma datum som påskkammarkvällen. Br Stj Tomas Nilsson upplät dock sin våning och påsken dracks till diabilbilder från tidigare Heimmot och musik från juklådan. Gemytligt i största allmänhet.

VALMOT

Br Go, Torhald Eriksson, överraskade och skrämde Brr då han först tog av sig skjortan och sedan kallade fram Br Lek, Manne Sundin. Ett fakirnummer i den högre skolan framfördes och Brr fick en gång för alla klart för sig att Br Lek är Br tomma mängden. För första gången i Jamtamots historia kommer presidiet att bestå av två herjeådalingar, Br Skr Tomas Persson vid klubban och Br Gösta Eriksson vid pennan. Br Skr kandiderade sedan jag lyckats få honom att tro att ÖH-sysslan inte skulle mer tid än vad skrivarsysslan gjort. Förslag väcktes om att införskaffa en egen kanon att användas för salutskjutning vid kommande jubileum. Förhandlingar inleddes både med polisen och krigsmaterielinspektionen. Br Skr och Br Fo, Michael Blom, avtäckte "papp-Halvar" som ska medtagas på styrelsemiddagar och dylikt där en Stj:s vakande öga kan behövas. Någon undrade om inte pappfiguren var mest lämpad som måltavla för den tidigare nämnda haubitsen. Senare på kvällen visade det sig att vi faktiskt redan hade en jamtsk missil ibland oss. Radarn låstes på ett kjolklätt mål, som i oklara ärenden tagit sig in på Kammar'n, och efter en del undanmanövrer var målet bekämpat. Motet avslutades då KC tittade in på kammarn och utbrast: "God morgon kamrater!".

Vårens stora uppgift var att söka rädda Jamtpuben på Valborg undan skvadrar och övrigt löst folk. Kuratelet förstod snabbt att traditioner skall bevaras och efter mycket hårt arbete och många turer stod det klart att den traditionella Jamtpuben inte skulle äga rum på Orvars utan i den nya delen. Jamten är av naturen påhittig och puben kompletterades med ett galoppdisco vilket visade sig bli en formidabel succé. Forna tiders allmogekravaller upprepade sig och både Jamtar och gäster trivdes vilket resulterade i att Br Fogden skrattade hela vägen till banken.

Den 22/5 firades för första gången stora ÖH-dagen. Brr uppvaktade sin ÖH i hemmet med en plastfotboll med hundar på. Kommande ÖH må ha större framgång.

Som värdig
avrundning
av sitt
föredrag
om det
matematiska
beregnet
"tom mängd"
lägger sig
föredrags-
hållaren
Br Go
Torhald
Eriksson
på krossat
glas och
placerar
Br Lek
Manne
Sundin
ovanpå.

SOMMARMOT

Sommarmotet i maj hölls även detta år i Pilsbo och Brr kunde konstatera att stugan numera hade såväl golv som kök och vatten. Under eftermiddagen spelades det fotboll och Brr rusade runt som nyutsläppta hingstar på Wången och sparkade på såväl boll som med- och motspelare. Jamtamots man i Kina, Br Svanström, har meddelat att han ämnar delta i en sångtävling på universitet där han verkar. För att öka möjligheterna till framgång sjunger Brr in Jamtlandssången på ett kassetband som omgående sänds till Br Kinamannen. Den kinesiska censuren sätts på svåra prov då det beslutas att lägga en luva tillsammans med kassetbandet. I luvan läggs ett brev som författas med över tio olika ingående språk och där återfinns meningar som "Jag är en liten baguett" och "Jag räds för dammsugaren". Hur sångtävlingen avlöpte är fortfarande höljt i dunkel. I gryningen sover alla utom en Br Stj djupt. De sovande väcks då av det ljud som uppstår då den vakne drar korken ur den sista kvarvarande vinflaskan.

HEIMMOT

Verksamhetsårets sista Mot, Heimmotet ägde rum i min egen hemtrakt, Bräcke kommun och Bodsjö församling. Aktiviteterna inleddes med ett besök i Gällö och en roddtur med den autentiska vikingabåten Arnljot. Vikingblodet pumpade i Brr och resultatet blev att Jamtamot slog nytt hastighetsrekord och fick fina blåsor i händerna. Rekordet stod sig förövrigt hela säsongen. För att hinna med alla aktiviteter har lunchen ersatts av ett antal kortare fikapausar och efter rodden serveras dagens första släta kopp kaffe.

"...till Brr stora glädje återfinns Br ÖH:s konfirmationskort"

Efter den lyckade inledningen styrde bussen mot Bodsjö kyrka där kantorn Gunnar Malmström berättade om kyrkan och om bygden. Gunnar var en god berättare och Brr fick bland annat höra om hur det gick till då kyrktuppen fick en 12,7 mm kula genom skrovet och historien om Karl-Erik Stortask. Gunnar visar även Boddas bönhus vars virke avverkades någon gång under mitten på 1000-talet. Bönhuset är därmed norra Europas äldsta träbyggnad.

"...tidpunkten stämmer dock inte riktigt överens med den i stockholm fastlagda jaktsäsongen..."

I sockenstugan serveras kaffe, denna gång med tillhörande kakor, och till Brr stora glädje återfinns Br ÖH:s konfirmationskort.

Brr lämnar Bodsjö och påbörjar den långa färden mot Hucksjöåsen och Br Haralds fjärlismuseum. På vägen passeras vägskyltar med de upplyftande namnen Dövikén och Mordviken. Br Lekaren berättar att Mordviken fick sitt namn då byborna istället för att slå ihjäl sin präst rodde ut honom på en ö där han så småningom skulle svältas till döds. Det visade sig att prästen var simkunnig varför byborna trots allt besvär tvingades slå ihjäl prästen.

Br Stj ETC manar på Brr med eggande pukslag, Heimmotet 97.

Brr på väg mot nya sevärdheter, detta år medelst den gröna veteranbussen.

Br Skr undrar då om Br Stj Nyman har tagit simborgarmärket. Br ÖH:s uppväxtplats Hunge passeras under jubel.

Efter att ha passerat två skyltar med texten "Här slutar allmän väg" är bussen äntligen framme i Hucksjöåsen och möts av en pigg Br Harald Eriksson. Den snart 85-åriga Hederspristagaren är även en god berättare och förevisar museet med alla dess insekter och djur. Han berättar bland annat när man ska skjuta tjädern för att den ska smaka som bäst. Den av Br Harald föreslagna tidpunkten stämmer dock inte riktigt överens med den i stockholm fastlagda jaktsäsongen men ingen i sällskapet tycks oroas särskilt av detta. Vissa Brr uppvisar svimningssymptom och kastar sig likt glupande ulvar över det kaffe och de tunnbrödsstutar som Harald serverar. Brr tackar Br Harald och beger sig till Sidsjö bystuga där förhandlingarna hålls. Så snart bystugan tagits i besittning äts förrätt, huvudrätt och efterrätt utan onödigt prat däremellan. Söndagen ägnades åt ett besök i Källbergsgrottan i Hunge och innan bussen återvände badades det i den varma Hungesjön. Väl framme vid Wargentinskolan tackades chauffören Br Roger Berglund och Motet avslutades.

Min tid var förbi och det var blandade tankar som dök upp då jag åkte tillbaka till Hunge i min bil. Både lättnad och saknad. Lättnad över att slippa städdagar med mera och saknad över allt roligt som alltid sker i Jamtamots närhet. Minnena från året som ÖH är övervägande positiva och ett sådant minne är till exempel från Frihetsgasqen då Br Red, Erik Markstedt, lämnar bordet för att uppsöka muggen. Under ledning av hans äldre bror fylls ett antal snapsglas med vatten och ställs på Br Reds plats. Då han återvänder uppmanas han högljutt att svepa och han finner sig snabbt i situationen. Då Br Red svept en dryg dusk vattensnapsar kommer IQ rusande. Obetalbart. Sådant kan lysa upp den mest kommunalgrå vardag. Strax före Pilgrimstad tändes bilens oljelampa och jag rycktes tillbaka till verkligheten. Det är svårt att få lift om man är orakad och har på sig kläder som man sovit i.

Tack för mig. Br ÖH em Henning Richardsson

Extinktioner i Hucksjöåstrakten

- En rapport från Jamtamots Hederspristagare 1997

FÖR DEN OINVIGDE ÄR DET LÄTT att misstolka betydelseursprunget till Åsarna, som lätt vinglar bort tankarna till åsar och berg. Men icke så! Namnet Åsarna fanns långt före upptäckten av vokalerna å, ä och ö, och betyder självfallet Asarna. Här bodde vikingar och detta är belagt.

**Av Br Harald Eriksson
Invald 1997**

Fynd från vikingatid har gjorts i närbelägna Ansjö, liksom fynd av ett gammalt möjligt arabiskt mynt på Kvischelholmen i Norrån (Hällesjö socken) hemfört från någon vikingatida charterresa neröver. Förekomsten av Humle (*Húmulus lupulus*) på nämnda holme indikerar dessutom att de även här bryggde sitt berömda mjöd; vikingarnas Handöl! Och vid Sleipners åttonde eller möjligen sjunde ben, nog härstammar vi från dem! Incest hölls enbart inom familjen vadan främmande spermier sällan fick en chans. Jag minns hur vackert mitt folkilsket röda Asaskägg flammade i min krafts dagar, tyvärr numera sorgligt blekt av tidens vätesuperoxid.

Hucksjöåsen har i alla tider legat tryggt i Skymundan (nej, det är inget lokalnamn, tok heller!) och i görlig mån befriad från tidens jäkt. Tron på det så kallade övernaturliga var mycket påtaglig i författarens barndom, men det oknyttas mustiga era började blekna bort redan under första världskriget 1914 - 1918. Det oknyttas trivdes inte med den tekniska utvecklingen och fastän mången skumé ännu länge gled fram i sina gamla ättor med

vattentunnorna, så flyttade ändå gårdens tomt och vettran bort från de flesta av sina tillhåll.

Den outtröttlige Pukén som till exempel drog korn för korn ur grannens åker, eller tjuvmjökade hans ko, var uppenbarligen redan utdöd och ingen visste längre riktigt hur man gjorde en. Synd så här i energikrisens skugga. Men det fanns företagare, som i bästa Gnosjöanda försökte, även om man var tveksam om resultatet, men *det* fick man inte vara!

“Förklaringen kunde ju ha varit enkel, men inte ens tefaten var uppfunna då”

Särskilt illa gick det för en man som med föraktfullt tvivel slängde iväg sitt efter konstens alla regler förfärdigade “trasnystan” med orden: “Åh, skit dra du!”. Jag behöver inte framhålla följderna av detta obetänkta yttrande. Den mannens fortsatta liv förlöt helt i dyngans tecken och han ådrog sig även evig pina i ett presumtvt helvete!

En autentisk ögonvitnesskildring av en Puke, har jag från min farmors äldste bror “Bólen”, född 1830, som i sin barndom såg en livs levande Puke. Den låg och vilade sig i ett ko-bås i sommarlagårn. I tron att mormor hade tappat nystanet där, böjde han sig ner för att ta upp det. Men då vaknade Pukén till liv, rullade snabbt som fanken ned på mock-stocken som den sedan följde till dynggluggen där den hoppade ut på kasen och försvann. Detta är den enda trovärdiga uppgiften om Pukén som kommit författaren till kännedom. Förmodligen var arten alltid sällsynt, då inga uppgifter om tätare populationer synes ha traderats.

Att kringgå Hinrikfågeln i detta sammanhang vore historieförfalskning, så vare mig detta fjärran. Min salig morfar med tio barn, beslöt vid detta antal att emigrera till Amerikat, sålde sitt fint upparbetade nybygge och höll auktion, men ångrade sig på brotrappan när hästskjutsen skulle inleda avresan: “Ve vet va ve ha, men ve vet int va ve få...”

Tack vare denna beslutsamhet blev han senare den förste att se och att höra Hinrikfågeln!

Brar på besök hemma hos hederspristagaren Br Harald Eriksson på Hucksjöåsen.

En stor svart fågel, som flög i skytteltrafik mellan Galberget på Måsjöskogen och Silträberget på sörsia om Sövikasönnre ma Gimåa.

Berörde morfar ropade ut sina barn på gården så alla fick se denna märkliga fågel som inte rörde på sina stora breda vingar, såg ut att vara av trä, och dånade som en flygmaskin! (Fast flygmaskinen var ju redan då inte riktigt uppfunnen.) Sitt namn fick den efter 'n Hinrik däri Sövika, som gärna låg i luven på käringa och vars avdöda ställe självfallet därför var tillhåll för allsköns oknytt.

Nåväl, min far som i likhet med min morfar aldrig söp men till råga på allt var en passionerad småviltjägare, beslöt sig för att skjuta Hinrikfågeln för att få klarhet i fallet. (Ornitologisk grundforskning.) Det var tidig höst, barmark, soligt, lugnt och fint. Tiken var ute efter hare. Far befann sig inne på en lägda vid Hinriks ödetorp, när en rejäl kvist knäcktes bakom hagen i närheten och något *tungt* dunsade till på lägdan framför honom. Ingenting syntes där men dunsandet fortsatte i en cirkel framför honom. Det föreföll som om något stort och tungt sprang i vid cirkel för att få upp fart. Ett tilltagande dån blev allt starkare och började stiga uppåt när dunsandet slutade. Tiken kom från skogen och ställde sig vid hans ben med raggen på ända och morrade och skällde.

Artikelförfattaren mottar Jamtamots Hederspris 1997.

Men ingenting syntes och luften var stilla medan dånets blev gällare allt efter det att det steg uppåt, för att till sist vina som en sågklinga när den slutligen drog iväg mot Galberget! Förklaringen kunde ju ha varit enkel, men inte ens tefaten var uppfunna då.

Efter denna skakande upplevelse avbröt han jakten, svårt chockad. Han hade känt sig som borstad med elektriska borstar och drogs länge med svåra rysningar i nacken och ryggen.

Efteråt började han tappa håret i en bred rand från halsen och uppåt nacken. Håret kom visserligen tillbaka, men avfallet upprepades en gång till innan han med tiden blev flintskallig på vanligt folkavis.

Den siste levande jag talat med - han blev senare död på 1970-talet - som sett Hinrikfågeln var en äldre man på Sörbygden. Även Hinrikfågeln synes ha dött ut. Den var endemisk i södra delen av Hällesjö socken i området runt Holmarna, och avled utan att ens blivit rödlistad...

Ad notam

Nytt på musikfronten I

Harra Ku Harra Geit har kommit med ett nytt alster, "Greitest hits", med 15 gamla, 3 nya och en ny version av en gammal låt. Br Stj Rubensson har redan börjat ombesörja försäljning å Mot.

Oreda å Norrlands nation

En lätt roande situation uppkom då nationen (som tycker att vi arkiverar för mycket) för en tid sedan hade lyckats slarva bort större delen av det årets föreningskonventsprotokoll. Nationen fick då snällt be att få kopiera ur Jamtamots arkiv.

Nytt på musikfronten II

En ny musikkonstellation såg dagens ljus under firandet av Br Forsströms födelsedag bestående av Styrelsebr Heed på gitarr, Gamm-Johan på munspel och Blom på bas. Allehanda örhängen framfördes för gäster och besökare. Br Blom, 2q tillika, vände sedan på sedvanligt vis upp och ned på nationen i sin jakt efter den försvunna basen. (Den återfanns sedan på KC-rummet där vederbörande låst in den för att den inte skulle försvinna.)

Nytt på musikfronten III

Ytterligare en konstellation såg dagens ljus på HJ:s 35 års jubileum, under namnet "Tvekan dödar". Med HJ:skorna (Allstans'era) Pettersson och Hemmingsson stående för sången, och dåvarande Styrelsebr Eriksson på elektrifierad gitarr, Sjödin på akustisk dito, Rally på bas och Festin d.y. på slagverk, framfördes bland annat nationalsången snabbare, tyngre och kraftfullare än på mycket länge.

20,4 Mb, 290 kataloger, 3241 filer om Jamtamot på nätet:
<http://www.student.uu.se/nation/norrlands/jamtamot/>

Handöl!

Hur namnet på en by i Västjamtland blev en uppskattad skålcereemoni hos Jamtamot.

CERVISIA MANUALIS = MANUELLT BASERAD maltdryck = HANDÖL!!! (Jaaa, HANDÖL, säj!) Klirrande ölflaskor och jublande Brr.

Detta hör jag till min stora glädje allt oftare på Jamtamot.

Av Br Stj Hans Peter Burman
Invald 1974

Finessen med HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj) är att varje gång ordet yttras genererar det automatiskt en ny HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!), vilken i sin tur kan citeras, med ytterligare en HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) som omedelbar påföljd. I "principip" kan man hålla på lika länge som Br Munsken (och i förlängningen även nationens barmästare och Systembolaget!) har HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) i lager. Detta kallas på "akademiska": "Den multiplikativt autogenerativa Handölseffekten". (Jaaa, hörde jag HANDÖL,säj?)

Alltför många HANDÖL! (JAAA, HANDÖL, säj!) under alltför kort tidrymd kan dock verka menligt på förhandlingarnas intellektuella status. ("Som om det skulle finnas någon sådan överhuvudtaget!", skrattade han elakt.) I värsta fall kan det spåra ur fullständigt.

Farhågorna härvidlag kommer dock lyckligtvis på skam, eftersom det vanligen är Br ÖH (samt Br Skrivarn i samband med protokollsuppläsning!) som styr utbringandet av

HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!)

Som nyss nämndes ökar Br Skrivarn's redan höga status och popularitet (jag har själv varit Skrivare, minsann!) i paritet med att alla HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) som utbringas noggrant protokollförs, liksom övrigt av vikt.

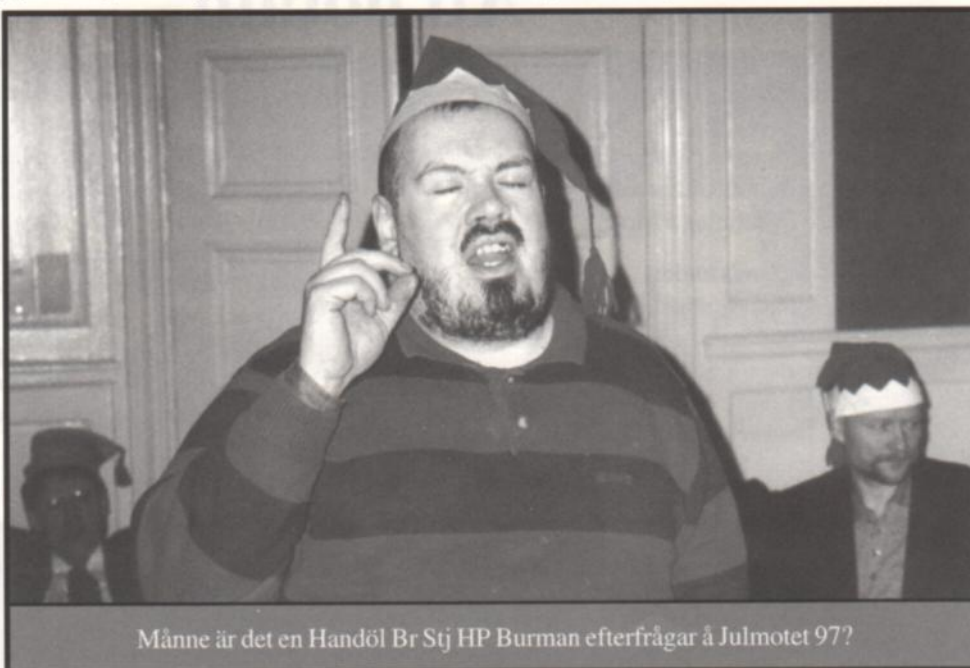
"Till exempel Tyngsten, haha! Rrrrrroooligt!!! Javiiiisst! Idioter! Fårskallar! Sumpdjur! Småhandlare!"

Är du färdig nu, Nisse? Bra. Då fortsätter vi. Ursäkta avbrottet!

Varje gång protokollet läses upp genererar föregående Mot citerade HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) nya dito i realtid. Påföljande Motsprotokoll får därför m i n s t dubbelt så många HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) som föregående, eftersom även de nya utropen registreras. Detta måste rimligtvis vara den optimala marknadsföringen av humlade maltdrycker! Ju fler Mot, desto fler HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) Även ur krasst ekonomisk synvinkel är detta givetvis ett lyft för både Jamtamot och Norrlands nation. (Och ytterst Systembolaget = "Farbror Staten"!)

Efter denna inledande ohämmade panegyrik är det hög tid att tala om hur det hela började. Vi, det vill säga undertecknad, Br Peter Möller, Br Stj Hårstam med flera befinner oss på Orvar. Tiden är "medio 80-nånting". Jag sitter och "fyllsoferar" med ett ölglas i handen. Plötsligt säger jag högt: "En öl som man håller i handen, det måste väl ändå vara en HAND-ÖL?" Mina bordsgrannar höll förvisso med om detta. Dessutom finns ju, som alla vet, den för bland annat täljsten och nedgrävda, stundom spökande, karoliner välbekanta byn med samma namn i Västjamtland. Varför då inte införa "HANDÖL!" som skålcereemoni på Jamtamot? "Skål" är så storsvenskt och vanligt. Vi behöver någonting eget, som dessutom anspelar direkt på Jamtland!

Br Stj Hårstam tyckte att "Br Handöl d.ä.", det vill säga Christer Jonsson, bördig från denna by, borde tillfrågas först. Detta var dock lite geografiskt "kneput", emedan vederbörande Br, då som nu, befann/befinner sig i

Männe är det en Handöl Br Stj HP Burman efterfrågar å Julmotet 97?

Trollhättan, och ingen kunde hans telefonnummer. (Att ringa Nummerbyrån var för dyrt redan då!) Jag genmälde att Br Jonsa säkerligen inte hade något att invända mot(!) att "HANDÖL!" (Jaaa, HANDÖL, säj!) skulle bli Jamtamots officiella skålderemoni när det gällde pilsner. Tvärtom skulle han känna sig hedrad, något som jag i efterhand har fått bekräftat, både av honom själv och hans yngre bror Br Stefan Jonsson (kerubliknande ansikte på é liimskaft!), som är här i Uppsala och ofta jobbar som dörrvakt på Norrlands. Förutom han kommer inte många studenter från HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!)

Br Peter Möller har, ordglad och "olhittu" som han är, vidareutvecklat uttrycket, såväl till "manualmalt" som "handsprit" och till och med "Fotöl on the socks" (!) (Ursäkta anglosaxiskan!), vilken dricks genom en strumpa! Han gav även det latinska namnet som inleder rubriken till denna artikel. (Cervisia, keltiskt lånord för öl på latin, härav spanskans "cerveza". Finns även i neutrum: Cervisium manuale, heter HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) då.

Långt senare togs idén med strumpan upp av Robert Gustafsson i TV4:s Spendrupsreklam. På sitt hemlands (Skövde) vilda "väschötska" framhåller han: "Man måste ju filtreeeeeera fulölen ordäntlit!" Det behöver man dock inte med HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!)

Exakt på vilket Mot jag (livligt understödd av Br Möller!) lanserade HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) minns jag inte, på grund av akut Senilium och begynnande Alzheimer...

Br Stj HP på Frihetsgasken 98

Ännu ett av dessa så kallade "kodak-moment".

Ööööh...vad var det jag skulle säga?... Jo, nu kom jag på det! Kalenderbitande Brr, typ Br Stj Stasi kan säkert hitta det i protokollsboken. Hur som helst, HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) MOT-togs ("Rrrrooligt!") Det är bra, Nisse, det blir snart din tur!) med jublande entusiasm av Brr, och på den vägen är det! "Hurra!!!" (Ja, NU får du hurra, Nisse!)

Den "autogenerativa multiplikationseffekten" fanns med i "konceptet" redan från allra första början. En visuell mot(!)svarighet är till exempel när du står i en hiss med två speglar mot(!)varandra och du, bäste bror, befinner dig mitt emellan. Mångfaldigandet (av dig själv!) tar till synes a l d r i g slut! Likadant är det med HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!)

Brr! Tänk om denna artikel skulle högläsas på Mot när JT kommit ut! Först alla gånger som HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) nämns i det du läser just nu (= mer än 50 gånger!), PLUS att, för varje sådant tillfälle utbringas y t t e r l i g a r e en HANDÖL! (Jaaa, HANDÖL, säj!) i realtid, som dessutom kommer att citeras vid n ä s t a Mots uppläsning av f ö r e g å e n d e Mots protokoll! (Puh! Hänger ni med?) Det blir en JÄKLA massa pilsner, det! Tjohoo! Om jag får säga det själv, så är den här idén GENIAL, på min ära! Nä, nu tycker jag vi tar och skålar! Brr! HANDÖL!!! (Jaaa, HANDÖL, säj!)

Förresten, ta och döp om Reservfonden (tråkigt namn!) till HANDÖLSBANKEN! (Jaa, hörde jag HANDÖL, säj?)

Stormotet år 2000 samt Jubileumsbanketten

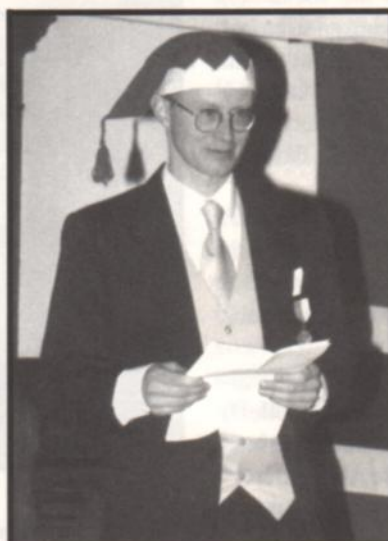
Efter sedvanlig heitvasskask, studium av en utställning om Jamtamot i trapphallen och sedvanligt debaculé med Gammjamtar som förlagt sina luvor hemmavid startade förhandlingarna med ideliga muntrationer.

Hederspristagaren år 2000, Br Per Stjernström, mottog inte bara årets Hederspris under Stormotet, utan passade även på att spela upp valda delar ur den Jamtska musikskatten. Brr Leif Festin och Ole Nilsson trakterade även de fiolen fram på småtimmarna.

Nyinvalde Br Mikael Pareto underhöll Brr med bejublade kaukningar från Jamtland och avslutade sedan kvällen med att spela upp några kortare stycken tillsammans med förra årets hederspristagare Br Mikael Rahm.

Storjamskommitténs ordförande Br Stj Thomas "ETC" Nilsson fick Brr att lystra rejält då det blev dags att utse nya Storjamtar. Inte mindre än fyra Jamtar ansågs ha gjort så förtjänstfulla insatser för föreningen och dess syften så att de kunde utses till Storjamtar. (De presenteras närmare i nästa JT.)

Br Staffan Hasselborg höll ett längre föredrag om alla individers särart och exemplifierade det med att han själv simmat över engelska kanalen (vilket Br Stj Ando snabbt passade på att inflika att det hade han minsann också gjort) samt suttit i inte mindre än sex fängelser varav två i Jamtland. (Inga tillägg från Br Stj Ando.)

83-årig hydrologiprofessor em Br Stj Erik Eriksson utsågs till Gamlest och behängdes med Gamlestens sköld (den enda kvarvarande regalien från det ursprungliga Jamtamot 1907-1910) av kvällens Heders-ÖH Anders Lundström

På den efterföljande jubileumsbanketten med dryga hundratalet gäster, gratulerades Jamtamot av nationen och dess föreningar. Av någon outgrundlig anledning visade sig de flesta föreningar ha valt alkohol som tema för presenten. Undantaget då HJ:s spex om kung Chulalongkorn med tillhörande Thailändska flagga samt JH som hade adopterat en val åt Jamtamot. På bilden nedan ses IQ och 2Q överlämna en akrylmålning till ÖH föreställande skålande Jamtar som avfyra en kanon. (Ryktet säger att Jamtarna på tavlan föreställer vissa ur Brr Styrelsen.)

Driftiga Brr hade införskaffat en salutkanon som efter en dubbel provskjutning från balkongen sedan donerades till föreningen. Dagen efter påpekade 2Q att hon hört ett rykte om att kanonen provskjutits inne i gamla salen med en så rejäl laddning att det fladdrat i byxbenen hos dem som satt i den bakersta raden och att desserten därefter måste plockas ren från det som singlar ned från taket. Jamtamot förnekade allt och hävdade motsatsen. Ett sanning är dock att det fortfarande är gott gry i 85-åringen. Brr snittade ca 0,5 liter sprit per man under kvällen...

Många andra saker skedde under kvällen, som Br Stj Per-Åke Oldenofts jubileumstal, Br Stj Hans Fladvads långmässning om surströmming, samt mycket annat som inte får plats här. Men JT har spelat in stora delar av både Stormotet och Jubileumsbanketten på video som kommer att visas upp vid lämpligt tillfälle.
Text och bild:
Br Tomas Persson

Överlämnandet skedde under en kort ceremoni på Valmotet.

Text: Sara Nordström Foto: Tomas Persson

Nya styrelseband!

Då Jamtamots styrelseband började få några år på nacken (!) och det flitiga användandet hade börjat sätta sina spår, fick Härja-Jämt i uppdrag att i samband med 85-års jubileet sy nya band. Arbetet leddes av textillärarinorna Tina Petterson (tillika Allstans'era emerita) och Ida Nilsson. Övriga Systrar som ställde upp och arbetade med banden var: Nadja Gustavsson, Ulrika Berg och Emma Unander.

Varje band tar cirka tio timmar att sy, så Härja-Jämnskorna fick lägga ner mycket tid på att Jamtarna skulle bli fina.

JANNENS FÖDELSEDAGSKÄTTA.

Vad gjorde han här egentligen? Han var ju 85 år. ÅTTIOFEM ÅR!

Bland alla söta småflickor och solarieneurotiska ynglingar. På en tvevelsutan mycket ungdomstillvänd bjudning. Orkade han verkligen med detta? Så snart efter utdelningen av Hederspriset med rikspressens bevakning och allt.

Han med sitt gråa skägg borde ju vara ute på Vaksala kyrkogård och putsa på professor Zetterströms gravsten; snart var väl den lika mossig som han själv. Klädd i folkdräktens röda luva var han också, precis som nyavkliven från Hotagenbussen. Det tisslades och fnissades i hörnen, och fram klev tre Fröken Sverige-modeller.

- Hej! Jag heter Ylva, sa den äldsta. Är det sant att farbror skrivit nationens sångbok och grundat första orkestern?

- Ja, je veit fell int dä int.

- Vera, skyndade sig den andra att presentera sig. Vill inte farbror sitta med mig. Jag har hört att farbror är släkt med en äkta renskötande schaman..

- Under förhandenvarande omständigheter är det mig något svårt att uttala mig därom.

Det satt i ryggmärgen att växla från Bergsmålet till kansliuenska när det blev besvärande. Dessutom upptogs hans intresse av den yngsta, blygaste och sötaste flickan.

- Det är jag som är Hanna. Det är verkligen farbror som började befrielsearbetet hemma vid och utsåg de första presidenterna? Är inte farbror för ung för det?

Det blev, som alltid annars när han satt till bords, en mycket trevlig middag. Alla syskonen Länfors var på sina soligaste humör, utom Yngve som inte var där. Ingen visste var han blivit av och alla möjliga rykten florerade, somliga sa att han var död, andra att han hade emigrerat. Han fick trösta de andra med att berätta att Yngve brukade resa bort då och då, men att han brukade alltid komma tillbaka. Han berättade lugnt om saker han varit med om under sitt långa liv och syskonen tröttnade aldrig på att höra sin gudfar berätta om deras födelse.

- Jaa, Janne, skrockade han till den äldste. Man kan väl säga att du avlades på Övre Slottsgatan. Det enda smolket i glädjebägaren var de tre unga herrar som bittert betraktade honom och de intresserade blickar han fick ifrån flickorna. När varmrätten kom in klev Arne, den yngste, fram. Han tittade länge. Ynglingen såg sympatisk ut, säkert intresserad av kultur och hembygd.

- Jag kan blåsa i lur, jag. Jag kan blåsa så länge och så starkt att alla måste hålla för öronen innan jag slutar.

- Tyst me deg, tullmejs. Je kan säru på så lääng om så myttje så ahllt folk gjätt håll för öra innan je böörj.

Arne dröp av, men till desserten kom Bertil fram. Han var faktiskt ganska gammal, och egentligen var det konstigt att han fortsarande bröt på finska efter alla år i staden.

- Jag utmanar farbror på rökrok, så här åldringar emellan.

Pu-bertil, tänkte han senare, då han med värkande nacke reste sig och såg Åsa och Beda Länfors bära bort kusinen sin. Det var inte slut därmed, för till kaffet kom Sören fram, lätt svajig och med konjaskupan fylld. Baggbölarens världsuana, tänkte han, då han kände sulfittukten från den dyra kostymen.

- Nu ska farbror och jag dricka ikapp.

Redningscorpsen satt som bäst och vakade över Sörens framstupa sidoläge när flickorna kom.

- Farbror, farbror! Nu kan du väl följa med oss upp på vinden, så får vi se om det är sant som det står i visan.

Den blev mycket riktigt en lång natt, men **SANNITLIGT ÄR ÄLDST!**

Br Stj Lennart Nymans bröllop

BRR GV EM HÄGGLUND OCH ÖH em Markstedt berättar här om bröllopet som en dubbeldusk Brr närvarade på och resulterade i att fem ÖH från 90-talet befann sig i kyrkan samtidigt.

Av Br Stj Daniel Markstedt och Br Andreas Hägglund Invalda 1990 och 1994

Det hela tog sin början under februari månad. Br Stj Markstedt e-postade ett kryptiskt meddelande och undrade vad som var på gång den 10:e mars. Jamtamots hemsida sade inte heller någonting av vikt. Saken tillskrevs Br Stj Markstedts tilltagande senilitet och fick därför helt enkelt bero. Några dagar senare dök det dock upp en inbjudan till ett bröllop på samma dag. Att det var Br Stj Nymans bröllop gjorde dock det hela något otroligt, datumet var ju dessutom densammes födelsedag. En luguberheit kunde anas i vassen. Ett snabbt samtal till Br ÖH em Andersson, bekräftade också till en början detta. Br Stj skulle helt enkelt ha en hejdundrande födelsedagsfest. Br Stj Andersson, har dock aldrig kunnat hålla masken någon längre tid, och en bit in i samtalet så framgick det faktiskt att det var ett riktigt bröllop som skulle äga rum! Omedelbara åtgärder fick vidtagas. Eftersom vigseln skulle äga rum på en fredagseftermiddag, bestämdes det att införskaffandet av bröllopspresent kunde bero till morgonen samma dag. Ett så stort antal Brr ställde villigt upp med riskkapital att ett knivset kunde inköpas. Det antogs att brudparet helt saknade köksutrustning. Detta grundade sig på att då Br Stj Nyman aldrig satt sin fot i ett kök, så torde inte hans blivande fru heller gjort det.

Den stora dagen hade alltså anlänt. En viss tvekan till arrangemanget uppstod när den första personen som mötte oss i kyrkan var prästen som, något spant, undrade om vi sett till bruden. En nyrakad och något stirrig Br Stj Lennart Nyman undanröjde dock alla våra tvivel femton minuter in i vigselakten, då han med sin bästa militärstämma uttalade ett rungande "Ja".

Efter vigselakten sköt Jamtamot salut för brudparet med den nyinköpta kanonen. Vapenhuset i kyrkan fick sålunda åter göra skäl för namnet emedan kanonen förvarades där under själva akten. Under middagen på Ekebyhof slott deltog tre Brr, Stj Markstedt och Andersson samt Br Hägglund. Brr fann sig väl tillrätta då det serverades buffé, som tillåter omrundor, samt inte mindre än sexton tal, så det var ju nästan som på Mot. Själva klimax var naturligtvis Brr:s tal, där Br Stj Nyman ikläddes en helt unik Storjamsvelourluva samt Fru Nyman, erhöll en korrespondenskurs i jamska.

Efter middagen var det groggbänk vilket föll Brr väl i smaken. Br Yngst aspirerade även han på Storjamsvelourluva och tillbringade kvällen på dansgolvet, där han (bokstavligt) nedlade kvinnor. Störst framgång hade dock Br Velourstorjamten Nyman, som sågs lämna festen först av alla, med en kvinna vid sin sida. Detta har veterligen aldrig tidigare hänt, och församlingen blev så förstummad att festen snabbt dog ut.

Br Yngst bestämde sig genast för att åka hem till sin korridor och sova. Det visade sig senare att detta uttalande endast var en dimridå. I själva verket hade nämnde Br lyckats stjåla med sig en flaska vin, samt två kvinnor, som han tog med sig hem. De mindre hycklande Brr var även de redo för mera. Gamlesten föreslog snabbt att den nästan fyllda whiskyflaskan på

groggbänken skulle medtagas ifall Brr blev törstiga under turen till stockholm. Den något mer erfarne Br i sällskapet insåg dock faran i detta och tyckte att en flaska vin skulle räcka gott. En generös Älderman em, tillika korridorare em, stod för skjutsen in. De två Brr släpptes av utanför Cafe Opera med den besynnerliga kommentaren: "här behöver du inte ha en tvättbräda för att lyckas...".

Väl inne blev de två nyanlända gästerna snabbt kvällens höjdpunkt. Den första som vågade sig fram var Magnus "slangen" Wislander, som bad att få låna en penna. Antagligen ville han ha en av Brr:s autografer men efter några taffliga stammande försök lämnades pennan tillbaka. Knappt hinner vi göra oss kvitt handbollsspelaren förrän en kvinna belägrar Br Hägglund. Denne har dock förbarmande med Br Gamlest som under tiden står övergiven i baren, och medelst gutturala läten försöker kommunicera med omvärlden. Kvinnan avspisas så finkänsligt som möjligt och två öl beställs snabbt in, och två stolar letas upp. Ölen låter sig väl smakas, och i ett sista försök att förtränga den tragiska sanningen om att en underskön kvinna just nobbats, på grund av ett förhastat löfte till Br Gamlest om ett tillfälligt nattlogi, så sluter Br Hägglund förtvivlat ögonen.

Tiden har kommit för hemgång. Då raglandet börjat, inses det futila i detta och en taxi frammanas ur mörkret. Ma raukes, Br Stj Markstedt och Br Hägglund. (Foto: Tomas Persson)

Bilförbud mellan Järpen och Åre!

SAXAT UR SPALTEN
"ordet fritt" i Östersunds
Posten år 1913.

Av Br Stj Bo Oscarsson
Invald 1975

"Till den det vederbör.
För cirka ett år sedan utfärdade k.m.:t
på ansökan av vägstyrelsen i
Undersåkers tingslags väghållnings-
distrikt, förbud för automobiltrafik
efter allmänna landsvägen från
Hjärpen genom Undersåkers och Åre
socknar och, så vitt insändaren vet,
är detta förbud icke upphävt. Det
oaktat får man ofta, hälst under lör-
dags- och söndagsnätter, se en auto-
mobil passera en del av nämnda väg-
sträcka. Huru kan sådant få fortfara?
Äro ej k.m.:ts föreskrifter till för att
åtlydas av alla svenska medborgare?
Önskvärt vore, att den det vederbör
ville se upp och ingripa mot ofoget.
Undrande iakttagare"

Det ter sig idag ganska fantastiskt att
det en gång har varit förbud mot
biltrafik mellan Järpen och Åre.
Beslutet som var sanktionerat av
staten, visar hur tidsandan då var och
hur stor tilltro man hade mot
utvecklingen och bilen i framtiden.
Man får i sammanhanget komma ihåg
att järnvägen redan funnits i trettio år
när beslutet togs, så helt främmande
för den tekniska utvecklingen var ju
inte bygden.

Insändaren ledde till att
Kronofogdekontoret i Västjämtland
skrev till Länsmannen i Undersåker:

"I anledning af bifogade i Östersunds
Posten för den 13 innevarande Juni
intagna anmälan får jag anmoda
Eder att verkställa undersökning
samt vidtaga de på Eder som allmän
åklagare i distriktet ankommande
åtgärder och inföväntas rapport i
ärendet.
den 15 juni 1913
Otto Tingwall"

På det svarar länsmannen följande:

"Med anledning af förestående
skrifvelse får undertecknad härmed
vördsamt meddela, att
automobilföraren Oskar Forslund i
Stamgårde, hvilken några gånger
med sin automobil öfverfarit
vägsträckan Hjärpen? Undersåker,
den 18 sistlidne juni med anledning
däraf delgifvits stämning till
Undersåkers instundande höstting.
Likaledes har föraren för den s.k.
'Blinbilen' M. N.164, Emil Thorvall
Gullander från Karlshamn, hvilken
den 24 sistlidne juni med automobil
passerade vägsträckan Hjärpen?
Dufved, den 25:te i samma månad
delgifvits stämning.
Undersåker å länsmanskontoret den
1 juli 1913
J Löfgren"

Om Forslund och turisten Gullander
blev dömda framgår inte av
föreliggande handlingar. Men av
denna episod får vi veta att Oskar
Forslund i Stamgårde var en
banbrytare för den framtida bilismen
här i Västjämtland. Som vanligt när
man är före sin tid så får man lite
förståelse av sin omgivning, och i det
här fallet även en polisanmälan.

**"Det oaktat får man
ofta, hälst under
lördags- och sön-
dagsnätter, se en
automobil passera"**

Man undrar också hur den stackars
turisten från Karlshamn upplevde att
få en stämning på halsen för sin resa
till Dufved. Tingsrätten skulle få det
slitsamt idag om man skulle straffa
alla som reste till Åre.
Man undrar bara hur länge lagen mot
biltrafik mellan Järpen och Åre
kvarstod?

Bäst betalande Bröder:

GENERÖSA BIDRAG STRÖMMAR IN
från Brr. Tack vare dessa kan
vi fortsätta att publicera vår
tidning. Förhoppningsvis finner ni
även att detta nummer är värt en slant
och därigenom säkerställer ni även
utgivandet av nästa nummer.
Här är listan över de Brr som värderat
föregående nummer av JT högst av alla:

DUBBELDUSK-I-TOPP-LISTAN

1. Br Harald Eriksson	1100:00
2. Br Lennart Ocklind	500:00
2. Br Kurt Jonsson	500:00
4. Stj Hans-Peter Burman	333:33
5. Br Herman Högstorp	300:00
5. Br Staffan Uddeholt	300:00
7. Br Bengt Magnusson	250:00
7. Br Per Åke Oldentoft	250:00
9. Stj Anders Johannisson	222:22
10. Br Jon Fränden	212:44
11. Br Björn Wahlstedt	213:06
12. Br Andreas Sjödin	201:50

Liksom till förra numret är det Br Harald
som överlägset toppar listan. Vidare
imponeras man av den listighet Br ÖH
visar genom att lägga till en och en halv
krona och därigenom placerar sig i
slutet av listan före alla de Brr som
bidragit med jämna 200 kr! Brr, tag
lärdom av denna underfundighet och
bidra kreativt!

Ett stort tack till alla Er här ovan!

Tehörnan

TEBUTIKEN I

FORUMGALLERIAN

MED ÖVER 100 SORTER

ATT VÄLJA PÅ,

TILLIKA SAMARRETS

CHOKLADLEVERANTÖR

Kung Chulalongkorns resa till Jamtland eller orsaken till att det står en pagod i Utanede

Del 1 (av 3): Förberedelserna inför ankomsten till Jamtland

TYSTNADEN FRÅN HÄRJA-JÄMT har varit långvarig trots vårt gamla löfte, att vår kära systerförening skulle få delta i minst ett nummer per år. Denna drygt tjuugoåriga tystnad är nu bruten, och dessutom utan att Jamtamot behöver betala för artikeln (som vi var tvugna att göra förra gången).

Av Härja-Jämts Vice-Versa Sara Nordström

År 1897 firade kung Oscar II sitt 25:e regeringsår och i samband med detta hölls i stockholm en stor konst- och industriutställning. En av de mer långväga gästerna var kung Chulalongkorn från Siam, nuvarande Thailand. Detta stockholmsbesök har kommit att spela stor roll för Jamtland och framförallt då för Ragunda kommun. Den siamesiske konungen rekommenderades nämligen av Oscar II att se de riktigt vackra delarna av vårt land. Alltså stannade han inte länge i stockholm, utan begav sig mot Jamtland och den vackra Indalsälven. Denna resa gjorde att det hundra år senare var några entusiastiska Thailandare i Sverige som bildade "Föreningen Chulalongkorns Minne". Dess främsta uppgift var att verka för att en thailändsk paviljong skulle uppföras till kungens minne. Detta gjordes och i dag är paviljongen i Utanede ett populärt turistmål.

Kung Chulalongkorn var kung över Siam. Enligt Västernorrlands Allehanda 13 juli 1897 var hans fullständiga namn Prabat Samdetch Pra Paramindro Maha Chulalongkorn Patindro Tepa Maha Mongkut Pra Chula Chom Chlao Chasya Hua. Chulalongkorn var Monkuts (den föregående kungens) äldsta son. Han var den femte i raden kungar, av en släkt som än i dag besitter tronen i Thailand. Därför kallas han även Rama V.

Mongkut lät sin son få en, till stora delar, västerländsk uppfostran. Denne förmedlades av den engelske guvernanten Anna Leonowens. Denna dam lär ha haft en romans med kung Mongkut och hon skrev själv dagböcker om sina upplevelser i Siam. Detta gjorde henne till en omtalad kvinna och Anna porträtteras i en film med Jodie Foster i huvudrollen. (Filmen kom på svenska biografer våren 2000. Chulalongkorn, som i filmen är i tjuugoårsåldern, är då hennes viktigaste elev.)

Skribenten, tillika Härja-Jämts Vice-Versa, Sara Nordström

Kung Mongkut själv var buddhistmunk i 27 år innan han besteg tronen, något som hade gett honom tillfället att studera bland annat filosofi, historia, västeuropeisk vetenskap och språk. Vikten av utbildning och intresset för Europa var något han förde vidare till alla sina barn och särskilt till Chulalongkorn, som även tidigt blev insatt i och förberedd för hur landet borde styras. Mongkut lyckades under sin regeringstid vidmakthålla Siams suveränitet, trots stora påtryckningar från de stora kolonialmakterna England och Frankrike. 1869 besteg Chulalongkorn själv tronen, men de första åren hade han en förmyndare, farbrodern Sri Suriawangse. Han kom att bli en mycket populär kung bland annat för att han avskaffade slaveriet år 1905.

Det var även han som den 28:e september 1917 övergav Siams gamla flagga, en röd med en stor vit elefant på, till förmån för den "Tri-Rong" man har i dag. (Som för övrigt, tack vare Härja Jämt, numera finns att beskåda å Kammar'n. Reds. anm.)

Chulalongkorn, som var en ytterst populär kung, spelar än i dag en stor roll i Thailand och flera sjukhus och skolor är uppkallade efter honom.

Kungens stora intresse för Europa och den västerländska kulturen gjorde att han genomförde flertalet resor till Europa. (Ja, i alla fall två...) Han var den förste Thailändske monarken som besökte Europa och syftet med resorna var inte bara nöje, utan även att knyta vänskapliga kontakter och göra Siam bättre känt för omvärlden.

"Den siamesiske konungen rekommenderades nämligen av Oscar II att se de riktigt vackra delarna av vårt land."

1897 var det alltså sveriges tur att få äran av ett besök. Den 13 juli anlände monarken till stockholm. Han togs emot med pompa och ståt och bland annat paraderade 1400 man ur Svea och Göta livgarden nedanför slottet, enkom för att fira kungen av Siam. (Detta kan dock säkerligen inte mäta sig med saluterandet som Jamtarna själva ägnar sig åt på Mot.)

Kungen stannade i stockholm i tre dagar och under tiden hann man med diverse luncher, middagar och banketter. Nu hade kungens egen lustjakt "Maha Chakri" mött upp i stockholm för att sedan fara vidare mot Norrland. Att färdas i ångbåt längs Indals- och Ångermanälven var ett i högsta grad populärt nöje och lockade flera prominenta personer, och de svenska värdena ville nu visa något som ytterst få österlänningar någonsin sett: Jamtland!

Hurusom jag

finallement uppgav proberingen att bli trolovad eller uppnå äkta stand

I MIN LJUVA UNGDOM VAR JAG RELIGIÖST PILSNERFRI, OCH bevistade som enda nöje allsköns pietistiska församlingar. Detta tendensiösa leverne fullföljde jag begynnelsevis även när jag kom till Upsala - att därstädes vistas bland övriga fossila intelligensfoster - så till vida att jag kutade i tid, och måhända i otid, på Fila del Fia (ett gediget spanjorskt fruentimber!) ävensom Missionsförbundet och inmundigade nattvarden.

Av Br Stj Ando Andersson

Invald 1971

Inte ens sedermera Br Stj Thomas Johnsson lyckades slita mig från dessa mina i all hemlighet företagna exkursioner till det sanktifikala! Jag ägnade sålunda intet intresse åt lärdomsstadens kvinnliga företräden.

Emellertid tog min hormonella utveckling fart vid 31 års ålder, efter en visit å en härstädesvarande nations (det vete fan om det inte var Norrlands!) ölstuga. Ifrågavarande etablissement tedde sig vid min famösa angré som ett det högsta förtappelsens syndanäste, där studiosus hinkade pilsner, skålade, skralade och åbjåkade sig. Efter att med inledningsvis viss hesitation och motvilja ha smakat ett stop pilsner, väcktes dock min kuriositet, och insåg jag, efter fjärde eller femte halvlitern, att jag nog dittills hade missat ett och annat här i livet, exemplevis att beundra fatala studentskors småfeta bakdelar.

Följden härav blev att jag kväll efter kväll esomoftast frekventerade och nogsamt inventerade allehanda Upsalas glädjehus, varest fluvius tillhandahölles; spottade jag därvid ingalunda längre i glaset, utan synade nogsamt dess botten. Därvid noterade jag alltmer det täcka könets närvaro och fördelaktiga attribut, såväl fram som bak och bakochfram, samt hur mycket mera lättspråkade dessa galanta damer voro, jämfört med de frikyrkliga församlingarnas långkjolade tanter, som endast emotsåg den kommande himmelska salighetens fröjder. Nej tacka vet jag fruntimmer i högklackad stuttkjol med gliplits och generöst tilltaget dekoltasch!

Åren gick, mitt frekventerande av dylika lokaler blev legio, och fann jag detta vara lajban. Omsider begynte ävenså tanken inställa sig att bland all denna förtjusande femala fågning finna en moatjé att kila stadigt med.

Ett tillfälle härtill bjöds en gång på 1980-talet, då jag händelsevis en afton övergivit mina bokstudier vid flitens

lampa för att ännu intensivare studera och bekanta mig med Snärke nations utbud av flytande varor, samt, inte minst, okulärbesiktiga den kvinnliga kundkretsen lite närmare. Till saken hör, att jag var i sällskap med en dåtida god sällskapsbroder, teologie studeranden och numera prästen Åke Andersson, en stadig bit, som en gång i tiden varit boxare och sparringmotståndare åt Lennart Risberg (som han, enligt egen uppgift, till och med lär ha knokkat ett antal gånger).

Br Stj Ando på gågatan i Upsala. Foto ur albumet "en Ando-tripp" som finns att beskåda på Kammar'n

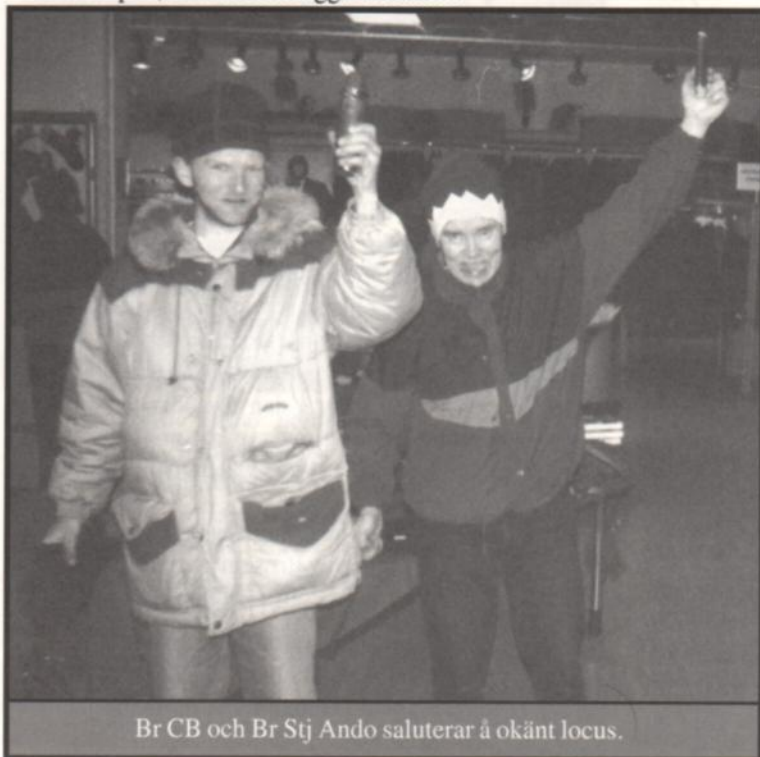
Nå, jag fick ögon för ett särdeles parant fruntimmer, lagom småfeta och trind. Jag konverserade henne i mitt tycke artigt, länge och väl, men måhända litte svamligt och påträngande, och när jag efter en stunds dividerande framkastade propositionen att vi, hon och jag, skulle avtåga hem till mitt lokus, studerandekammaren å Norrbyhus, beläget på den närliggande Sankt Johannesgatan, för att därstädes bedriva lönskaläge och därmed förbundna muntrationer, blandade sig en karlslok i det hela. Han hävdade sig vara damens fjangcé, och anförde nu synnerligen uppbragt och i högt falssettläge att han skulle minsann ge mig ett regält kok stryk bara vi väl komme utanför dörren.

Denna uppenbara uppmaning till duell kunde jag, när handsken sålunda kastats, icke undandra mig.

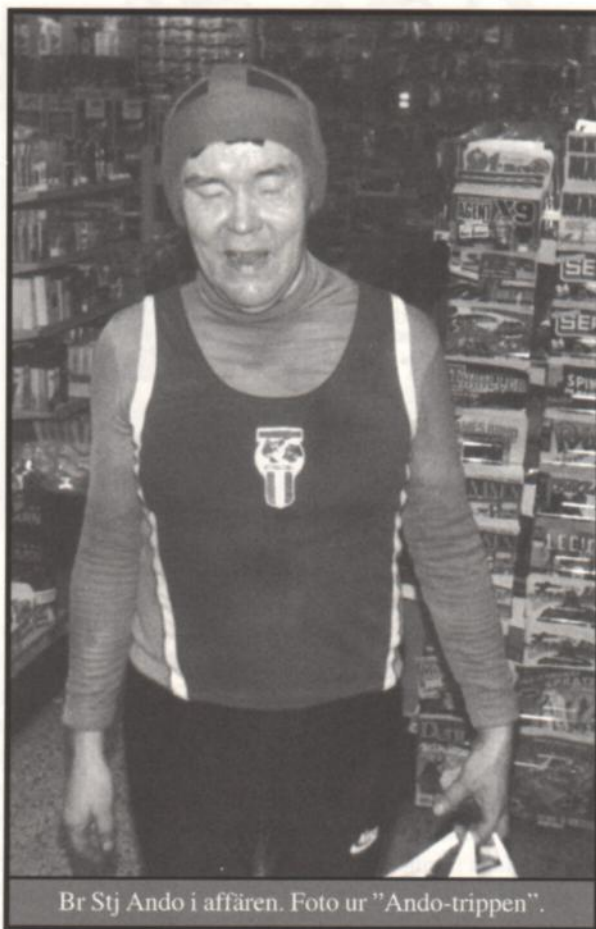
Emellertid hade boxaren, sagde Andersson, åhört debatten, och åtsade mig att gå ut först, före det såta paret, så skulle han ansluta bakom dem. Sagt och gjort; jag uttågade i lagom masande takt, med den uppbrakte fjåsen och hans mö någon meter i kölvattnet, medan Andersson lagom diskret slöt upp bakom de tu. Jag vände mig inte ens om för att se vad sedan skedde; det hördes ett par tre smällar, en duns, och så var den saken ur världen; den gode Andersson hade fullgjort en match som varade inte ens en tiondels rond. Med honom i släptåg var det ingen konst att vara morsk!

“...jag närmade mig raskt mogenhetsåldern femtio, och alltjämt var min svendom intakt...”

Men något kvintimmer blev det ingen närmare kontakt med för min del genom dessa mina antastande abbrevinker; ytterligare ett antal år förrunno, jag närmade mig raskt mogenhetsåldern femtio, och alltjämt var min svendom intakt (ehuru glorian hamnat något på sned). Min desperation begynte tillta. Ett nytt tillfälle, föreföll det mig, yppades dock i början av 1990-talet, efter en våt afton på V-Dala nations ölstuga - eller om det möjligen var efter en av mina famösa visiter å Jamtamot, jag minns inte helt redigt - alltnog, utkommen på gatans småttimmar stod framför mig helt plötsligt en blondljuv uppenbarelse av vad jag bedömde ugriskt ursprung, iförd blomrutig kjortel, luvlös med långt stripigt hår och näbbkängor. Hon var just i färd med att låsa upp en röd trettiotalvelociped av märket Fram (eller möjligen Bak). Styrkt som jag var av eldvatten och tidigare stöd av boxaresset Andersson - som denna gång emellertid inte var tillstädes - stegade jag fram till den formidabla kvinnan, och begynte jag, för att inleda bekantskapen, skämta och lägga ut texten.

Br CB och Br Stj Ando saluterar å okänt locus.

Br Stj Ando i affären. Foto ur "Ando-trippen".

Hon var måhända inte alltför talför, men hon tilldrog mig med magnetisk kraft, och ju fåordigare hon var, desto mer bredd jag på. Slutligen dristade jag mig att även i detta fall föreslå en intimare tetatet, med mig som lägersman.

“Jag insåg, att det gällde att ducka...”

Svaret lät inte vänta på sig; denna tjinofsa, som var av den stabilare typen - jag är vid närmare eftertanke helt övertygad om att hon måste ha varit ugriska - gjorde en svepande, rask rörelse med högerarmen, vilket förfogande jag i förstone uppfattade som en inledning till en omfamning, men togs jag tämligen raskt ur denna villfarelse, i synnerhet som armens rörelse accelererade till att i stället bli en sving, snarast en rallarsving, av betydande fart och kraft. Jag insåg, att det gällde att ducka, men innan jag ens hann tänka tanken färdig, träffade hon mig i planeten, enkannerligen min långa nästipp. Det svartnade för min såväl yttre som inre syn, och handlöst hamnade jag å mitt aktra kastell, medrivande ett större antal velocipeder av diverse fabrikat i fallet; det var snudd på att hela cykelstället följde med över ända. Utslagen och uträknad som jag var, försökte jag komma på rätt köl, men åkte jag omedelbart på en ny dusör av ugriskans saftiga högernäve, och så en ny propp och en om och om igen; fanskapet ville aldrig ge sig.

ÖH-Krönikan 96-97

HÄR LÅTER BR PETER "SLÖH" DAHLIN OSS FÖLJA MED en resa genom de terminer då Jamtamot, av klubbverkarna, valdes till årets förening och den därav följande livliga debatten å Mot om Jamtamots "Hipp-faktor" och dess vara eller icke vara.

Av Br H Peter Dahlin Invalid 1994

Här sitter jag som emeritus och funderar på vad jag egentligen gjorde under höstterminen 98 och vårterminen 99? En hel del om man skulle lägga ihop alla små vardagssaker tänker jag, men om året skulle sammanfattas med ett ord blir det Jamtamot. Att Jamtamot är något man lever som, när man är Br ÖH, var kanske lite av en överraskning för mig när jag efterträdde Br Tomas "Rally" Person, efter ett års utlandsvistelse, men jag ångrar inte idag att jag gav mig in i något som tog så mycket tid. Att under ett händelserikt år vara ordförande i den anrika student- och hembygdsföreningen Jamtamot kräver sin tribut i svett och omtentor men skänker också tillfredsställelse och en hel del glada minnen. Att sammanfatta året utan att känna att det som gallrats bort också är värt att berätta, är för mig en omöjlighet men även en ÖH-krönika i JT måste hålla sig inom vissa ramar.

Verksamhetsåret inleddes som sig bör med reccemottagningar och efterföljande Reccemiddag tillsammans med vår absoluta favoritdamförening Härja-Jämt. En inledning som föll såväl reccar som Jamtar och Härja-Jämtdor i smaken. Det stora evenemanget var naturligtvis arrangerandet av höstens första 04-gask, Samarret. Samarret, som i år bytt ut de omdiskuterade älgarna som marknadsföring till förmån för ett betydligt mer stilrent par, är ett samarrangemang med damföreningen Härja-Jämt. Planeringen av Samarret hade som vanligt startat redan före sommaren och den här gången var det bandgruppen som utmärkte sig mest och förvandlade gaskan till en mindre musikfestival med inte mindre än fyra band fördelade på tre scener.

"Kaoset är ett faktum!"

Det stora dragplåstret var naturligtvis The Soundtrack of Our Lives anförda av den alltid lika lysande Ebbot. De tillträdande styrelserna i Jamtamot och Härja-Jämt fortsatte på den året innan inslagna linjen, och höll sig nyktra under sittningen för att sedan arbeta så att svetten lackade tillsammans med ett antal mycket flitiga reccar. Nationen fylldes snabbt med partysugna studenter och spelningen som "Ljudspären" bjöd besökarna på lämnade lite att önska. En lyckad gask var ett faktum och tidigt på morgonen kunde trötta men glada Jamtar och Härja-Jämtdor ses vandra hem med vetskapen om att det dröjer ett helt år till nästa gång Samarret går av stapeln. Då ska vi göra ett minst lika bra jobb, men först behövs lite sömn.

OCKUPATIONSMOT

Efter knappa två veckors vila var det så dags för terminens första Mot, det så kallade Ockupationsmotet. Den gamla styrelsen klängde sig krampaktigt kvar så länge den bara kunde, men fann sig till slut tvingad att formellt installera den i realiteten verksamma styrelsen. Br Rally förpassade sålunda sig själv till emeritus genom att överrätta ÖH-klubba och insignier till undertecknad. Trots att den nya styrelsen tillsätts i rasande Jamtamottempo finner Brr:a att tiden inte riktigt räcker till och även den nya styrelsen tycks få finna sig i den av kommunen fastslagna klockslagshysterin. Således gör Motet åter ett besök på Lycksalighetens ö där tiden står stilla.

Under föreningskvällen hade Jamtamot åter sett till att sitta för sig själva för att slippa anpassa temat till några andra föreningars viljor. Att Jamtamot skulle ha ett tema över huvud taget, förutom tipsextra, var knappast att vänta och att det skulle råda enighet om ett eventuellt nytt tema var förstas för mycket att begära av en ny Br ÖH. Tipsextra förkastades dock och ett nytt tema lanserades till allas förvåning. Detta gjorde dessutom så stort intryck på Brr:a att skaparlusten accelererade med sin kulmen i att Br ÖH, som fortfarande tror att det gamla temat gäller, får ett telefonsamtal på förmiddagen före föreningskvällen som förklarar att det är kulturrevolution och att kvällens tema är "Folkrepubliken Jamtland". Kaoset är ett faktum!

"Jamtamot styrs inte av allmänt accepterad planering och överens- kommelser..."

Men med fem timmar till godo fanns det tid till anpassning av rekvisitan. Samtidigt insåg jag att Jamtamot styrs inte av allmänt accepterad planering och överenskommelser utan av den sammanlagda summan av var Jamts vilja och rätt att göra som han vill, oavsett titel. En nyttig insikt för en nyvald Br ÖH. Folkrepublikentemat genomfördes i stor skala och övriga föreningar bjöds på triumfmarsch och nyskrivna sånger som bland annat Röda luvan. Det bör dock påpekas att de revolterande bröderna fick snart smaka på sin egen medicin. Br ÖH hade medelst ett antal välriktade nackskott och avrättningar i den för oönskad substans avsedda metallrännan gjort sig av med de största orosmolnen och kunde åter styra kvällens händelseförlopp.

Under terminens första landskap togs ett par duskar av det totala antalet stolar upp av Brr som kommit för att stödja Br Michael "Margarin" Blom i dennes kandidatur till nationens andre kurator. Till Brr:s stora glädje valde landskapet Br Blom till 2Q och en Jamt hade åter tagit plats på Q-expen. Visst knorrande kunde dock höras från Br Fo på den efterföljande sexan då Jamtamot naturligtvis bjöd alla på snaps.

HELGAMÄSSMOT

I oktober ägde det sedvanliga besöket på professor Zetterströms grav rum och efter ljuständning och tyst minut återvände den lilla Jamtamotdelegationen till nationen och Helgamässmot i teatern. Teatern som sannolikt varit tillhåll för spökenas årliga demoleringsparty och fick det forna Östberlin att i jämförelse glänsa som gräddhyllan på Frösön.

Dagen efter höstfesten bjöd Jamtamot på tillfälle att vila sina trötta balfötter och samtidigt prata igenom gårdagens händelser över en kall pilsner och en bit god mat på Jamtorvar. Kvällen till ära hade menyn utvidgats med den exotiska rätten Jamtnachos, det vill säga pölsa på renfilé och tunnbröd, en given succé bland besökare och personal!

Även det andra landskapet för terminen bjöd på en kandidat från Jamtamot. Den här gången var det Br Pedro Forsström som kandiderade till KC. Efter förrättat val hördes Br Fo åter knorra medan Brr:a glatt konstaterade att det terminen efter Br Tjärnback skulle sitta ytterligare en Jamt på KC-rummet med nationens största nyckelknippa.

Å Prismotet visade Br ÖH prov på självförnekelse av högsta grad, då han medelst papperstussar i öronen försökte ignorera valda stycken ur protokollet.

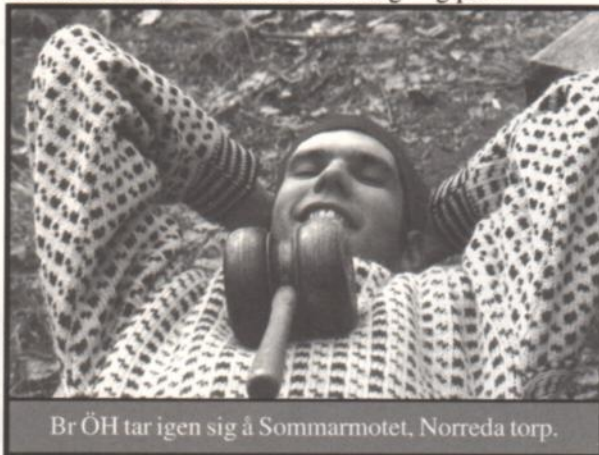
Innan Brr styrde färden hemåt för att fira jul gästade Jamtamot Härja-Jämts julpyssel och bjöd på ett marvelöst luciatåg med lucia bärandes en strålande krona, model järnsmide. Även en liten glöggkammarkväll hans med där Br Forsström skulle bevisa att han minsann hade lärt sig av Br Stj ETC hur man blandar en riktig Jamtamotglögg. Att glöggen var blandad tvivlar nog ingen Br på eftersom det stod saftglögg på etiketten, men ingen lär riktigt veta hur den var blandad? Inte ens Br Forsström. En sak är dock klar och det är att Br Stj ETC hade knappast klagat på den desinficerande egenskapen hos glöggen.

Under föreningskvällen passade Brr på att annektera delar av nationen i Folkrepubliken Jamtlands namn. Till exempel som här då skvaderterritoriet befrias.

JULMOT

Terminens höjdpunkt, Julmotet blev även det här året välbesökt. Samfundet Julbordets Vänner hade åter lagt ned hela sin själ i arbetet med att iordningställa ett komplett julbord och Brr var allt annat än svårtrugade att låta sig smaka. Under inmundigandet av julbordet beslutades att Jamtamot ska bli aktieägare och då inte i vilket småhandlarföretag som helst utan i Svensk Tobak. Detta för att lättare kunna hindra beslut om att sluta tillverka för Motverksamheten viktiga snussorter samt att öppna för ett Mot på företagets årsstämma. Senare var det dags att utrustade med facklor och glögg besöka Gunillaklockan för att höra Jamtamotkörens absolut bästa framträdande med sånger som "Jamtaland" och "Dåne liksom åskan, Bröder" i välstämd Jamtkanon. Medan Brr smakar på glöggen förklarar årets brandtalare att storsvensken har givit upp. Efter ytterligare glögg känner sig Brr redo att göra återtåg till nationen bara för att finna att tomten inte ännu har givit några julklappar till kommunen och att klockslagshysterin fortfarande gäller. Brr ser därför ingen annan utväg än att åter besöka sin kära ö för att finna mästaren i rövkrok och snusdosedragning på is.

Br ÖH tar igen sig å Sommarmotet, Norreda torp.

Vårterminens begivenheter började med Storsjöodjurets fridlysande i slutet av januari. Festen hålls varje år med JH-länsförening och HJ för att fira fridlysandet av vårt omtyckta odjur. Festligheterna gästades denna gång av representanter från Jämtlands nation i Umeå samt av studenter från Luleå. Det ryktas dessutom att vissa av deltagarna sett Storsjöodjuret under kvällen.

Brr Go Sundin och Skr Johansson bakar tunnbröd hemma hos HJ:s Allstans 'era i Rörön.

ÄRTVÄLLINGAMOT

Vårterminens första Mot utgjordes av Ärtvällingamot och bjöd förstäligt nog på ärtvälling, pannkakor och punsch. Efter en lyckad pannkaksflampering, som fick branden i Sundsvall att likna lågan från ett värmeljus, tog Motet en lite oväntad riktning, i alla fall för Br Festin. Motet beslutade nämligen att styrelsen borde utvidgas med en post och efter löfte om Kebabmot fann Br Festin sig vald till Gillevärd secundus.

Temat på årets Frihetsgask var Vilda Västern något som naturligtvis krävde viss modifiering för att fredsälskande Jamtamot skulle känna sig riktigt bekväma. Utrustade med skägg, svart hatt och bibeln i högsta hugg gav sig Brr:a in bland indianer, salonger och kopojkar för att sprida lugn och uppmana till sedligt leverne. Särskilt riktades ansträngningarna mot kaffeunderhållningen som var av klassisk stil.

När fadäsen är för svår för Graffska svängremmen får man ta till Br Stj Halvars hängslen.

PRISMOT

Prismotet som var förlagt till K-delen gick av stapeln i mitten av mars och gästades av hederspristagaren Mikael Rahm. Mikael Rahm som utnämns till hederspristagare på grund av sitt engagemang i den jamtländska teatern genom bland annat teatergruppen Sjänådrotten samt för sitt enträgna arbete i motvind från den så kallade finkulturen. Hederspriset i form av en förminskad kopia av Storsjöodjurssaxen, smidd av K-G Lindblad i Rätan togs med stor glädje emot av Rahm.

Efter ett framförande bestående bland annat av Firiln valdes Rahm också in som Br. (*Br Dahlin "glömmer" att nämna att han även försökte dela ut Jamtamots "kulturpris" till Br 2Q Michael Blom! Denna historiens största fadäaspiration, tarvade naturligtvis insatser extraordinaire och en kommitté bestående av inte mindre än tre Go em tillsattes för att assistera Br Go. Reds. ann.*) Då kvällen bjöd på Upsalas första 5-tillstånd någonsin inrättades en tf. kammare i K-tvåan där Brr kunde fortsätta sitt nachspiel, något som var mycket välkommet. Långt in på natten kunde man hitta Brr svansa omkring på nationen för att med jämna intervall återkomma till tf. kammarn för att fortfarande hitta Br Stj Halvar och Br H utkämpa en kamp om vem som kan mässa längst. En kamp som gav Br Rahm oändliga uppslag till monologer i framtida pjäser. Monologer som borde förbrylla den mest inbitte dialektforskaren då han här bör kunna finna spår av den konsonantlösa hövdingvarianten av svegsmålet.

Lördagen den 17 april firade vårt kära Härja-Jämt 35-års jubileum i gamla salen och Jamtamot var förstas med i allra högsta grad. Med marvelösa gåvor (*inkluderande det trasiga(!) kylskåp som HJ önskat(!) sig. Reds ann*) och ett bejublat sångframförande firade vi vårt Härja-Jämt som bara riktiga Jamtar kan göra. Ingenstans i lokalen kunde man se en nöjdare sittningsgäst än en Jamt och det är inte alls svårt att förstå eftersom alla Jamtar hade var sin ljuvlig Härja-Jämteska till bordet.

VALMOT

Även den här styrelsen måste få sina efterträdare och i gammal god framförhållningsanda inom Jamtamot skulle detta ske redan i april. Efter Valmotet kunde jag dra en lättadens suck över att en nyvald kompetent styrelse stod redo att åtaga sig uppgiften att leda Jamtamot mot sitt åttiofemte år och en bra bit till och själv skulle jag mest delta lite lagom i arbetet från min nya post som hövding.

Så blev det Valborg och för tredje året i rad anordnade Jamtamot galoppskola för champagnegaloppens deltagare. Brr Styrelsen fick åter igen arbeta för att den stora massan ska kunna roa sig på bästa sätt. Det var det dock värt när man fick en gul T-shirt med tryck och glada tillrop från en ofantlig dusk muntra studenter som dansade och trivdes.

Denna bil borde uppenbarligen fått fler poäng å bilbesiktningen, än vad ägaren tagit de senaste fem åren.

SOMMARMOT

En solig dag i mitten av maj var det dags för Sommarmot på Norreda torp. Brr utrustade sig med alla tänkbara förnödenheter och gav sig iväg medelst automobil för att påbörja det efterlängtdade två dagarsmotet, alla utom presidiet som skulle invänta en med bil utrustad Br Stj. En lång väntan följdes av en kort biltur som i sin tur följdes av mera väntan under tiden som en hyrbil rekvirerades för att påbörja bogsering.

"En lång väntan följdes av en kort biltur..."

Efter många om och men var presidiet på väg för att undsätta de Mottörstande Brr och på vägen till Norreda stannade de till för att hedra Vajan och A-laget med ett besök på deras gemensamma tillställning. Ett besök som gjorde så stort intryck att delar av A-laget övervägde att istället gå med i Jamtamot och därför senare bestämde sig för att nattvandrade genom skogen för att kunna göra slag i saken och få vara med på Mot. Gästerna togs vänligt om hand men lotsades snabbt tillbaka av rådiga Brr. När Br ÖH och Br Skr äntligen nådde Mot platsen klubbades Motet snabbt igång och den efterlängtdade granskningen genomfördes. Ytterligare aktiviteter som bland annat maratonbastu och bad kunde genomföras nu när Br ÖH och Br Skr var på plats för att leda skaran.

HEIMMOT

För att stilla Motabstinensen hos Brr:a under sommaren, och samtidigt passa på att få en liten glimt av all den skönhet och kultur som finns i hembygden hölls även i år ett Heimmot. Heimmotet ägde rum i mitten av juli och målet var Offerdal. (Inte att förglömma är att det, dagen innan Heimmotet, utgick en större delegation från Brr Styrelsen till Svenstavikstrakten naturligtvis enkom för att beskåda den nya vägskylten. Otroligt nog visade det sig att HJ råkade ha Sommaroppsittje i grannbyn varför Brr fick bland annat lektioner i tunnbrödsbakning, krocketspel samt sill och nubbe. Reds. anm.) Efter den sedvanliga samlingen på Wargentinskolans parkering i Stan fick Brr ilasta veteranbussen och påbörja resan mot Offerdal. Första anhalten var Hissmofors och den pågående

Allan Edvall-veckan. Br Hederspristagaren Rahm framförde här Edvallsånger inför de i solen sittande Brr och den från Br Tjärnbacks nakna fötter avståndstagande övrig publik. Resan gick vidare medan det strålande vädret alltså höll i sig. Efter ett kortare stopp vid Offerdals kyrka och ett besök vid Lapp-Nils grav förtärdes frasvåfflor med myhlt till stor belåtenhet för närvarande Brr. Offerdalsbygden visade sina allra bästa sidor för Brr:a när veteranbussen sakta men säkert tog dem fram genom det gamla jordbrukslandskapet ständigt guidade av Br Stj Graff. Att vår reseledare skulle ha någon som helst förankring i denna harmoniska sköna miljö var för en på sjuttioalet uppväxt ÖH som mig själv helt oförståligt. Wängens trav och

galoppskola var dagens sista anhalt innan det bar av till Ede föreningshus där förhandlingar och logi kunde erbjudas Brr.

"...väcktes av en historia om hur man stenar grisar i Sverige."

När en viss tid förflutit och reseledaren transformerats till tf. gillevärd genom att självmant utfodrat Brr:a med i hans ögon passande grismat kunde viss tvivlan om Br Stj härkomst skönjas även i andra Brr:s ögon. Inte minst i Br Tibrands som i den tidiga morgonen väcktes av en historia om hur man stenar grisar i Sverige. När Brr på söndagseftermiddagen åter befann sig i Sta'n efter avslutat Heimmot hade även hällristningarna och älgklansbyn i Glösa beskådats. Till begivenheterna skall också läggas ett otal av Brr utpekade platser och personligheter, med tillhörande historier, som delgavs Brr under resan allt eftersom de passerades. Med andra ord ett Heimmot med alla dess nödvändigheter hade genomförts och Brr kunde lugna njuta av de resterande sommarveckorna.

Visst känns det lite vemodigt att lämna ifrån sig ÖH-klubban och ÖH-bandet men samtidigt är jag övertygad om att Jamtamot är i goda händer och kommer kvarstå som nationens äldsta och kraftfullaste förening. Om inte annat får väl Br H styra upp det hela från Kammar'n!

Vishet kommer med åldern. Br ÖH em Peter Dahlin

Peran Bloss

Br Stj Bo Oscarsson gräver djupt i den Jamtska kulturmyllan:

Det var ett intressant och omfattande kommittéarbete som låg bakom utgåvan av Jamtamots sångbok 1983. Mitt intresse stannade kvar efter utgivningen och jag har sedan med viss framgång sökt att finna rätt på författare till de visor som vi inte hittade upphovsman till, till exempel "Man je va e litta taus". Andra visor hade traderare i stället för författare, som till exempel "E litta vis om jamtn". Resultaten har tidigare publicerats i några av JT:s nummer. (Observera att sångboken i nätversionen är uppdaterad med dessa nya uppgifter.)

För flera år sedan berättade Br Gunnar Hellström, lärare och numera rektor i Hallen, att Peran Bloss var författad av Gunnar Westrin¹ från Flata, numera bosatt långt uppe i norr. Jag skrev ned det på en lapp, som sedan blev liggande, tills i somras då Br Stj Nils "PM" Sjölander kom på visit. Det blev då tal om det här med anledning av att Br Tage Levin i Wargentinskolan jubileumsskrift² återgett Peran Bloss, men med helt annan författare, Sune Arnesson. Det hör till saken att i Jamtamots sångbok står Br Hans Fladvad som traderare. Br Stj PM lovade att fixa e-postadressen till Westrin och när jag hade fått den, skickade jag ett mæ-il till en något överraskad Westrin. Han svarade att han varit med om att utveckla visan, men att det var en, annan flatabo som förmodligen var idégivaren. Här följer utdrag ur Westrins mæ-il, med visan enligt hans version. Den avviker en hel del från sångbokens text:

PERAN BLUES.³

Mæ went oppat lannan,
yeah, yeah,
Mæ leit oss ein staur,
yeah, yeah,
Mæ prātu häri jola,
yeah, yeah,
Mæ hitte någer pera,
yeah, yeah
Oh, Oh, Oh, Oh,
Peran blues,
Oh, Oh, Oh, Oh,
Peran blues.

Mæ gick in häri köke,
yeah, yeah,
Mæ leit oss ein kastrull,
yeah, yeah
Mæ koke någa pera,
yeah, yeah,
Oh, Oh, Oh, Oh,
peran blues,
Oh, Oh, Oh, Oh,
peran blues.

Mæ went oppat lannan,
yeah, yeah,
Mæ leit oss ein staur,
yeah, yeah,
Mæ prātu häri jola,
yeah yeah,
men Mæ hitte inger pera
Oh, Oh, Oh, Oh,
Peran blues,
Oh, Oh, Oh, Oh,
peran blues.

Så är den Peran Blues som jag brukar framföra den, och det har jag gjort överallt där festligheter har förekommit. Till och med i ett indianläger i Alaska, på en pub i Nya Zeeland mm mm mm. I min vänkrets går snacket alltid att när Gunnar tar upp Peran Blues, då har han fått sig ett järn. Så det kan bli. För att nu inte säga på mina jämtländska fiskeresor!

Historien om Peran Blues minns jag inte riktigt, bara fragment. Jag har varit med och plitad på ovanstående text. Vi hade en kille i realskoleklassen som hette Bertil Olofsson från Strand. Jag tror att det var hans brorsa, Göran, som var grunden till sången, men att vi tillsammans plitade på den.

Jag minns faktiskt att vi en gång sjöng den på bussen till Äspnäs, antagligen 1962 eller 63. Göran måste ha gått i klassen före, den som bl a Hasse Ollander, Kjell Höglund⁴ m fl gick i.

Konfronterad med Tages uppgift ställde sig Westrin frågande. Sune Arnesson var ett för honom okänt namn. På en direkt fråga till Tage, svarade han per mæ-il, att inte han heller vet vem det är.

Jag kan i skrivande stund inte presentera något slutdokument i frågan om upphovsmannen till Peran Bloss, även om det lutar mot Flata. Och lika bra är det, för det sitter säkert jamtar med mer information än mig som läser detta och gärna vill delge läsarna vad de vet. Jag ser fram emot att spörsmålet är löst till nästa utgåva av Jamtamots sångbok.

Upphovsmannens text kan ha traderats i två riktningar. Den ena till gymnasiet på Flata, den andra till Wargentinskolan i Stan, och sedan blivit bearbetad av flera. Det kan vara förklaringen till olikheten mellan Sångbokens och Westrins version. Jag tycker att Westrins version ändå verkar mest genuin, både språkligt och innehållsmässigt.

Fotnotter:

¹Gunnar Westrin bor numera i Råneå och är kanske mest känd som fiskeentusiast med ett stort antal fiskeböcker utgivna (till exempel "Harmorgon"), och har egen fiskespalt i ÖP.

²Från Potifar till internet, 100 år med Wargentinskolan", Östersund 1997 (s.46)

³Förf anm: prātu = påta, gräva. Ord pröte = karva, påta finns i hamnerdalslistan, i övriga listor används ordet kæra.

⁴Kjell Höglund är allas vår kände trubadur.

Citatet:

Jamten har:

"...en synnerlig aktning för andras eganderätt, och uti få, om ens något landskap i Sverige torde egendom vara så säker för andras tillgrepp, torde stölder vara så sällsynta som i Jemtland, hvarest, då de någon gång föröfvats, de merendels äro begånga af främmande personer, som från andra orter invandrat och kringstryka landet."

Pehr Rissler, Jamtlands förste provincialläkare.

Citat om Jamten:

"Han är fullständigt obunden av auktoritetstro och ser gärna att han ordnar saken själv."

Ian Lundholm, smålänning, Överläkare i Sta'n 1930-60.

Hur han trivts med jamtarna:

"Utomordentligt bra. Visst går de och granskar och tar sig en funderare innan man blir godtagen men har man en gång fått känna på deras något karga trofasthet, blir man varm i hjärtat."

"Ni kan ju inte röra Jamtpuben, det är ju nationens näst äldsta traditionella utåtriktade arrangemang!"

"Alla traditioner är inte bra, titta bara på apartheid."

Anna Håkansson, dåvarande 2Q

"PM, gå och lägg dig i korgen!"

Br Stj P G Norman får nog.

"Jag måste be Br Stj Halvar att skyndsamt träda ned i familjegraven."

Br Stj PM får i sin tur nog.

"Jag är den siste Neanderthalaren, jag har mer hår på mig än alla er andra tillsammans."

Br Fredrik Johansson i ett ögonblick av klarsyn.

"Vi måste rå om varandra i Jamtamot."

Br Stj PM chockerar Sommartotet

E-post citat:

"Broder

En Stasirapportör har noterat att din adress Studentvägen 26:56 är inaktuell. Är rapportören i sin tur felinformerad eller bor du på ny adress?

Br Stasi"

"Jag råkar vara i Australien för tillfället men är tillbaka efter jul. Stasirapportören verkar vara övernitisk i mina ögon då man inte skall kunna fly landet ett par månader utan att lämna in en adressändring.

Manne

Min nya adress är:

Manne Sundin

På resande fot

Australien"

Inbetalningskommentarer angående förra numret

Tjugan avser Andos artikel. Resten är för internt för mitt kommande.

/Ville Roempke

Ett marvelöst nummer med journalistisk glans vida överstigande gängse storsvensk skandalpress. Men var är tio-i-topp??

/Br Per-Johan Ahlzén

Ibland lyser Jamtstjärnan även över exiljamtar, ibland jämt...

/Br Anders Forssell

Intressant artikel om Indelningsverket. Hälsa br Andreas Sjödin detta!

/Br Ambjörn Sandler

(Reds anm: Framfört och Br Sjödin tackar för upplysningen om att Br Stj Nymans artikel var omtyckt)

Tidningen var värd minst det dubbla, utan den förfärliga snuspropagandan i slutet.

Med vänlig hälsning

Sven G. Eriksson, läkare, tandläkare

Avstår 1 st öl på Yran för att kunna läsa 'n hän huskut bra tidninga.

/Br Björn Paulsson

Fylligt nummer! Jamtlands bästa tidskrift och litterära magasin!

/Br Stj Bo Oscarsson

Betalar mest för "upploppet i Sveg". Gav perspektiv på det jag håller på med. Tack!

/Br Johnny Stammarnäs

Ja - skicke fleir! (Men meir ta bildan...)

/Br Mats Wikström

Efter vanligheten en utsökt anrättning, men låt inte ÖH-krönikorna svälla ut för mycket, och varför dessa underliga citationstecken?

/Br Stj Stefan Halvarsson

Likt en kallkällas sobra vara är trängseln på Kammar'n! Handöl! Huvva!

/Br Mikael Rahm

Snygg variant på hartassar, funderar själv på att skaffa liknande diton.

/Br Örjan Festin

Sulfitångorna måste ha inverkat menligt på mina mentala funktioner.

/Ville Sjögren

(ursäkt efter bidragspåminnelse)

J minnenas kavalkad med jämthunden

PIONJÄRARBEDET ATT RÄDDA Jämthunden för eftervärlden var en strid, som tog sin början redan 1937 på Strömsundsutställningen. Som uppfödare och senare som domare har jag följt rasens utveckling över en 50-års åeriod. Troligen hade vår kära Jämthund ej funnits idag om inte de envisa jamtarna stridit så tappert. En av dess fanbärare var författaren och konstnären Aksel Lindström, Frösön.

Av Br Stj Jöns Fahlén

Invald 1979

Han återkom från Kanada efter några år och upptäckte då att jämthunden höll på att dö ut. Han skrev insändare, bland annat i Dagens Nyheter, som fick kennelsverige att dra efter andan. Allmogen slöt upp på Aksels upprop och denna räddningsaktion har gått till historien. Inom kennelkretsar talar man om det "Jämtländska undret".

Traditionen i mitt hem var levande, berättarkonsten flödade av våra fäders jaktupplevelser med den "store gråhunden" som fanns på varje gård. Vi vet att för 150 år sedan var denna hund en viktig inkomstkälla. Man födde upp unghundar för pälsskinnens skull, en hundskinnspäls kostade stora pengar att köpa. En forbonde behövde en riktig päls på sina handelsresor och vi hittar fortfarande många pälsar fullt brukbara. Själv äger jag en 135 år gammal hundskinnspäls från Hammerdal i gott skick. Dagens forbönder gör en gammeldags handelsresa varje vinter från Klövsjö till Röros. Det berättas att på 1860-talet var det mycket besvärligt då tjuvligor härjade i forböndernas spår. En forbonde från Klövsjö tog in på en gästgivaregård i Hälsingland. Han hade med sig sin stora fräna hund, som han band fast vid släden för att vakta lasset. Tur för forbonden som vaknade på natten av hundens skall och tjuvarna fick återvända med oförrättat ärende.

Min far berättade att år 1918 var det en exteriörutställning för hundar i Östersund. Hunden Spring var en stor vacker mörk hund och nu skulle den ställas ut. Tyvärr var han för stor och hade "dubbla skarklör". Det blev inget pris varpå min far skojade med domaren och sade att han trodde att de ovanligt stora skarklören skulle ge pris. Från denna tävling kan vi notera följande: redan då var begreppet Jämthund icke självklart, till exempel stor gråhund, norrlandsspets, gråhund och jämthund.

"Inom kennelkretsar talar man om det 'Jämtländska undret'"

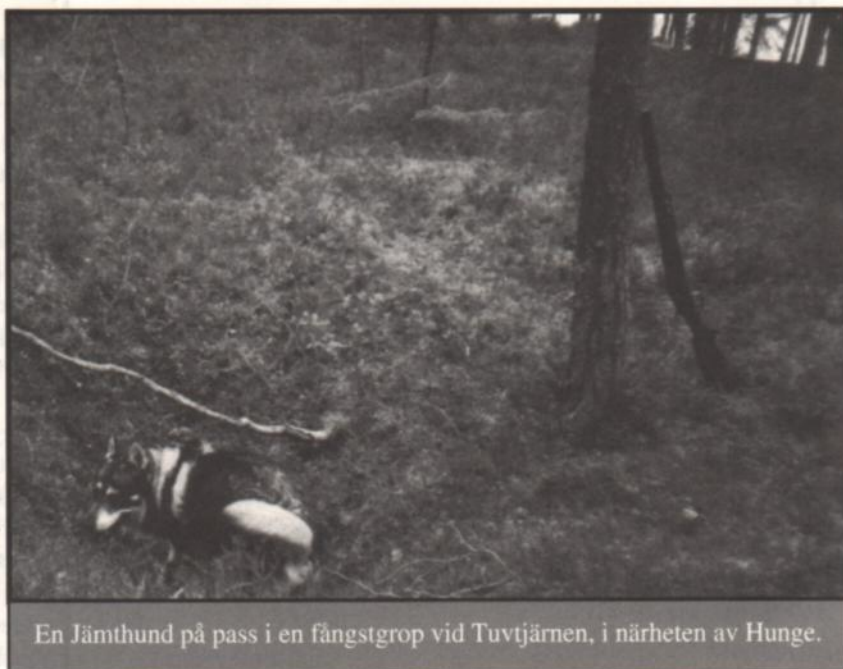
Är man uppväxt med en jämthund så gäller det att värda detta kulturarv och vidareutveckla vår trogne vän och tjänare. Jag fick min första jämthund vid 6-7 års ålder. Den kom från Lunäset i Hede socken av en känd uppfödare och väl så omtalad älgjägare). I Klövsjö avlivades vid den tiden, omkring 1925, den sista avelstiken av jämthundstyp tyvärr. Först i mitten av 30-talet inköptes en tik från Stugun av Kristen Olsson.

År 1939 i februari månad träffade jag för första gången Aksel Lindström i Storlien. Jag var på skolungdomens sportlovsvecka.

Detta möte resulterade i att han skaffade mig en jämthundstik. Vi skall komma ihåg att på denna tid var det glest med hunduppfödare i detta län. Vidare var det ont om goda täckhundar att tillgå. Sommaren 1941 var jag i militärtjänst vid finska gränsen, där jag träffade en Storåbrännauppfödare av jämthund, Hjalmar Bergersshag, och senare lärde jag känna alla duktiga uppfödare där uppe. En för rasen senare tongivande i jämthundsklubben var Helge Jonsson, Storåbränna.

Ett febrilt arbete i det tysta pågick, där svenska spetshundsklubben var arbetsledare. Målsättningen var att få svenska kennelklubben att göra en inventering av vårt material av jämthundar.

Först 1943 blev det en stor mönstring i Östersund. Kennelklubbens representant var överste Burén som gjorde följande uttalande "att jämthunden var en bastard". Det var en olidlig spänning i luften bland jämthundsfanatikerna den dagen. Helt klart tändes nu brandfacklan för den fortsatta striden för att få jämthunden erkänd som egen ras.

En Jämthund på pass i en fångstgrop vid Tuvtjärnen, i närheten av Hunge.

Striden tog sin egentliga början vid Strömsundsutställningen 1937. Det var då man hade delat in grå- och jämthunden efter ett visst storleksmönster. Klass A var gråhundar och liknande exemplar, klass B var jämthundar av den större rastypen och alla dömdes i öppen klass.

Till Östersund och Jämtlands tidning kom vid 40-talets början en skribent söderifrån vid namn B. O. Jansson, kallad Bojen. Jag träffade honom första gången 1942 och även senare på hans semestrar i Klövsjö. Han lärde sig en hel del av jämthundsuppfödarna om denna ras stora värde och denna kämpe blev till stor hjälp i propagandarbetet. Senare blev han en känd jämthundsdomare. Ytterligare kända kenneexperter ställde upp för jämtarnas kamp för att rädda denna hundras, bland dem var Björn von Rosen och Karl Lehhausen. Under denna tid pågick i Jämtland en inventering för att få ett bevis på att denna hundras verkligen existerade.

“Dessvärre dömdes oftast jämthunden av domare från södra sverige...”

Detta ledde till att jämthunden hösten 1946 erkändes som egen ras, en stor seger för jämtarna. Hösten 1947 hölls den första jämthundsutställningen i Östersund. Domare var Axel Lindgren som för dagen dömde de 87 hundarna. Det var en skön blandning av alla möjliga typer av varierande bakgrund. Så här efteråt kan man reflektera över dåtidens domarbeslut. Lindgren hade sin uppfattning. Detta ledde till att en del blodslinjer försvann från avelsarbetet med jämthunden.

Därmed var avstampet för jämthundsaveln i modern tid taget och uppfödare spirade upp som svampar ur jorden. Dessvärre dömdes oftast jämthunden av domare från södra sverige som fortfarande gjorde jämförelser med gråhunden. Detta ledde till att de hade svårt att följa jämthundsstandarden.

När jämthundsklubben bildades den 15 mars 1952 togs frågan upp om utbildning av egna domare till jämthundsstandarden. Enda domaren i länet var då Axel Lindgren från Östersund. Arne Bromée, B. O. Jansson, Erik Moraeus och undertecknad blev de nya domarna, godkända av kennelklubben. Den tidskrift som vi gav ut var mycket enkel och som ansvariga satt Erik Arvidsson, Harry Aggebäck och jag.

”får en jämthund se ut hur fan som helst?”

Utställningarna och jaktproven ökade snabbt och därmed blev jämthunden på mycket kort tid en populär älghund, den är idag spridd över hela skandinavien. Men man skall inte glömma att jämthundsstriden fortfarande blossar opp då och då. I slutet av 50-talet och i början av 60-talet skrevs det många spaltmetrar och väl så fräna insändare. Några exempel bör nämnas:

Jämthund eller Jamthund..?

1. Alltför många spindelapor finns bland jämthundarna (ett domaruttryck).
2. Matadoraveln som man varnade för (som senare har besannats).
3. Färgsättningen med olika tolkningar bland domarna (speciellt bland sörlandsdomare).
4. Dåtidens tikmaterial var behäftade med dåliga bakkärre och överbyggda.
5. Från dessa tidningsartiklar läser vi ”får en jämthund se ut hur fan som helst?”.

I nutiden har även frågan ställts om domarna följer rasens standard i sin bedömning. Jag citerar därmed B. O. Jansson och E. Mareus uttalande från år 1965. Unga domare har en viss benägenhet att haka opp sig på smådetaljer för att hitta fel (gäller alla raser). Mina egna iakttagelser från Östersundsutställningarna bekräftar detta påstående. Vidare efter jämthundens avelsarbete under 50 år finns fortfarande ovannämnda fel kvar.

Tikarna var fortfarande överbyggda med dåliga lärmuskler och därmed hasvinklingen. Den gula färgsättningen enligt standarden försvinner mer och mer och den kritvita färgen dominerar. Följstorleken (ej för långa kroppar) är för avvikande för att kunna ge en kompakt bild med god muskelansättning. Bra tassar och rörelser ska ni lägga märke till när ni besöker en jämthundsring nästa gång. Du ställer ut din tik för att få en exteriörbedömning som underlag för att hitta en täckhund som passar. Välj då inte en parningshund med samma fel som tiken vilket allt för ofta sker. Avelsrådet bör skärpa sig när det gäller täckhundsrekommendationer. På senare tid har vissa defekter inom jämthunden uppstått, som epilepsi och dysplasi. Den senare varnade vi domare för redan på ett tidigt stadium. En av anledningarna i detta fall var favoriseringen av vissa täckhundar. Om han hade lyssnat på våra farhågor hade man sluppit dagens avelsproblem.

Någon har sagt att svensken är en dålig uppfödare kontra finländaren. Svensken ser för mycket till pengarna, finländaren ser ett bra bruksdjur. Jämthundar födda i Finland var för en tid sedan bättre än i Sverige. Varför?

Red:s anm: Vid Heimmetet 97 påstod sig ett flertal Brr just ha läst en artikel i SvD som gjorde gällande att man genom DNA-analys lyckats spåra alla hundar, utom Jämthunden (!), tillbaka till "urhunden" som alla hundraser, stammar från. Det finns nog all anledning att återvända till detta ämne i kommande nummer.

GOLVSLIP OCH STRÄNGSLAKT ANNO 1994

BR STJ HP BERÄTTAR OM HUR HAN "SLIPADE GOLV" medelst Yamaha sport-skoter i en fjällstuga i Gräftåvallen samt satte nytt personligt rekord i strängslakt på Vårdshuset Helags i Ljungdalen.

Av Br Hans-Peter Burman Invald 1974

Brr, jag kan förstå om följande låter otroligt, men det här är faktiskt en sann historia.

I påskhelgen 1994, som då låg kring månadsskiftet mars-april, var jag i Gräftåvallen i de fagra Oviksfjällen för att spela på restaurangen å därvarande fjälletablisement. (Hjälp! Nu börjar jag låta som Br Stj Halvar!)

På skärtorsdagens kväll spelade jag med Staffan "Amadeus" Olofsson från Myrviken. Han prata breijamska å, enkannerligen (Åh, vilket underbart ord!) "Myrvikjen-maule"! Dagen därpå, långfredagen, skulle jag spela på Vårdshuset Helags i Ljungdalen ("Ljongdal'n, schu"! på herjeådalska). Jag hade pratat med krögaren Janne Olsson och fått löfte att en prima sånganläggning av märket Peavey, tillhörig någon "Kenneth" i byn, skulle stå på plats på scenen.

Han hade nämligen nyss sett busschauffören köra skoter på fjället, mer "tankad" än skotern! VA?, sa jag mycket häpen. Chauffören hade råkat se fel i sitt schema och trodde han var ledig, varför han "gjorde kväll" ett dygn för tidigt! Istället fick en ledig chaufför från Rätan rycka in och täcka upp för sin försumlige kollega, så till slut kom en (betydligt mindre) buss i alla fall och hämtade upp de frusna passagerarna i "Ausan". När vi, rejält försenade, anlände till "Ljongdal'n" fick vi betalt (!) av busschauffören motsvarande vad resan skulle kosta. Vanligtvis är det ju tvärtom, men det var väl bussbolagets sätt att kompensera oss för att vi hade fått vänta.

Väl framme på Helags kom chock nummer två: INGEN SÅNGANLÄGGNING!!! Jag påtalade detta synnerligen lugubra faktum för Janne Olsson, som såg mycket skamsen ut. Han hade delegerat till sin bror Björn att "ta tag i PA-biten", men detta hade brorsan naturligtvis helt glömt bort. Det var alltså inget medvetet aprilskämt (dagens datum var faktiskt den första april!) utan ren försumlighet. Igen! Sånganläggningen befann sig i en by två mil bort, och ägaren "Kenneth" och hans kompisar var förvisso redan på Helags, men de hade druckit stora mängder öl och brännvin, så ingen av dem kunde köra bil! Typiskt. Ingen annan hade heller vare sig tid, lust eller möjlighet att hämta

Br Stj Hans-Peter Burman tar sig ton i (den gula) veteranbussen å Heim-

Jag fick skjuts till Åsarna med "Rille Promille", alias Rickard Svedjesten, son till Börje på Bergs kommun. När jag fick se "Rille Promilles" ÖP-kort blev jag glad. Det har nämligen adressen: "Grönhuse omma kiosken i Myrviken!" Klockrent! Tyvärr är huset ommålat idag.

Vi var ett tiotal som väntade på bussen till Ljungdalen. Och väntade. Och väntade. Och väntade ännu mera. När en och en halv timme hade gått utan någon buss i sikte förstod jag att det var något som inte stämde. Jag gick in i första bästa hus och lånade telefonen.

Janne Olsson på Helags skrattade och sa att han mycket väl förstod att det inte kommit någon buss.

"Ijudburkarna". Det var bara att bita i det sura äpplet och köra utan.

Den kvällen lärde jag mig den sanna innebörden av att köra "opluggat". Puben på Helags är en ekande betongkällare med akustik som ett parkeringshus, godkänt för 150 pers. Det var ju påsklov, så många turister var på plats för att åka skidor och snöbräda med mera 284 (!) skrånande "okroppar" trängde sig in på långfredagskvällen. Nästan dubbelt fler än tillåtet!

Ni kan förstå att det inte är lätt att överrösta en sådan hop utan elektronisk förstärkning.

Jag fick helt enkelt veva "väderkvarnsgitarr" som Pete Townshend i The Who och gallsrika på maxvolym i fyra timmar! Ändå var det nog bara de som stod närmast som hörde mig, för det var väldigt surrigt i lokalen. Jag fick använda allt om magstöd som man lärt sig under elva år i Norrlandskören och även egna, mer primitiva metoder: "Spänn arslé å ta i från tårna!" Strängarna gick av stup i ett, sträng av, sträng på, sträng av, sträng på... När kvällen var slut var även rösten det. Inte mindre än 40 (!) strängar (sex hela satser plus fyra extra) gick av (och byttes ut!) den kvällen. Det innebar ett nytt personligt rekord, som faktiskt fortfarande står sig. Jag gick nog kraftigt back ekonomiskt på det "giget". Strängar är dyra.

Under tiden hade den "gåettlendske såerken å kriukmakarn" Göran Ringbom, mest känd för "Di sma undar jáordi" och "Snabbköipskassårsknen" anlant till Gräftåvallen. Det blev ett kärt återseende. (Jag lärde nämligen känna Göran i början av 70-talet när han bodde i Uppsala och hade hand om visklubben "Tre Byttor" på Kungsgatan 17, nära brandstationen och "Klosettpalatset", numera Hotell Linné. Där kunde man möta Cornelis, Fred Åkerström, Bengt Sändh (som nyligen sålt sin "snusfabrique" för tio miljoner!), Owe Thörnqvist, trubaduren och skrothandlaren Björn Johansson från Kiruna, Claes Janson och Good Morning Blues med flera. Till och med Ulf Lundell var där 1972, långt innan han blivit känd med skivan "Vargmåne" och boken "Jack".) Göran säger själv på sitt gotländska tungomål: "Jag jär nåog den iende sum har kriukmakeri me follstendie rättihear! Å follstendie rättihear betöydar rättihear att stendit vare foll!" (Hm. Göran lever verkligen själv upp till den devisen.)

Vi skulle bo i krögaren Hasse Lindbergs stuga högt upp i en mycket brant backe. På något vis, fråga mig inte hur, lyckades vi ta oss upp till stugan fotledes. Plötsligt fick jag en mycket sjuk idé: "Fan, är det inte idag dom ska komma och slipa parkettgolvet åt Hasse? Jo, det är det ju! Om vi skulle ta och hjälpa dom lite!" Sagt och gjort. Jag skottade upp en ramp av snö in på "brua" och Hjalmar öppnade dörren. Klockan var nu vid pass sex på morgonen. Med förenade krafter reser vi upp en lätt och vinglig Yamaha sportskoter, jag sätter mig på och varvar upp den till max! VRRROOOM, VRRROOOM låter det, och jag kör rakt in i stugan och landar på parkettgolvet!!! KLABOOM! KLABOOM! Skotern studsar och river upp stora repor i det som en gång var ett parkettgolv! Strax innan väggen får jag äntligen stopp på den. Puh! Stackars hundarna Dolly och Rullan håller väl på att få "hjärtsnursp" där dom ligger i sin korg, när det silverfärgade vrålände Yamaha-monstret klampar in och väcker dem ur deras skönhets...nåja...sömn! Dessutom stinker det av skoterbränsle och stugan blir full av avgaser. Inte direkt miljövänligt, om man säger så. Alltnog, inte bara hundarna vaknar. Hasse också. Han kommer yrvaken ut i morgonrock och gnuggar sig förundrat i ögonen. En skoter inomhus?! Vad drack jag egentligen igår? Så kommer han på: han drack ju ingenting, för han jobbade ju! Han är ju chef på stället, för tusan! "Jaså, golvslipen har kommit nu?", flinar han. "Ja, vi är tidig, vi!", säger jag och alla gapskrattar. Hasse bara skakar på huvudet och går och lägger sig igen. "Galningar!", tycks han tänka. Men han verkar road av "aprilskämtet" ändå! Med förenade krafter bär vi sedan ut skotern och går och lägger oss i varsin tältstäng. Vid pass klockan tolv kommer ordinarie golvslipare och fixar till golvet så det blir perfekt.

Jag hade väl aldrig nånsin vågat göra vad jag gjorde om jag inte hade vetat att de professionella golvsliparna skulle komma. Fyllan gjorde väl sitt till också, men jag ångrar absolut ingenting! Non, je ne regrette rien!, som Edith "sparven" Piaf sjunger. Ja, Brr, sådana märkliga ting kan faktiskt hända en vanlig påskhelg i Jamtland och Herjeådalen! Ein jamt går som han vill, sisån er'e bäre!

JAMTLAND, JAMTLAND, JAMT Å STÄNDUT !!!

Valborgsmässohatt

Dikt skriven av Br Carl Nenzelius under sin studietid, invald 1933, avliden 1998. Dikten sänd till Jamtamot av barnbarnen, tillika HJ:skorna, Katja och Sofia Nenzelius.

Det är fest ikväll.

Nu gick champagnekorken med en smäll.

Nu stälpte ett litet bord med en skräll.

Kvävda skratt, skallande skratt,

öppna och dolda lidelsers natt.

Lek och ras, klang av glas,

musik och danser,

en orgiernas vilda Valborgsmässohatt,

vår'n eggjar till extravaganser,

och Amor spelar oss skiftande spratt.

Därute dansa nymfer och bachanter

kring vårkvällens brasa.

De störta utför och uppför branter,

och nymferna spela endast fasa,

ty mitt i skriket klingar ett skratt:

Jag är sjudande ung i natt.

Pan och Echo äro galna,

yra av vår och lystna,

eldarna falna,

talen och sångerna tystna.

När majsolen öppnar förvånat sitt öga,

finns endast glöd under askan kvar,

och strålarna muntert i daggen sig löga,

göktytan ropar och Echo ger svar:

Jag är din mor och Pan är din far.

Hemåt vi vandra från bal och pokal,

Visst få ni klandra mitt vårpekoral,

ty majvinden fläktar och luften är sval.

(Enligt Aristoteles är göktytan frukten av en kärleksförbindelse mellan bergnymfen Echo och herdeguden Pan. Ornitologen Sigfrid Durango skriver: "Till Täby i södra Uppland plägar göktytan komma omkring första maj, ofta just nog nämnda datum.)

Br Carl Nenzelius

Att uppmärksamma utan att uppvakta

Br Stj Stefan "Halvar" Halvarssons 50-årsdag

BR STJ HALVAR HAR FUNNITS I BRÖDERNAS KOLLEKTIVA medvetande så länge som någon kan minnas. Många blev säkert förvånade när de hörde att Br Stj Halvar skulle fylla 50 år då en 75-årsdag verkat troligare.

Br Stj Tomas "ETC" Nilsson Invald 1988

Nåväl, Br Stj Halvar hade undanbett sig all uppvaktning på denna högtidsdag, såväl muntligen till ett antal Brr, som skriftligen bland annat i ett protokoll fört vid ett styrelsemöte för kolonilottsöreningen i Husbyborg. (Samt vid flera tillfällen även via e-post till valda delar av Brr Styrelsen. Reds.anm.) Huruvida en annons av typ "All uppvaktning på min 50-årsdag undanbedes vänligt men bestämt" någonsin hamnade i ÖP eller LT är okänt för mig.

Som alla vet är Br Stj Halvar en man med stor integritet och Brr var till mans bekymrade hur vi skulle kunna hedra denna person utan att bryta mot hans bestämda önskan att ej bli uppvaktad. En medalj eller ett lotteri förknippat med hans namn var ju ej längre möjligt utan det måste till något nytt, helst någon typ av förkunnelse som gick ut till hela mänskligheten och inte enbart till Brr i Jamtamot.

"Egentligen hade Br Stj Halvar inte ett dyft med saken att göra..."

Storsvenska myndigheter har ju som bekant hittat på många dumheter genom tiderna, men faktiskt har även en och annan god idé kommit till. Närmare bestämt hänvisningsskyltar utmed våra vägar som anger platser av stort kulturhistoriskt värde men även skyddandet av vissa speciellt viktiga och intressanta byggnader genom att kulturminnesförklara dessa. Att tydligt markera Br Stj Halvars boning och kulturminnesförklara byggnaden skulle ju vara en god och altruistisk gärning i så motto att platsen skulle bli känd för många och huset skulle skyddas för all framtid.

Denna idé diskuterades i det fördolda, det vill säga utom hörhåll för Br Stj Halvars lyssnaröron, och vann Brr:s gehör. Jubilaren själv skulle nog inte ha något att invända. Ingen av skyltarna var ju att betrakta som gåva och uppvaktning var det ju heller inte frågan om, utan snarare ett sätt för Jamtamot att sprida kunskap om, samt skydda en byggnad som anses ha stort kulturhistoriskt värde.

Egentligen hade Br Stj Halvar inte ett dyft med saken att göra, förutom att han fick ytterligare erkännande för sina insatser inom Jamtamot.

Då Motbeslut sänkades i frågan och kommitté för sakens genomförande aldrig valdes gick förberedelserna i stå. Inte förrän på sommaren reagerade någon (undertecknad) och på Sommarmotet beslutades, efter att Br Stj Halvar lämnat Motet, att kostnaderna för en stycken hänvisningsskylt samt för en kulturminnesförklaringsskylt skulle ombesörjas medelst insamling och eventuellt resterande belopp skulle betalas av Jamtamot. Så snart jag nåddes av detta besked startade anskaffningsprocessen, ty det var bara tre veckor innan Br Stj Halvars födelsedag.

"Denna idé diskuterades i det fördolda..."

Först ringde jag, under falskt namn, vägverket och fick höra reglerna gällande uppsättande av slik skylt. Skulle skylten stå vid större väg krävdes beslut av någon slags myndighet, men stod skylten längs enskild väg räckte det med markägarens tillåtelse. De hade även vänligheten att meddela var hänvisningsskylten kunde inhandlas. Sålunda ringde jag Br Stj Halvars syster Irene som är delägare i fastigheten och hon hade inget att invända. Därefter kontaktades en skyltfabrikant i Huddinge som försäkrades om att skylten inte skulle stå nära allmän väg och efter diverse förhandlande förmåddes de göra skylten färdig inom tre dagar.

Artikelförfattaren Br Stj Tomas "ETC" Nilsson, tillika doktor, har boten för de flesta trångmål.
Foto: Br Tomas Persson.

Nästa problem var att få upp skylten innan Br Stj Halvars 50-årsdag. Br Stefan "Ausan" Eriksson, tillika ÖH emeritus ansågs bo strategiskt nära Svenstavik och han inhandlade ett par stolpar på vägverket och satte sig ned för att invänta skylten som skulle skickas till hans hemadress i Åsarna. Detta dröjde och Br "Ausan" började ana oråd. Det visade sig efter vissa efterforskningar att skylten skickats till fel destination! Nu var goda råd dyra och tiden knapp. Efter storartad eftersöksinsats från Br Eriksson anlände skylten till slut till Åsarna och en het fredageftermiddag lastades skylten med stolpar och verktyg in i Br "Ausans" Ford och han begav sig norrut. På gårdsplan var det tomt och Br Eriksson började systematiskt och med mycken möda spetta stolphål i den stenbemängda marken invid avtagsvägen till Br Stj Halvars boning.

Plötsligt dök det upp en kvinna och frågade den svettige Br vad han egentligen höll på med. När hon såg skylten och Br Eriksson kunde identifiera kvinnan som Irene var lugnet återställt och arbetet kunde slutföras. I den ljumma och ljusa sommarkvällen tog Br Eriksson en mental Handöl och nynnade Jamtlandssången. På denna plats lyste nu en stor och vacker skylt försedd med en sevärdhetskringla förkunnande för de ovetande och kunskapstörstande att på denna plats låg minsann "Br Stj Halvars barndomshem". Nöjd med att för en gångs skull ha utfört något vettigt och varaktigt för Br Eriksson söderut till hemmet i Åsarna.

Den alltid lika arkitektoniskt intresserade Br Stj Thomas "ETC" Nilsson utvärderar hållfastheten hos ytterligare ett boningshus, fågelhuset å Lycksalighetens ö.

Nu återstod själva kulturminnesförklaringsskylten. Självfallet skulle det vara en handgraverad skylt med Jamtamots sigill på en glänsande skylt med en lämplig formulering på Jamska. Br Stj Oscarsson utformade i samarbete med undertecknad en drapa som var lagom lång för att rymmas på en lagom stor skylt.

Det stora problemet återstod dock. Handgravörer växer inte på träd nuförtiden. Faktiskt finns det bara ett dussin personer i landet som behärskar denna konst.

Bilden ovan visar Br Stj Halvars sommarresidens. Bilden nedan är en förstoring, visande själva skylten. Foto: (taget från Riksväg 45) Br Stj Lars-Göran Larsson.

Br Tomas "Rally" Persson hade tidigare lokaliserat en av dessa, guldsmeden Ingvar Nilsson på Vaksalagatan i Upsala, som på ett förtjänstfullt sätt gjort en replik av Jamtamots sigill utifrån Br Rallys sigillförsedda Gålbeinskallelse. Ingvar var på semester i sin sommarstuga i Roslagen men kunde via en blixinsats förstärka sin semesterkassa och levererade skylten dagen före Heimmotet. Skylten är i mässing och ovanför Jamtamots sigill lyder texten: "Hen vaks Storjamten Stefan "Halvar" Halvarsson opp. Huse vårte kulturminnesförklare ta Student och heimbygdsföreningen Jamtamot i Uppsala i juli 1999." Skylten visades upp för Brr på Heimmotet och befanns hålla måttet och uppsattes av undertecknad i närvaro av system Irene invid ytterdörren några dagar senare, den 21/7. Uppdraget var slutfört och Jamtland hade fått ytterligare en sevärdhet tydligt och klart utmärkt, för att underlätta för kunskapstörstande skaror som vill veta mer om Jamtamot dess Brr.

Nu återstod Br Stj Halvars reaktion på vår insats. Enligt en ögonvittnesskildring av Irene tog juristen inom Br Stj Halvar överhanden initialt. Han uttryckte visst bekymmer över vad myndigheter och ömse folk skulle tycka, men i takt med att fler och fler personer stannade för att inspektera hänvisningsskylten och att det började cirkulera olika versioner på byn om vad "Stj" betydde, fylldes Br Stj Halvar med tillförsikt och till slut satt han mest och "mös bakom skägget" när skylten kom på tal.

Huruvida Br Stj Halvar numera måste tillfråga Motet om lov innan reparationer och dylikt utförs på det kulturminnesförklarade huset är inte i klarlagt i denna stund men jag tror näppeligen det skulle bekymra honom. Kanske även du, Bäste Br, som läser detta kan komma ifråga för liknande skyltar om du också lägger ned kraft och möda på vår förening.

Ma Råkes Br Stj Tomas Nilsson

SILVERGRUVAN PÅ OLDFJÄLLET

Br Markus Heed berättar här om upptäckten av silverfyndigheterna på Oldfjället i Offerdal och turerna kring densamma.

ARET VAR ETT TIDIGT 1630-TAL DÅ EN KRINGSTRÖVANDE same vars namn inte är känt gjorde en smått fantastisk upptäkt, silverfyndigheten på Oldfjället i Offerdals socken var ett faktum. Upptäckten i sig må vara intressant och ovanlig men det är turerna kring denna gruva som är ännu mera rafflande och spännande.

Av Br Markus Heed Invald 1998

På nyåret 1652 iordningställdes den skrivelse till bergskollegiet som skulle betyda att kronobefallningsmannen Peder Eriksson Niure skulle få de privilegier som krävdes för att påbörja bearbetningen av silverfyndigheten. Kollegiet biföll detta den 28 januari och Niure erhöll i och med detta sex års frihet från statliga avgifter till kronan som Niure annars vore skyldig att betala. Möjlighet till förlängning av frihetsperioden kunde Niure erhålla om man kunde ana fortsatt "flit med verkets fortgång".

Niure anhöll också om att få arrendera skatteinkomsterna av socknarna Offerdal, Lit, Hallen, Undersåker, Alsen, Rödön och Hammerdal. Kollegiet skickade denna anhållan till räkningekammaren med rekommendation för ett bifallande. Förmånerna för Niure slutade inte med detta då han också fick skattefrihet för sina gårdar i Marby socken och sina arbetare vid silvergruvan frikallade vid eventuella utskrivningar.

Vad gäller silvret från gruvan så skulle det levereras till det kungliga myntverket för att myntas enligt rådande bestämmelser för privata verk. Blyet skulle alltid först erbjudas till kronan för inköp men vid eventuellt nekande från kronans sida så ägde bruksägaren rätten att själv sälja blyet till valfri intressent.

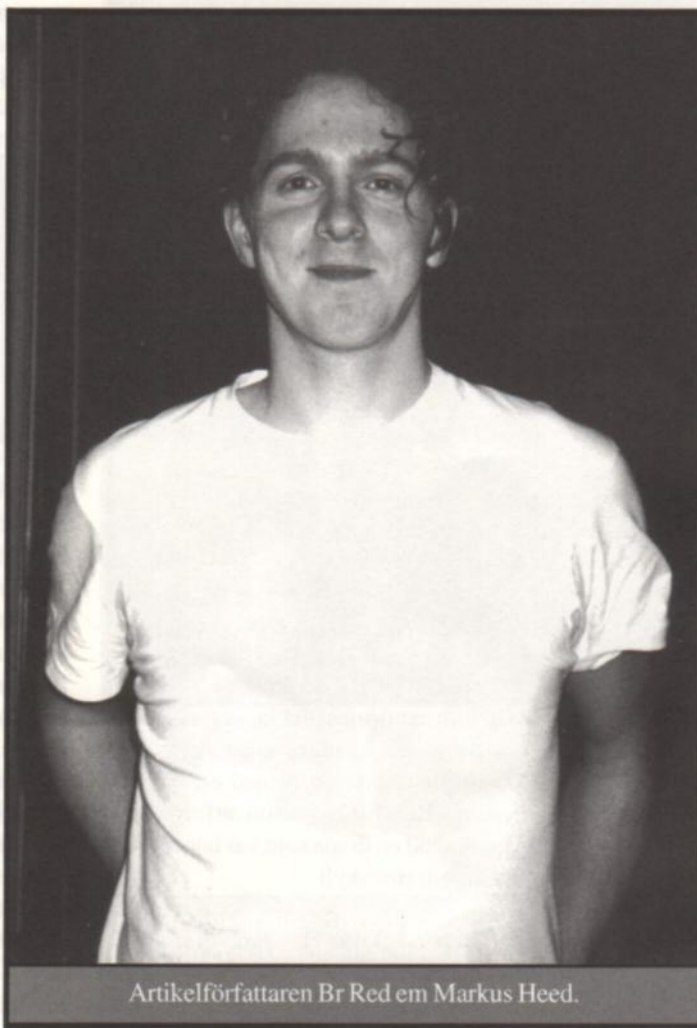
På sommaren samma år kom brytningen av silvret på Oldfjället igång. Allt var dock inte frid och fröjd, bara ett halvår efter starten så började problemen hopa sig. Niure hade investerat åtskilligt i bland annat diverse byggnader kring brytningsplatsen och Niures ekonomiska tillgångar var å det närmsta uttömda. Niure lovade att snarast leverera en anseelig mängd bly till kronan som han enligt egen utsago hade liggandes i ett förråd vid brytningsplatsen. Kronofogden i Jamtland, Jacob Kristoffersson undersökte dock förhållandena på plats och kunde meddela att Niure var okapabel att infria sitt löfte och som därmed farit med osanning.

Kristoffersson menade att det överhuvudtaget inte fanns så mycket bly som Niure lovat leverera i hela berget.

Niure blev anmodad att resa ner till stockholm för att ställas till svars inför sina överordnade. Niure, vilken fick kalla fötter, infann sig dock aldrig i stockholm, han rymde till Norge där han kom att sysselsätta sig med... nystartade bergsverk. Jamtland hade dock inte sett Niure för sista gången men första kapitlet i historien om silvergruvan var dock till ända.

En uppmärksam och besvärlig resa genom Offerdals nejder med gruvan som mål genomfördes. Det var fyra participanter inalles men endast en kom att göra sig besväret att ta sig till gruvan. Mannen som hamnade vid gruvan var bergmästaren Sven Fagg.

Fagg genomförde en undersökning av gruvan som dock hämmades av bråte och vatten. Fagg som i sin egenskap av bergmästare kunde dock göra bedömningen att gruvan

Artikelförfattaren Br Red em Markus Heed.

inte skulle vara lönsam. Gruvan kom därmed att ligga öde i ett över ett halvt sekel men likt övergivna gruvor lockade den till spekulationer. 1717 framkom önsningar att gruvdriften måste fortsätta och detta under ansvaret av en "mäktig societet". En undersökning av malmen i gruvan kom till stånd och man fann att malmen förvisso innehöll silver men att den var betydligt rikare på bly. Som passus kan nämnas att Fagg ska ha berättat om Niure för arkiatern Urban Hjärne i resesällskapet och att Niure skulle ha återkommit till Jamtland redan 1673 efter det att hans brott (tydligt) var preskriberade. Han lär ha hämtat sex lass tärningsmalm vid gruvan och smält detta i Erik Henrikssons blästerugn i Tångeråsen.

På 1730-talet anmälde kapten Erik Lundman tillsammans med norska intressenter intresse för att återuppta gruvdriften på Oldfjället. Bergskollegiet svarade nekande eftersom man inte ville tillåta utländskt intresse. En allmän kungörelse gjorde i stället gällande att man erbjöd landsmän att söka lycka i gruvan. Frånvaron av spekulanter gav Lundman chansen till slut men intresset hade då svalnat eftersom korrespondensen med de norska intressenterna hade avstannat. I stället kom ett sammanträde i den kungliga huvudstaden Stockholm att få en avgörande betydelse av gruvans drift. Det var en samling affärsmän som rådgjorde "om det arbete de tänka sig företaga vid Ålder blygruva, belägen i Jämtland och Offerdals socken..." Bakom drivandet av gruvans återupprättande var

"Det var en förändringens tid i Jamtland, de tysta skogarna var fulla av liv och rörelse efter hyttornas uppkomst och Storsjön trafikerades av segeljakter med koppartackor i lasten."

regementskrivaren vid Jämtlands regemente, Johan Sundell men den som mest kom att förknippas med gruvan var affärsmannen Erik Sparrman.

Bolaget som bildades bestod till en början av 8 andelar som i insats kostade 150 daler kopparmynt. Man enades också att "om igenom Guds välsignelse och någon intressents tillhjälp något annat malmstreck skulle sig yppa, som till ett verks anläggande tjänligt kunde vara, så åligger det honom att sådant hela intressentskapet tillkännagiva och dem andelar däruti erbjuda och så laga, att allt under ett verk och intressentskap må förbliva". Man ansåg att det skulle vara av stor betydelse dessutom inlemma prosten i Offerdal, Abraham Abrahamsson Burman som delägare. Tids nog ändrades strukturen i bolaget till 16 andelar.

Nästa steg blev att sända iväg Sparrman tillsammans med en annan av affärsmännen, Nils Schönborg, för att undersöka gruvans och malmstreckens beskaffenhet samt göra sig underrättade huruvida "segelfart står att erhålla utföre Ragundaälven till saltsjön".

På inrådan från Sundell uppmanades intressenterna att söka privilegium om att få inrätta fri nederlagsplats på orten. Sundell menade vidare att Sparrman skulle ta på sig

förvaltartjänsten eftersom Sparrman ansågs synnerligen lämplig för uppgiften. Sparrman blev företagsledare för bolaget och 1737 utfärdade bergskollegiet privilegium för intressenterna att få driva gruvan. Bland de rättigheter, friheter och immuniteter som beviljades kan det nämnas att intressenterna bland annat fick 30 års avgiftsfrihet till kronan och K. M:t för bruket av gruvan.

Kommande år startade arbetet och det var till en början cirka 20 män som var stationerade vid gruvan. Sparrman torde dock ha fått huvudbry när det visade sig att malmstrecken inte gick på djupet. Arbetet tvingades upphöra och framtiden såg mycket dystert ut. Hopplösheten som infanns sig blev dock inte långvarig. Burman kom med det glädjande beskedet att bymän från Handöl (Handöl!) funnit att den norra sluttningen av Sansahögarna (få kilometer från byn) torde vara rik på kopparmalm.

Verksamheten fortsatte och man såg ljusare tider framför sig. Upptäckterna av de så kallade Åreskutegruvorna väster om Huså och Frågruva öster om Åre skyndade också på den livliga bergsverksrörelsen som nu fått sin allvarliga början. Det var en förändringens tid i Jamtland, de tysta skogarna var fulla av liv och rörelse efter hyttornas uppkomst och Storsjön trafikerades av segeljakter med koppartackor i lasten. Vad själva silvergruvan på Oldfjället anbelangar så kom denna att ödeläggas i och med upptäckten att malmen ej gick på djupet.

Spekulationerna började återigen spridas och med tiden skapades åter intresse för gruvan. 1839, 100 år sedan gruvan ödelades så visade landshövdingen i länet, Mikael von Törne, intresse att få anlägga en prov-

hytta på Storbackens område vid Överoldån för att smälta blymalm dels från gruvan i Olden och dels från Storbacksområdet. Privilegium utfärdades men von Törne kom att sälja inmutningsrätten till den svensk-norske generalkonsuln i Hamburg, Emil von Stahl som med sina intressenter skapade *Oldens bergverkskompani*. Bolaget gjorde betydande undersökningar av gruvan och sprängningar genomfördes för att få undan vatten och dels för att undersöka nya tecken på malm. Men så en dag så skall de tyska arbetarna (en betydande andel av arbetarna var tyskar) hastigt ha lämnat gruvan för att resa tillbaka till sitt hemland. Det gör gällande att uppbrottet ska ha berott på att krig hotade Tyskland.

Detta abrupta uppbrytande kom att innebära slutet för den cirka 370 år gamla fyndigheten i gruvan vid Överoldsjön och vad undertecknad har förstått så har den inte lockat några nya allvarligare lycköskare sedan uppbrottet. Å andra sidan så har vi ju sett att gruvan under tidigare avbrott skapat spekulationer och därmed intresse, så vem vet.

Historien om silvergruvan på Oldfjället har hämtats från *"En bok om Offerdal,"* utgiven på Heimbygdas förlag 1957.

Härja-Jämmts jubileumsspex

framfört vid Jamtamots jubileumbankett

EN AV ALLA DE GÄVOR SOM VÅR KÄRA SYSTERFÖRENING överöste oss med var ett bejublat spex. Det skrevs av Härja-Jämmts Brunkulla Ulrika Berg och Vice-versa Sara Nordstöm, med assistans av Allt-i-allon Hanna Styrman. Spexet spelades sedan upp av delar ur HJ:s styrelse å banketten. Här följer nu det omarbetade manuset.

Av Härja-Jämmts Brunkulla Ulrika Berg

I Rätan, långt in i den jämtländska skogen, bodde en gång för ganska länge sedan en bonde och hemmansägare vid namn Tibrand. Året är 1888. Tibrand har just ärvt sin fars gård och skog, och försörjer sig och sin dotter Stina på jordbruk. Det kommer sällan folk på besök, men just den dagen då vår historia tar sin början sitter en fin herre i köket och ser malplacerad ut. Han bär hatt och rock som en stadsbo. Detta irriterar Tibrand något och imponerar desto mer på Stina. Tibbrands irritation kom dock snart att vara som bortblåst, då det visade sig att det i mannens innerficka gömde sig en brännvinsflaska av ovanliga proportioner. Mannen i köket blir snart smått berusad, Tibrand är mycket berusad, och Stina är ännu mer lättimponerad än annars. Att bjuda en främling på sprit är inget man gör utan avsikter. Även denne man har en avsikt, och den visar sig strax innan Tibrand når det postverbala stadiet och kollapsar.

“...Skönsviks AB, ett mycket hederligt och generöst företag...”

-Min herre, inleder han. Du har en stor skog. Vi på Skönsviks AB, ett mycket hederligt och generöst företag, vill gärna köpa den av dig. Skriv nu bara på här så ska vi se till att du får vad den är värd.

-Åhå, sa Tibrand (för övrigt det sista han sa den kvällen) fattade pennan, kryssade och kollapsade.

Så kom det sig alltså att Tibrand från Rätan sålde sin skog för mindre än en halv dubbeldusk, och sov djupt medan främlingen, Jon hette han, passade på att förföra Stina i hennes lilla rum längst bort åt väster i gården. När han vaknade framåt förmiddagen, insåg han att hans skog var såld och att hans dotter förlorat all sin heder och blivit föremål för skämt och nidvisor.

En Jamt tar inte vad som helst, och Tibrand bestämde sig snart för att söka upp Jon för att beröva honom hälsan. Sagt och gjort. Tibrand tog tåget från Sta'n ner till sundsvall. Eftersom sundsvall var, och alltjämt är, en oansenlig, för att inte säga obetydlig liten stad, tog det inte lång tid att hitta Jon. Nu visade Tibrand sitt riktiga, modiga och handlingskraftiga, jag. Han gav Jon en rallarsving, lät honom resa sig, gav honom en till, hjälpte honom resa sig, sparkade honom på smalbenet, puttade omkull honom och lät honom ligga.

-Ge mig tillbaka min skog och upprätta min dotters ära! tjöt Tibrand. Hur det senare skulle gå till hade han inte riktigt klart för sig, men det var ändå viktigt för honom. Jon hade lite svårt att tala, men gjorde ändå klart för Tibrand att han visst inte tänkte ge honom tillbaka någon skog, och att Stina själv hade bett om det.

-Hon tjöt som en liten gris. ropade han. Och gick upp i brygga gjorde hon också.

”Eftersom sundsvall var, och alltjämt är, en oansenlig, för att inte säga obetydlig liten stad...”

Det blev för mycket för Tibrand. Han höjde sin yxa för att göra slut på den arme Jon, som för övrigt talat sanning angående Stina, måttade och svingade. Yxan träffade Jon i huvudet med en smäll, men studsade mot hans hårda träskalle och föll i backen. Gatan var belagd med sten och när yxan slog i marken slog det gnistor vida omkring.

Det är kanske bekant att sundsvall på den här tiden var en trästad, och även att trä brinner bra. Snart stod det närmaste huset i brand, och därpå nästa, och nästa och nästa...

Ur husen rusade sundsvallsbor i hundratal, vilt skränande och viftande med armarna. Det kan ju tyckas naturligt att dessa människor skulle försöka släcka den eldsvåda som uppstått, men sådan var, och är alltjämt, sund-svallings natur, att han inte tänker logiskt, utan i första hand söker en syndabock.

Tibrand jagades genom staden. Vart han än flydde kom en ny hop människor, och historien om Tibrand skulle mycket väl kunnat sluta här, om det inte varit för det märkliga som nu inträffade. Fram genom folkmassan stormade en vit springare, riden av en ståtlig man med kungakrona på huvudet, mantel och en mycket moderiktig mustasch.

Det var ingen mindre än Thailands kung Chulalongkorn som, helt inkognito, var på kortvisit i sverige. Han hade hört att det skulle vara ett bra ställe att semestra på, och ville kontrollera saken innan han släpade hit hela hovet med fruar och allt. Kung Chulalongkorn hade alltså uppmärksammat upploppet och den stackars Tibrand och bestämt sig för att rädda honom undan lynchningsdöden. Han räckte Tibrand handen och tillsammans red de ut ur staden.

”sundsvall på den här tiden var en trästad... ..trä brinner bra.”

Kanske tror ni nu att Tibrand återvände till Rätan och kungen till sitt, men så är inte fallet. I Rätan skulle man leta efter honom, det förstod Tibrand, och iställetbestämde han sig för att bege sig till Utanede, där han hade släktingar. Kungen, som hade några dagar över, följde med honom dit för att få uppleva lite av den svenska landsbygden.

De båda trivdes i varandras sällskap och allt skulle varit frid och fröjd om det inte varit för klimatet. Det blev natt och kungen började att frysa. Han darrade och skakade så till den grad att Tibrand fruktade för hans liv och hälsa.

-Fryser du så ska du få mitt tälle, tyckte Tibrand, som var mer van vid kylan, och genom den handlingen räddade han kungens liv.

”Jon, som inte undkommit Tibrands slag helt utan skada, har börjat klä sig i kvinnokläder och tvångsflyttats till Alnön.”

Året är 1897. Tibrand har flyttat tillbaka till Rätan. Stina har gift sig rikt. Jon, som inte undkommit Tibrands slag helt utan skada, har börjat klä sig i kvinnokläder och tvångsflyttats till Alnön. Chulalongkorn har fått en officiell inbjudan från Oscar II att komma på besök till Sverige. Denna gång kommer han inte så enkelt som vid förra tillfället, utan har med sig hela sitt följe. Kungen mottogs ståtligt i huvudstaden av kung Oscar II själv, och där var det också tänkt att han skulle stanna under hela sin visit. Chulalongkorn hade dock andra planer, och hela foljet begav sig snart iväg mot Utanede och den gamla vännen Tibrand.

”...förbundit ett sår på hans bästa ridelefant.”

Det tar tid att flytta ett så stort följe, och när de nådde Bispgården var Tibrand redan där.

När alla gått till sängs utom kungen och Tibrand började kungen berätta om sin svåra resa tillbaka till Thailand. Han hade fått med sig Tibrands tälle och detta hade på märkliga sätt räddat honom mer än en gång. Det hade skyddat honom från kylan, gömt honom från banditer, täppt till en läcka i skrovet på kungens båt och förbundit ett sår på hans bästa ridelefant. När han nått Thailand var det så nött och slitet att det inte gick att rädda, men kungen hade ändå fäst sig vid det. Nu plockade han ur sin väska fram ett annat tygstycke, mönstrat likadant som Tibrands gamla tälle, och överräckte det högtidligt.

-Jag har alltid tyckt att Thailands flagga är lite trist, förklarade han, så nu har jag bestämt mig för att låta göra en ny, och den ska se ut just som ditt gamla tälle.

”...gav vi i Härja-Jämt dem som gåva till föreningen som aldrig slänger någonting...”

Så kom det sig alltså, att den oansenliga hemmansägaren Tibrand från Rätan, på sin vind stuvade undan den yxa som startat branden i sundsvall tillsammans med det första exemplaret av Thailands nya flagga. På samma vind hittades dessa mer än hundra år senare och hamnade i händerna på Härja-Jämt.

För att de aldrig ska glömmas bort eller försvinna gav vi i Härja-Jämt dem som gåva till föreningen som aldrig slänger någonting, Jamtamot, på deras 85-årsjubileum.

Kalendarium

Heimmot 15-16 juli

Samling å Wargentinskolans parkering klockan **10:00**, kliv in i veteranbussen och du befinner dig raskt på väg mot Storhaugen, Häggenås socken, Östersunds kommun. Det kommer bland annat att innehålla besök i ett av Jamtlands högst belägna utsiktstorn, den sista avrättningsplatsen i länet, någon kraftstation, en och annan kalkugn och andra saker som bara Jamtar förmår uppskatta.

Samarret 30:e sep

Rekordgasken (omsättningsrekord, publikrekord, barrekord, antal bandrekord med mera med mera...) kommer naturligtvis även i år att äga rum. Då de tre senaste Samarren är de tre största någonsin, kan man föreställa sig vad som väntar detta år! Anmäl dig omedelbart till sittningen och få en Söderkvist och en Härja-Jämtska till bordet på Nationens största föreningsgask.

Ockupationsmot

lördagen den 7 okt

Lokalen är K1 & K2, receptionsmysterier å Kammar'n 17.00, förhandlingarna börjar 18 dk.

Helgamässmot

fredagen den 3 nov

Lokalen är Gamla salen och tiden är 18 dk.

Julmot

fredagen den 1 dec

Lokalen är Gamla salen, heitvasskask vid 17 dk, förhandlingarna startar 18 dk.

KLENT

...att IQ emerita Anna Åström inte tordes trycka Jamtamots bidrag till landsmannahälsningen utan att först få en förklaring på vad en dusk betydde.

...att 2Q emerita Malin Sjöberg tyckte att detta sätt att räkna liknade grottmänniskoräkning. (jfr. art. Jamsk Matematik s12, det är ju snarare tvärtom...)

...att Br ÖH em Peter Dahlin låter sig felficiteras, dessutom i den något tunnare kollegan NV.

...att Br Red em Markus Heed lyckades förbruka tre kameror men bara presterade ett tunt fotoalbum.

...att det ännu inte finns något Jamtsnus!

...att nationen i sin påkostade insamlingsbroschyr (som tagits fram i samarbete med Br Stj Sandler) skriver: "Snart åttiåriga Jamtamot"

...att INGEN av de tidigare Redaktörerna levererat något bidrag till JT-jubileumsartikeln, trots löften.

...att Br ÖH em Pelle Andersson ännu inte levererat någon ÖH-kronika eller skrivit in sitt sista Motprotokoll.

-Att IQ em Peter Bergh (skvader) ännu inte levererat den "riktigt bra" tamburin han utlovat bland annat då han gästade Mot 1990 och i artikeln "Tamburingåva allt närmre..." i JT nr 1/1993 där det står: "Ni ska få en riktigt bra tamburin av er förste kurator emeritus..."

ARTUT

...att Samfundet Halvars tunghäfta ännu efter tre år ser till att Brr håller en tyst minut första gången Br Stj Halvar begär ordet å Sommarmot, i åminnelse av den gång då Br Stj var svarslös. (Frågan som orsakade tunghäftan var varför han enligt en notis i Ergo disputerat på hur man mäter lutningen på en oändligt lång skidbacke.)

...att HJ uppskattade att få en sång om sittande ÖH i present på sitt 35års jubileum.

...att Br ÖH em Peter Dahlin försökte lämna in en text med 12000 ord istället för 12000 tecken till landsmannahälsningen.

...att Jamtlandsfanan fick vaja från nationens tak i en hel vecka efter Samarret innan kuratelet upptäckte den och tog ned den.

...att Länstidningen rescenserade JT i positiva ordalag.

...att Lantbrukets affärstidning utsett den 570 år gamla Stortåll'n i Semlan till "Sveriges Jätteträd". Med sina rediga 412 centimeter i omkrets pekar den ett kraftfullt finger åt de sundsvallska träpatronerna.

...att Carolina Redviva äntligen har katalogiserat JT så att den blir synlig i både LIBRIS och DISA.

...att Jämtland/Härjedalens älghundklubb representant segrade vid 1999 års SM för älghundar. Segraren erhöll 88 poäng, medan hunden från Väster-norrlands älghundklubb fick 41 poäng. Klasskillnad således.

YNKLIKT

För en tid sedan anklagades Jamtamot av Kinesiska myndigheter för att förespråka subversiv verksamhet. Det må vara hur det vill med den saken, men en sak är säker, vi bedriver i alla fall subventionerande verksamhet.

Om man ser på Brr inbetalningar, drar av portokostnaden och ser hur mycket som blir kvar till tryckkostnader och påminnelsebrev, sticker några ytterst modestare bidrag ut:

TRIPPELDUSK-I-BOTTEN-LISTAN	
17. Br Christer Svärd	15:00
17. Br Stj Gunnar Nilsson	15:00
17. Br S.G. Eriksson	15:00
14. Br Tommy Wargert	11:00
14. Br H. Richardsson	11:00
14. Br Anders Näsmark	11:00
13. Br Andreas Lundström	8:47
7. Br Magnus Hemberg	6:00
7. Br Johan Öhrnell	6:00
7. Br Stj Anders Fugelstad	6:00
7. Br Ove Stephansson	6:00
7. Br Ville Roempke	6:00
5. Br Torbjörn Johansson	1:00
5. Br Berndt Forsell	1:00
4. Br Peter Andersson	-3:90
3. Br Johan Backlund	-9:00
2. Br Per Nylén	-11:50
1. Br Ove Andersson	Kredit

Invändningen att man betalar så mycket man tycker tidningen är värd, faller dock plattare än en Hardda-vinyl, dels eftersom dessa Brr i praktiken faktiskt vill ha betalt för att läsa tidningen, och dels för att ingen av dessa Brr lämnat in något bidrag för att (i deras ögon) höja läsbarheten.

(En ÖH-kronika ingår i ÖH-sysslan.)

Att vara Jamt innebär att man har rätt att nyttja epitetet sur, däremot inte snål. Snål är ett ord och beteende som hör vissa sörlänningsgruppering till.

GÖR OM! GÖR RÄTT!

Under Suptallen

UNDER DET SENASTE Birkarlareneth ställde Jamtamot upp med ett lag bestående av tre Styrelsebr, alla med förflutet på *mycket* höga poster inom föreningen, låt oss kalla dem för Knatte, Fnatte och Tjatte. Allt började bra, men vallningsgruppen hade inte räknat med den Styrelsebr, låt oss kalla honom för Svarte-Petter, som hade andra planer. Han ville se om det var möjligt att ha bättre grundvalla än vad han hade haft året innan. Då årets underlag var mer lämpat att spela bandy på än att åka skidor på, hade nog stegjärn varit bättre än valla visade det sig.

Då den minste, Knatte, vid det här laget mer liknade Bambi på hal is, beslöt sig Svarte-Petter för att rycka in. Assistansen slutade dock med att Svarte-Petter lade sig på isen. Problemet var bara att Knatte fanns därimellan. Då Knatte hade svårt att uttrycka på begriplig jamska att det var axeln och inte huvudet som knakat beslöt sig Brr att ombesörja transport till Akademiska för kontroll. Där möttes Brr av en Stj som hemförlovade en blåslagen Knatte.

Under tiden hade den långe Br Fnatte även han fått närbkontakt med kristalliniserat vatten och landat så illa att ett ben i handen brutits, vilket även det ledde till sjukhusbesök och en längre period i gips.

Birkarlarna hade misstänkt att liknande scenarion skulle utspelas och därför strött ut grus. Dock grus utan salt (som skulle ha fått gruset att fastna i isen). Nu agerade gruset istället rullgrus och även Tjatte stöp till slut. Den låga salthalten upplevde nog Tjatte ändå som positiv med tanke på den grusmängd som sedermera plockades bort ur hans hud.

Sagan får dock, som sig bör, ett lyckligt slut, emedan alla knattarna i god tid anlände sittningen, för att därest intaga starka drycker, om än i betydligt makligare takt.

UNDER JUBILEUMSBANKETTEN befann sig en viss Br Sancho i ett sådant upprymt tillstånd att han, liksom han gjorde efter att Brr Styrelsen gått den stora barrundan, ville dansa på halv naken på bordet å Kammar'n, i hopp om att flickorna än en gång skulle stoppa pengar i hans kalsonger. (Med risk för att krossa vissa av Br Sanchos illusioner, kan JT avslöja att det var GvI&II som belönat dansen med reda pengar, flickorna hade raskt lämnat lokalen redan när skjortan åkte av...) Då en något mera sansad Br bad Br Sancho att åtminstone vänta tills korkarna på de på bordet stående spritflaskorna hunnits skruvas på, svallade det sydländska temperamentet och under eder avtågade han mot innergården där har raskt startade en agitativ diskussion med en Birkarl och en Angerman. Ämnet var vem som egentligen var bäst på att skjuta med kulpruta...

ATT EN BR I OSEDVANLIGT ledande ställning vid sitt andra Mot av tre den terminen gratulerade sig själv till att terminskallelsen äntligen kommit ut men beklagade att en fjärdedel av Moten saknades på den.

DEN STYRELSEBR som kan få en att tänka på engelsk matlagning undslapp sig sistlidna Samarr att han alldeles innan sittningen sagt till en dam att Samarr var ett jamskt ord och inte en förkortning. Samma kväll kom han även till insikt om att "Stina Väst i gåla" inte alls handlade om en röd tupp. Den utskrattade Br hördes senare muttra något om obligatoriska språkkurser hos Br Stj Oscarsson.

FÖLL I EGEN FÄLLA GJORDE DEN före detta Styrelsebr som på sedvanligt manér även han kandiderade till posten som Gv med parollen: "Mindre jamsk skitmat, fram för ett kebabsmot". Hans minne var uppenbarligen kortare än hans hästsvans, han hade helt glömt bort den bordlagda diskussionen i början av Motet, frågan om att instifta en extra Gv.

OVAN NÄMNDE BR BEGÅVADES även med ett roande smeknamn när någon förvirrad själ ringde till nationen och frågade efter nationens tekniske chef; Östen Fästing. Ännu mera roande var det att festen Östing och allehanda varianter skapades utan att nämnde Br lyckades ta reda på varifrån Br Fästing fått sitt namn.

NÄR BR RED STOLT presenterade idén med JT som taltidning för Brr Styrelsen, raljerade somliga lågpannor med med en idé om JT som porrtidning. Inga problem svarade Br Red och plockade fram en hemlig låda ur skåpet, fylld med pikanta foton på ifrågavarande Brr samt olika damer. De två Brr började raskt riva foton, men det gör inget, för JT har negativen...

**Tänk på vad du gör.
JT ser dig!**

Br ÖH:s reflektioner

JAHA BRR, SÅ HAR NI DÅ FÅTT ÄNNU en ny ÖH. Jag som skall leda arken detta jubileumsår är till viss del införstådd med vad som väntar mig efter ett år som Lekare men främst tack vare ett år som Skrivare.

Av Br ÖH Andreas Sjödin
Invald 1996

Det jag framförallt vet är att jag, likt många företrädare, kommer att få stånga pannan blodig mot obstinata Br Stj, kämpa mot en ogin Nationsledning samt hela tiden se upp för dolkstötar i ryggen av ränksmidande Styrelsebr och då främst från Br Skr.

Vem är då denne insiktsfulle Br? Jag heter Andreas Sjödin och är en 24-

årig spoling från Jamtland, närmare bestämt från Storhögen, därav mitt alter ego:

Br "Storhaugen". Jag kom till Uppsala hösten 1996 för att inleda de juridikstudier jag fortfarande bedriver. Redan före Reccemottagningen hade jag hört talas om Jamtamot men det var vid nämnda

mottagning som jag bestämde mig för att prova vad den i många stycken märkliga sammanslutningen Jamtamot hade att erbjuda.

Efter viss uppmuntran av Br Skr em Gösta Eriksson smög jag mig så iväg på Ockupationsmot hösten 96. De starkaste minnena jag bär med mig därifrån är för det första att jag under receptionsmysteriernas utfrågnings-

del på Kammar'n lyckades snäsa av Br Stj Halvar med en omisskännlig och klockren harang på Storhaugsmåle, lyckligtvis helt ovetande om Br Stj Halvars position inom föreningen och hans tendens till att komma med inte alltför korta inlägg. För det andra hade Styrelsen förlorat sin Gv och när sedan sallad serverades till förrätten beslutade Motet att tf Gv skulle skjutas, vilket också skedde. Trots den något traumatiska upplevelsen exalterades jag av de märkliga debatter och kommitté tillsättningar som förekom om både stort och smått och jag bestämde mig omedelbart för att återervända.

Nog om gångna tider, det är dags även för Jamtamot att se framåt. Vi har haft ett marvelöst Stormot, med anledning

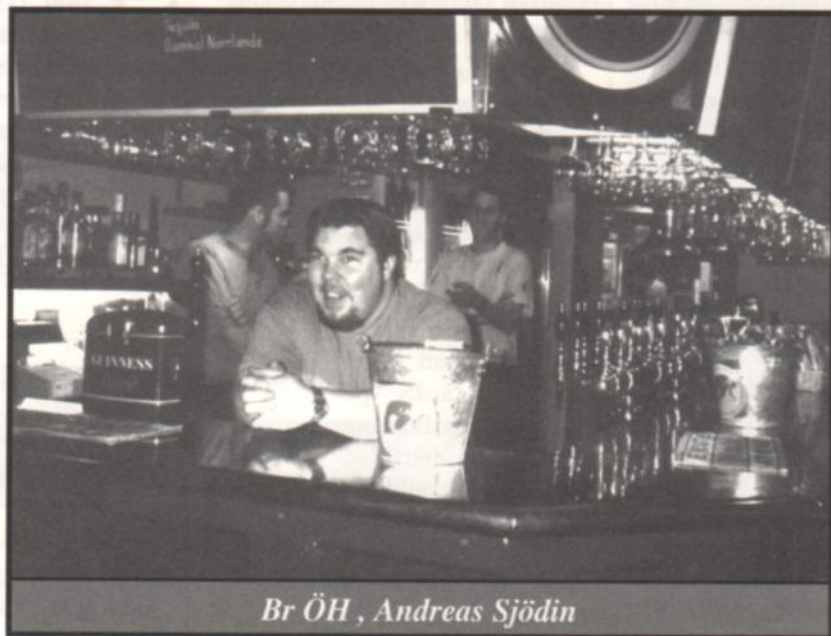
dels traditioner, dels en mer lättsam och lättsmält blandning av inslag som kan locka nya Brr till oss. De senaste åren har nämligen jag, och flera med mig noterat att det förvisso kan komma ganska många gälbeiningar på terminernas första Mot men att det inte är särskilt många som kommer på sitt andra Mot för att redogöra för sin slutuppgift. Detta är något som vi i Styrelsen ser allvarligt på för utan nytillskott riskerar vi att stanna i utvecklingen och på lång sikt bli en småhandlarförening. Ett sådant scenario är jag övertygad om att ingen Br vill se. Min förhoppning är därför att vi alla kan göra Moten så bra som möjligt för både Brr och presumtiva dito. Det skulle kunna göras med relativt enkla medel, exempelvis såsom

att låta gälbeiningarna försöka tala utan att fullständigt ignoreras av mer eller mindre berusade Brr.

Dessutom hoppas jag att vi under detta år skall kunna erbjuda dels externa gäster som har något intressant att berätta, dels att vi själva, genom att utnyttja vår egna sakkunskap om heimbygda, kan för-

medla denna kunskap på ett intresseväckande sätt till alla besökarna på Mot. Själv tänkte jag dra mitt strå till stacken och hålla vissa delar av förhandlingar på Jamska, men det i sig ger ju ingen större effekt om 85 % av Motdeltagarna inte förstår något av det jag säger just på grund av att jag talar jamska.

Ma råkes på Mot, Kammarkvällar eller Jamtluncher.

Br ÖH, Andreas Sjödin

av föreningens 85-års jubileum. Vad gäller ett Stormot är det närmast självklart att traditionalistiska och i viss mån konservativa influenser dominerar, och så blev fallet även denna gång. Stormotet bjöd dock även på överraskningar, framför allt den salutkanon som några driftiga Brr donerat till Jamtamot.

Vad gäller årets övriga Mot ser jag helst en mer blandad framtoning av

Sae tyst och skremenes de vårt kring bole,
hårr siste skratte skrammle tomt å skygggt.
Sae bleik du e, som sa det siste ole,
säj, drar 'e kallht, hell såug du någe stygggt.

Säj haul du, hårr dom hasa öve breom,
likt ein, som trött ti döshlom for å steig,
säj, haul du hårr de rammle som ti leom
på ein, som gåur igjann, en tyst, en feig.

Men vae 'an still, säj, hör dae, hårr dom hasa,
å rammle öve golve, gammlingen,
å hårr dom klömhännt fåmmle ette glasa,
mae beinu gravmannshänner.

Säj, känn dae, skrämsekn lægg se tong kring bröste,
säj känn dae, hårr de lukte kjörsgårsjol,
säj hör dae, hårr de skålv ta bleike röste,
som mel som ti e kvärn me tong 'e ol.

Mae häls deck jamte långt fråu fören tie,
som hört vånng ongdoms sånge sjonges ut.
Mae räck deck hanna fråun e anna sie,
der natta ruve tong å uttan shlut.

Igjönom kjård å mårsker e mae fören,
ta ljösom ledd å deckan sånges ljö.
Ta sammå heimlanns-längsel e mae bören,
som deck, å ber ti deckan, lust å nö.

Dae gjett förlaute, att mae kömm å störe,
mae döbeinsrammel, når dae sjong å dreck,
men mae gatt ge oss sta, når mae fick höre,
att dae såut hen ikväll å gone deck.

Dåu holp int länger någer kors på steinom,
hell att mae låug sae djufft som åtte fot,
mae sammle hop vå mae hadd kvaer to beinom,
å skyntt oss obödd hit te Jamtamot.

Ta jamtom vårt mae aller hen dom störstan,
-fick flött oss gjönom live fot för fot-
men mae e gråmmi för att mae var dom förstan,
som längseln faurl ihop te Jamtamot.

Mae va int mång, men mae va jamtlanns-kaera,
å hadde Jamtlann mae oss heimifrån;
de va nog dae, som mangång holp oss haera,
de vaerst tå möen herma Fyrisån.

De holl oss oppe, når mae shleit för föa,
de holp oss allhten tro å dröme storrt.
Sae komme Dön å löffte ta oss möa,
å stuffte ne oss, laett oss glömes bortt.

Te vile kahlltes mae, som vorte tröten;
mae röktes opp, der djufft mae schlage rot,
å ein ätt ein ta lagan, som vårt tröten,
ha samles till vårt siste länge mot.

Nu ha ma gäste mote deck e fauke,
å gjett tebacker pöni vårsin stein,
för snart e natta leden - hånan kauke,
å måran glåume ont på bleik e bein.

Men förr 'n mae gåu, sae yill mae skåle mae deck,
å ta e siste storrt e löffte ta deck.
Säj, låvan jamte, innan dom kör sta deck,
te håll i luva, anners blåus 'a ta deck.

Så tyst och skrämmande det blev kring bordet
når sista skrattet ekade tomt och skygggt.
Så blek du är, som sa det sista ordet,
säg, drar det kallt, eller såg du något hemskt

Säg, hörde du, hur de hasade över brädorna,
likt en, som dödstrott blev omkring,
säg, hörde du hur det skramlade i lederna,
på en som går igen, en tyst, en död.

Men var stilla, säg, hör ni hur dom hasar,
och skramlar över golvet, gamlingarna,
och hur dom valhänt famlar efter glaset,
med beniga gravmannshänder.

Säg, känner ni, ångesten lägger sig tung kring bröstet,
säg känner ni, hur det luktar kyrkogårdsjord,
säg hör ni, hur det skälver av svaga röster,
som mal som i en kvarn med tunga ord.

Vi hälsar er jämtar långt från flydda tider,
som hört var ungdoms sånger sjungas ut.
Vi räcker er handen från den andra sidan,
där natten ruvar tung och utan slut.

Igenom köld och mörker är vi farna,
av ljuset ledda och er sångs ljud.
Av samma hemlands-längtan är vi burna,
som ni, och bär till er, lust och nöd.

Ni måste förlåta, att vi kommer och stör,
med dödbensskrammel, når ni sjunger och dricker,
men vi var tvungna att ge oss iväg, når vi fick höra,
att ni satt här och hade det bra.

Då hjälpte inte längre några kors på stenarna,
eller att vi låg så djupt som åtta fot,
vi samlade hop vad vi hade kvar av benen,
och skyndade oss objudna hit till Jamtamot

Av jämtarna blev vi aldrig här de största,
-fick flytta oss fram i livet fot för fot-
men vi är stolta för att vi var de första,
som för länge sedan förde folk ihop till Jamtamot.

Vi var inte många men vi var jämtlandskarlar,
och hade Jamtland med oss hemifrån;
det var nog det, som mången gång hjälpte oss att bära
värsta mödan här vid Fyrisån.

Det höll oss uppe, når vi slet för födan,
det hjälpte oss alltid tro och drömma stort.
Så kom Döden och lyfte av oss mödan,
och stoppade ned oss, lät oss glömmas bort.

Till vila kallades vi, som blev trötta;
vi rycktes upp, där djupt vi slagit rot,
och en efter en i laget, som blev trötta,
har samlats till vårt sista långa Mot.

Nu har vi gästet Motet ert en stund
och måste tillbaka under var sin sten,
för snart är natten liden - tupparna gal,
och morgonen stirrar elakt på bleka ben.

Men innan vi går, så yill vi skåla med er,
och ta ett sista stort löfte av er.
Säg, lova jämtar, innan dom kör iväg er,
att hålla i luvan, annars blåser den av er.